

N á v r h

ZÁKON

ze dne 2010

kterým se mění některé zákony v souvislosti se změnou podmínek stavebního spoření

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

Změna zákona o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření a o doplnění zákona České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění zákona České národní rady č. 35/1993 Sb.

Čl. I

Zákon č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření a o doplnění zákona České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění zákona České národní rady č. 35/1993 Sb., ve znění zákona č. 83/1995 Sb., zákona č. 423/2003 Sb., zákona č. 292/2005 Sb., zákona č. 161/2006 Sb., zákona č. 342/2006 Sb., zákona č. 227/2009 Sb. a zákona č. 281/2009 Sb., se mění takto:

1. V § 9 se na konci odstavce 3 doplňuje věta „Při překročení limitu stanoveného ve větě první nesmí stavební spořitelna uzavírat smlouvy s právnickými osobami; při překročení limitu stanoveného ve větě druhé nesmí stavební spořitelna poskytovat úvěry podle odstavce 1 písm. a) ani úvěry podle § 5 odst. 5.“.
2. V § 10 odst. 2 se číslo „15“ nahrazuje číslem „10“.

Čl. II

Přechodná ustanovení

Výše státní podpory se řídí zákonem č. 96/1993 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, bez ohledu na to, kdy byla smlouva o stavebním spoření uzavřena. Tím nejsou dotčeny nároky na státní podporu vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.

ČÁST DRUHÁ

Změna zákona o daních z příjmů

Čl. III

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění zákona č. 35/1993 Sb., zákona č. 96/1993

Sb., zákona č. 157/1993 Sb., zákona č. 196/1993 Sb., zákona č. 323/1993 Sb., zákona č. 42/1994 Sb., zákona č. 85/1994 Sb., zákona č. 114/1994 Sb., zákona č. 259/1994 Sb., zákona č. 32/1995 Sb., zákona č. 87/1995 Sb., zákona č. 118/1995 Sb., zákona č. 149/1995 Sb., zákona č. 248/1995 Sb., zákona č. 316/1996 Sb., zákona č. 18/1997 Sb., zákona č. 151/1997 Sb., zákona č. 209/1997 Sb., zákona č. 210/1997 Sb., zákona č. 227/1997 Sb., zákona č. 111/1998 Sb., zákona č. 149/1998 Sb., zákona č. 168/1998 Sb., zákona č. 333/1998 Sb., zákona č. 63/1999 Sb., zákona č. 129/1999 Sb., zákona č. 144/1999 Sb., zákona č. 170/1999 Sb., zákona č. 225/1999 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 3/2000 Sb., zákona č. 17/2000 Sb., zákona č. 27/2000 Sb., zákona č. 72/2000 Sb., zákona č. 100/2000 Sb., zákona č. 103/2000 Sb., zákona č. 121/2000 Sb., zákona č. 132/2000 Sb., zákona č. 241/2000 Sb., zákona č. 340/2000 Sb., zákona č. 492/2000 Sb., zákona č. 117/2001 Sb., zákona č. 120/2001 Sb., zákona č. 239/2001 Sb., zákona č. 453/2001 Sb., zákona č. 483/2001 Sb., zákona č. 50/2002 Sb., zákona č. 128/2002 Sb., zákona č. 198/2002 Sb., zákona č. 210/2002 Sb., zákona č. 260/2002 Sb., zákona č. 308/2002 Sb., zákona č. 575/2002 Sb., zákona č. 162/2003 Sb., zákona č. 362/2003 Sb., zákona č. 438/2003 Sb., zákona č. 19/2004 Sb., zákona č. 47/2004 Sb., zákona č. 49/2004 Sb., zákona č. 257/2004 Sb., zákona č. 280/2004 Sb., zákona č. 359/2004, zákona č. 360/2004 Sb., zákona č. 436/2004 Sb., zákona č. 562/2004 Sb., zákona č. 628/2004 Sb., zákona č. 669/2004 Sb., zákona č. 676/2004 Sb., zákona č. 179/2005 Sb., zákona č. 217/2005 Sb., zákona č. 342/2005 Sb., zákona č. 357/2005 Sb., zákona č. 441/2005 Sb., zákona č. 530/2005 Sb., zákona č. 545/2005 Sb., zákona č. 552/2005 Sb., zákona č. 56/2006 Sb., zákona č. 57/2006 Sb., zákona č. 109/2006 Sb., zákona č. 112/2006 Sb., zákona č. 179/2006 Sb., zákona č. 189/2006 Sb., zákona č. 203/2006 Sb., zákona č. 223/2006 Sb., zákona č. 245/2006 Sb., zákona č. 264/2006 Sb., zákona č. 267/2006 Sb., zákona č. 29/2007 Sb., zákona č. 67/2007 Sb., zákona č. 159/2007 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 362/2007 Sb., zákona č. 126/2008 Sb., zákona č. 306/2008 Sb., zákona č. 482/2008 Sb., zákona č. 2/2009 Sb., zákona č. 87/2009 Sb., zákona č. 216/2009 Sb., zákona č. 221/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 289/2009 Sb., zákona č. 303/2009 Sb., zákona č. 304/2009 Sb., zákona č. 326/2009 Sb., zákona č. 362/2009 Sb. a zákona č. 199/2010 Sb., se mění takto:

1. V § 4 odst. 1 se písmeno s) zrušuje.

Dosavadní písmena t) až zn) se označují jako písmena s) až zm).

2. V § 36 se doplňuje odstavce 8, který zní:

„(8) Příspěvek fyzickým osobám podle zákona o stavebním spoření a o státní podpoře stavebního spoření^{4a)}, na který vznikl nárok v roce 2010 a který byl poukázán stavební spořitelně po 31. prosinci 2010, není osvobozen podle § 4 od daně z příjmů fyzických osob. Tento příspěvek se považuje za příjem z kapitálového majetku a podléhá dani vybírané srážkou podle zvláštní sazby daně ve výši 50 %.“

ČÁST TŘETÍ

Účinnost

Čl. IV

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2011.

Závěrečná zpráva z RIA

**Návrh zákona,
kterým se mění některé zákony v souvislosti se
změnou podmínek stavebního spoření**

červenec 2010

OBSAH

Obsah	2
A. Důvod předložení.....	4
A.1. Definice problému.....	4
A.2. Cíle / Popis cílového stavu	4
A.3. Zdůvodnění potřeby konat / Rizika spojená s nečinností	5
B. Problematika časového posunu	6
B.1. Časový posun mezi vznikem nároku účastníka na státní podporu a poskytnutím prostředků ze státního rozpočtu	6
B.2. Odvod případné srážkové daně z úrokových příjmů	7
C. Možné oblasti úprav	8
C.1. Snížení Státní podpory	8
C.2. Zdanění úroků z vkladů.....	8
C.3. Získání prostředků pro rok 2011	8
C.4. Dotčené skupiny	8
D. Rizika zasahování do systému stavebního spoření	9
D.1. Přespořující účastníci stavebního spoření	9
D.1.1. Důsledek rizika pro likviditu sektoru	9
D.1.2. Důsledek pro budoucí příjmy státního rozpočtu.....	10
D.1.3. Vliv výnosnosti stavebního spoření na reakci přespořujících účastníků stavebního spoření.....	10
D.2. Noví účastníci stavebního spoření.....	12
D.2.1. Vliv výnosnosti stavebního spoření na reakci potenciálních nových účastníků	12
D.2.2. Vliv možnosti úvěru ze stavebního spoření na reakci potenciálních nových účastníků	14
D.3. Časové rozložení výdajů státního rozpočtu	14
D.4. Právní riziko spočívající v zásadní změně legislativních podmínek sektoru stavebního spoření..	15
D.4.1. Reakce stávajících účastníků stavebního spoření	15
D.4.2. Reakce akcionářů stavebních spořitelů	15
D.5. Důsledky zániku stavebního spoření.....	16
D.5.1. Důsledky zániku stavebního spoření na sektor vkladů a investic	16
D.5.2. Důsledky zániku stavebního spoření na sektor úvěrů	16
E. Změna výše státní podpory	18
E.1. Návrh variant řešení	18
E.1.1. Varianta 0 – současný stav	18
E.1.2. Varianta 1500	18
E.1.3. Varianta 2000	18
E.2. Vyhodnocení přínosů a nákladů	19
E.2.1. Varianta 0 – současný stav	19
E.2.2. Varianty 1500 a 2000	20
E.3. Shrnutí a výsledek konzultace	23
E.4. Návrh řešení	24
F. Zdanění úroků z vkladů	26
F.1. Návrh variant řešení	26
F.1.1. Varianta F0 – současný stav	26
F.1.2. Varianta F1 – zrušit výjimku	26
F.2. Vyhodnocení přínosů a nákladů	26
F.2.1. Varianta F0 – současný stav	27
F.2.2. Varianta F1 – zrušit výjimku	27
F.3. Shrnutí a výsledek konzultace	27
F.4. Návrh řešení	27
G. Získání prostředků již v roce 2011.....	28
G.1. Návrh variant řešení	28
G.1.1. Varianta G0 – současný stav	28
G.1.2. Varianta G1 – zavést daň ve výši 50%	28
G.2. Vyhodnocení přínosů a nákladů	29
G.2.1. Varianta G0 – současný stav	29
G.2.2. Varianta G1 – zavést daň ve výši 50%	29
G.3. Shrnutí a výsledek konzultace	30
G.4. Návrh řešení	30

H.	§9 odst. 3 – Limit pro smlouvy s právnickými osobami a limit pro poskytování komerčních a překlenovacích úvěrů	31
H.1.	Návrh variant řešení	31
H.1.1.	Varianta H0 – současný stav	31
H.1.2.	Varianta H1 – zvýšit limity	31
H.1.3.	Varianta H2 – zrušit limity	32
H.1.4.	Varianta H3 – upravit konstrukci limitů	32
H.2.	Vyhodnocení přínosů a nákladů	32
H.2.1.	Varianta H0 – současný stav	32
H.2.2.	Varianta H1 – zvýšit limity	33
H.2.3.	Varianta H2 – zrušit limity	33
H.2.4.	Varianta H3 – upravit konstrukci limitů	33
H.3.	Shrnutí a výsledek konzultace	34
H.4.	Návrh řešení	34
I.	Návrh řešení	35
I.1.	Přehled zvolených variant	35
I.1.1.	Dopad na státní rozpočet	35
I.2.	Konzultace	36
I.3.	Realizace a vynucování	36
I.4.	Kontakty a prohlášení schválení hodnocení dopadů	36
	Seznam tabulek a grafů	37

A. DŮVOD PŘEDLOŽENÍ

A.1. Definice problému

Deficit státního rozpočtu dosáhl za rok 2009 hodnoty 192,4 mld. Kč, což odpovídá 5,9 % HDP. I pro rok 2010 se očekává poměrně vysoký deficit přesahující úroveň 5 % HDP. Ke snížení deficitu jsou na místě úpravy na příjmové i výdajové stránce státního rozpočtu. Proto bylo na politické úrovni rozhodnuto o nutnosti nalezení možných úspor, zejména v oblastech, kde nejsou výdaje alokovány v souladu s původním záměrem.

Současné nastavení podmínek příspěvku fyzickým osobám poskytovaného podle zákona č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o stavebním spoření“), (dále jen „státní podpora“), se významně odráží ve výdajích státního rozpočtu, v roce 2009 konkrétně ve výši 13,26 mld. Kč. Pro nadcházející léta by se při zachování stávajících podmínek očekával mírný pokles v řádu stovek milionů v každém roce, nicméně až do roku 2014 stále nad úrovní 10 mld. Kč ročně.

Účastníci stavebního spoření mohou, po splnění podmínek dle zákona (dodržení stanovené doby trvání spořicí fáze), využít naspořené prostředky na libovolný účel, tedy nikoli pouze na financování bytových potřeb. Prostředky, které jsou alokovány do stavebního spoření, jsou stavebními spořitelny využívány také k poskytování účelových úvěrů na financování bytových potřeb. Ke konci roku 2009 však bylo poskytnuto pouze 267,5 mld. těchto úvěrů, zatímco systém alokoval 415,2 mld. vkladů, ke kterým stát poskytuje státní podporu. Zatímco počet účastníků ve fázi dosáhl 4,9 milionu, příjemců úvěrů je pouze necelý 1 milion. Z toho vyplývá, že poskytování státní podpory tedy plně nevede k původně sledovanému cíli podporovat financování bytových potřeb a pro většinu účastníků představuje stavební spoření spíše výhodný, státem podporovaný spořicí produkt.

Státní podpora je poskytována ze státního rozpočtu, do kterého přispívají všichni daňoví poplatníci, ovšem výhodu z její existence požívají pouze účastníci stavebního spoření. Uvedené okolnosti pak vedou k neoprávněnému zvýhodnění produktu stavebního spoření oproti jiným vkladovým produktům na trhu a současně k disproporcii při alokaci výdajů státního rozpočtu, kdy jsou beneficianty pouze ti občané, kteří jsou účastníky stavebního spoření.

Úrokové příjmy z vkladů na účet stavebního spoření a z poskytnuté, resp. připsané státní podpory jsou v současnosti osvobozeny od daně z příjmu podle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o daních z příjmů“). Přitom úrokové příjmy z vkladů v jiných bankovních produktech jsou zatíženy srážkovou daní ve výši 15 %. Stavební spoření je tedy zvýhodňováno oproti alternativním bankovním vkladům. Sekundárním efektem je pak ztráta potenciálního příjmu státního rozpočtu.

Prvním problémem je tedy snížení zátěže státního rozpočtu v souvislosti s poskytováním státní podpory stavebního spoření, která plně nevede k podpoře financování bytových potřeb a čerpá prostředky všech daňových poplatníků ve prospěch pouze části obyvatel. Souvisejícím problémem je pak neoprávněné zvýhodnění produktu stavebního spoření oproti jiným vkladovým produktům na trhu.

Opatření analyzovaná v tomto materiálu vycházejí z programového prohlášení vlády.

A.2. Cíle / Popis cílového stavu

Cílem navržených úprav je

1. snížit zatížení státního rozpočtu v souvislosti s poskytováním státní podpory účastníkům stavebního spoření, která plně nevede k podpoře financování bytových potřeb a čerpá prostředky všech daňových poplatníků ve prospěch pouze části obyvatel, a to cestou snížení výdajů státního rozpočtu na straně jedné, a zvýšením příjmů na straně druhé, a
2. narovnat podmínky pro zdanění úrokových příjmů plynoucích ze stavebního spoření s podmínkami pro zdanění obdobného typu příjmů z jiných bankovních vkladových produktů.

A.3. Zdůvodnění potřeby konat / Rizika spojená s nečinností

V případě ponechání současného stavu:

1. bude nadále trvat vysoké zatížení státního rozpočtu v souvislosti s poskytováním státní podpory účastníkům stavebního spoření, která plně nevede k podpoře financování bytových potřeb a čerpá prostředky všech daňových poplatníků ve prospěch pouze části obyvatel,
2. nebude dosaženo žádaného snížení zatížení státního rozpočtu, tedy nebudou sníženy výdaje v souvislosti s poskytováním státní podpory účastníkům stavebního spoření a nebude dosaženo možného zvýšení příjmů státního rozpočtu, a
3. budou nadále trvat nerovné podmínky ve zdanění úrokových příjmů plynoucích ze stavebního spoření ve srovnání s jinými bankovními vklady.

B. PROBLEMATIKA ČASOVÉHO POSUNU

B.1. Časový posun mezi vznikem nároku účastníka na státní podporu a poskytnutím prostředků ze státního rozpočtu

V systému státní podpory stavebního spoření se rozlišují tzv. staré smlouvy, tedy smlouvy uzavřené do 31. 12. 2003 s požadavkem na státní podporu, jejíž maximální výše je stanovena na 4 500 Kč, a smlouvy nové, do kterých řadíme smlouvy uzavřené sice do 31. 12. 2003, u kterých byl požadavek na státní podporu vznesen po 1. 1. 2004, a dále pak všechny smlouvy uzavřené po 1. 1. 2004.

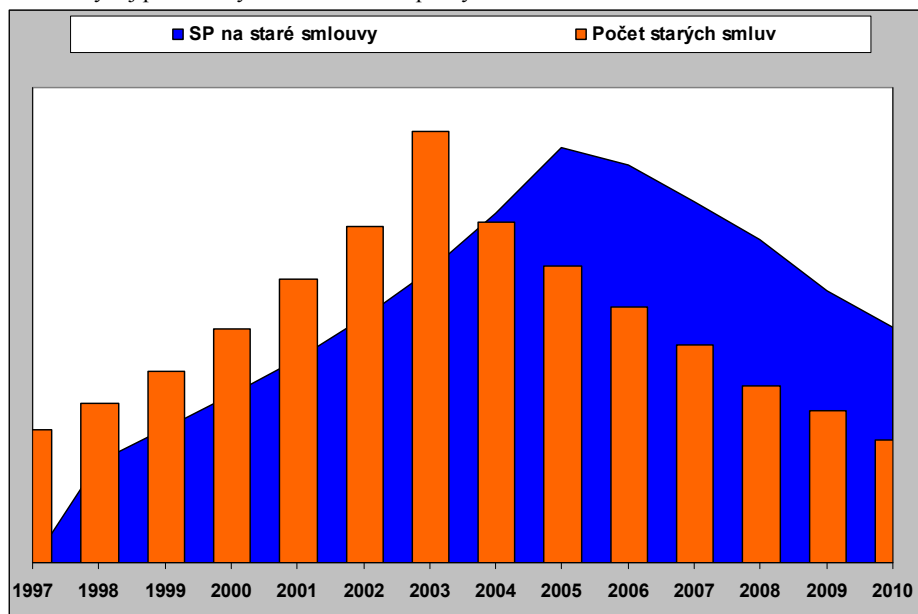
Pro výdaje státního rozpočtu, resp. kalkulaci jejich výše, je zásadní fakt, že **státní podpora je poskytována zpětně, resp. v kalendářním roce následujícím po kalendářním roce, ve kterém na státní podporu vznikl nárok**. Systém je nastaven tak, že účastníci v průběhu kalendářního roku vkládají prostředky na své účty stavebního spoření u stavebních spořitelen. Stavební spořitelny v následujícím roce podají za své účastníky žádost o státní podporu, která je pak poskytnuta Ministerstvem financí.

Výjimkou jsou pouze smlouvy o stavebním spoření uzavřené do 31. 12. 2003 a ukončené do 30. června kalendářního roku. Státní podpora odpovídající nároku vzniklému v roce ukončení smlouvy je poskytnuta ještě v daném roce. V tomto jediném případě dochází k realizaci výdaje státního rozpočtu ve stejném roce, ve kterém vznikl účastníkovi nárok na státní podporu.

Pro jakékoli úpravy výše státní podpory díky popsanému mechanismu časového posunu platí, že se změna výše státní podpory či jejího stropu projeví ve výdajích státního rozpočtu až v roce následujícím po roce, kdy nabude tato změna účinnosti. Výjimku tvoří smlouvy uvedené ve třetím odstavci, u kterých však poskytovaná státní podpora však představuje pouze minoritní část z celkového ročního výdaje státního rozpočtu na státní podporu stavebního spoření.

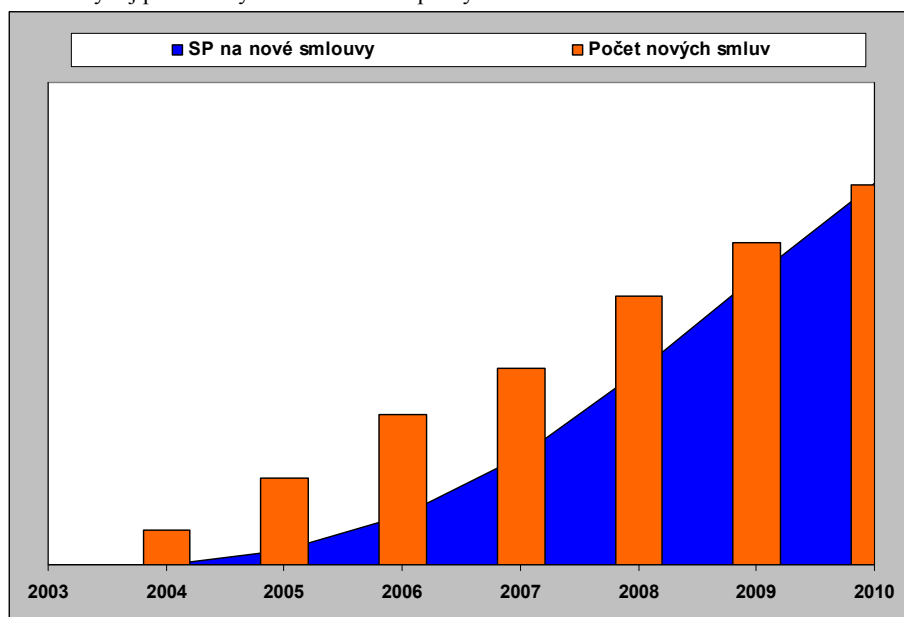
Následující grafy ilustrují časový posun mezi vývojem počtu smluv (který determinuje výši nároků na státní podporu) a výši poskytnuté státní podpory. Z Grafu 1 je patrné, že zatímco počet starých smluv klesá již od roku 2004, poskytovaná státní podpora kulminovala až v roce 2005. Časový posun je vidět i u smluv nových (Graf 2), kdy poskytovaná státní podpora „dohání“ rostoucí počet smluv.

Graf 1: Vývoj počtu starých smluv a na ně poskytované SP

Pramen: MF

Graf 2: Vývoj počtu nových smluv a na ně poskytnuté SP

Pramen: MF

B.2. Odvod případné srážkové daně z úrokových příjmů

V případě uvalení daně z úrokových příjmů placené srážkou u zdroje platí, že daň je plátcem sražena v okamžiku, kdy dochází k připsání úroků na účet účastníka stavebního spoření (poplatníka případné daně). Vzhledem k tomu, že stavební spořitelny připsují úroky účastníkům stavebního spoření k 31. 12. daného roku, dojde sice ke sražení k tomuto datu, k zaplacení daně plátcem daně (stavební spořitelnou) však dojde až počátkem roku následujícího.

Pro úpravu spočívající v případném zavedení srážkové daně z úrokových příjmů (resp. zrušení současného osvobození) v souvislosti se stavebním spořením tedy platí, že se tento potenciální příjem státního rozpočtu projeví až v rozpočtu roku následujícím po roce, kdy toto zdanění nabude účinnosti.

Výjimkou budou smlouvy ukončené v průběhu roku 2011, kdy dojde k připsání úroků (a dále i případných úrokových bonusů) dříve než k 31. 12. 2011 a tedy dojde k odvodu daně ještě v průběhu roku 2011.

C. MOŽNÉ OBLASTI ÚPRAV

K dosažení cílů uvedených v části A.2 byly identifikovány níže uvedené možnosti. Podrobnější popis je uveden v jednotlivých částech (E až H) tohoto dokumentu.

C.1. Snížení Státní podpory

Snížení maximální výše státní podpory by se projevilo poklesem výdajů státního rozpočtu, tedy snížením jeho celkového deficitu.

C.2. Zdanění úroků z vkladů

Zrušením stávajícího osvobození úrokových příjmů ze stavebního spoření by se zvýšily příjmy státního rozpočtu. Současně by došlo k naplnění cíle narovnání podmínek zdanění příjmů ze všech bankovních vkladových produktů.

C.3. Získání prostředků pro rok 2011

Vzhledem k časovému posunu mezi účinností změn ve výši státní podpory a dopadem na výdaje státního rozpočtu a současně nemožnosti snížit státní podporu pro nároky vzniklé v roce 2010 (z důvodu nepřipustné retroaktivity opatření) byly identifikovány jiné možnosti, jak ovlivnit výdaje státního rozpočtu v roce 2011.

C.4. Dotčené skupiny

Změny se dotknou především státu, resp. státního rozpočtu, stavebních spořitelů a účastníků stavebního spoření.

Sekundární dopady lze identifikovat u dalších subjektů, zejména finančních zprostředkovatelů podílejících se na distribuci stavebního spoření, poskytovatelů substitučních produktů (bank, družstevních záložen, pojišťoven, penzijních fondů), a to v závislosti na reakci účastníků stavebního spoření (odchodu ze systému a hledání alternativních produktů pro zhodnocení svých úspor či pro úvěrové financování bytových potřeb).

Tabulka 1: Přehled ukazatelů stavebního spoření

Ukazatel	k 31.12.2008	k 31.12.2009
Počet smluv ve fázi spoření	5 070 510	4 926 183
Naspořená částka (v mld. Kč)	401,3	415,2
Úvěry celkem (v mld. Kč)	227,4	267,5
Státní podpora (mld. Kč)	14,2	13,3
Počet stavebních spořitelů	5	5

Pramen: MF

D. RIZIKA ZASAHOVÁNÍ DO SYSTÉMU STAVEBNÍHO SPOŘENÍ

Zásahy do systému stavebního spoření, které jsou popsány v tomto materiálu, nesou rizika trojího typu:

- **riziko ohrožující samotné fungování stavebního spoření**, resp. stavebních spořitelů – toto riziko pramení především z:
 - reakce stávajících přespoujících účastníků stavebního spoření na změny parametrů systému (nejistota, zda a jak dlouho setrvají v systému),
 - reakce potenciálních nových účastníků stavebního spoření (nejistota, zda budou vstupovat do systému);
- **riziko měnící časové rozložení výdajů a příjmů státního rozpočtu** spojených se stavebním spořením pramenící především z ukončování starých smluv;
- **právní rizika spočívající ve změně legislativních podmínek sektoru stavebního spoření**:
 - reakce stávajících účastníků stavebního spoření,
 - reakce akcionářů stavebních spořitelů na zásadní změny podmínek.

V následujících částech kapitoly D jsou výše uvedená rizika blíže popsána, a to včetně dopadů. Dopady variant opatření popsané v kapitolách E až H pak vycházejí z tohoto popisu rizik a jejich vnitřních parametrů.

D.1. Přespoující účastníci stavebního spoření

Největší riziko, které je spojeno se změnami v systému stavebního spoření, představuje reakce tzv. přespoujících účastníků stavebního spoření, tj. účastníků se smlouvou o stavebním spoření, u které již vypršela vázací doba (5 let u smluv uzavřených do 31. 12. 2003 vč. a 6 let u ostatních smluv). Těmto účastníkům musí stavební spořitelny vyplatit naspořené prostředky nejpozději do 3 měsíců od ukončení smlouvy. V praxi však stavební spořitelny vyplácí tyto prostředky zhruba do 1 měsíce od podání výpovědi účastníkem.

Tito přespoující účastníci jsou **velmi citliví na změny v systému stavebního spoření**, protože mohou své prostředky poměrně rychle vybrat. Zároveň však jejich vklady tvoří hlavní zdroj pro poskytování úvěrů stavebními spořitelny – **objem prostředků přespoujících účastníků ke konci roku 2009 dosahoval 314 mld. Kč, tedy 75,7 % všech prostředků (415 mld. Kč) stavebních spořitelů¹**. Tato skutečnost má **závažné důsledky**.

D.1.1. Důsledek rizika pro likviditu sektoru

Pokud by velký počet účastníků ukončil přespoujené smlouvy s vysokou naspořenou částkou (takovou masovou reakcí účastníků stavebního spoření na změny nelze vyloučit), **byla by zásadně ohrožena likvidita stavebních spořitelů a obecně stabilita sektoru stavebního spoření**. Při hromadné výpovědi smluv by musely stavební spořitelny získat dostatečné množství peněžních prostředků k výplatě úspor. Musely by tedy nuceně prodávat svá aktiva. Objem prostředků, které stavební spořitelny drží v cenných papírech, dosahoval k 31.3.2010 139,5 mld. Kč. Z toho 2/3 tvořily dluhopisy vydané vládními institucemi (97 mld. Kč). Nucený prodej většího objemu (či dokonce všech) těchto státních dluhopisů by snížil jejich cenu na trhu a tím by zvýšil požadovaný výnos nově vydávaných dluhopisů. Vzhledem k tomu, že v zájmu státu, ČNB i samotných stavebních spořitelů by byla eliminace těchto negativních důsledků prodeje většího objemu státních dluhopisů, lze očekávat, že za pomoci nástrojů ČNB by se problém podařilo vyřešit, aniž by byla významným způsobem ovlivněna tržní cena.

Celkově stavební spořitelny ke konci roku 2009 spravovaly vklady účastníků stavebního spoření v objemu 415,2 mld. Kč a měly pohledávky z poskytnutých úvěrů ve výši 267,5 mld. Kč. Z toho vyplývá, že by měly disponovat zhruba 147,7 mld. Kč v různých formách aktiv. Tyto prostředky by po převedení do peněžní podoby mohly být použity na výplatu odcházejících účastníků. Pokud by však své vklady jednorázově vybrali všichni přespoující účastníci, musely by stavební spořitelny získat 314,1 mld. Kč a tudíž by jim **chybělo zhruba 166,4 mld. Kč. Sektor by se dostal do problémů s likviditou.**

¹ V roce 2008 byl tento poměr 82 % a v roce 2007 jen 53 %.

D.1.2. Důsledek pro budoucí příjmy státního rozpočtu

Hromadné ukončení přespořených smluv by se mohlo dotknout i příjmů státního rozpočtu. Úroky z vkladů ve stavebním spoření v současnosti nepodléhají dani z příjmu (15 %). Pokud by byla tato výjimka zrušena, jak se dále navrhuje, přineslo by to při jinak nezměněných podmínkách do státní pokladny ročně 1,5 mld. Kč. Poklesne-li však objem vkladů ve stavebních spořitelnách, poklesnou i vyplácené úroky, a tím i celkový potenciální daňový výnos. Celkový čistý efekt pro státní rozpočet však pouze negativní nutně být nemusí. Prostředky ze stavebního spoření mohou být nově uloženy jako bankovní vklady a stát tak opět může získat výnos ze zdanění úroků z bankovních vkladů. V případě přesunu prostředků ze stavebního spoření do spotřeby by pak daňový výnos ze zdanění úroků realizován nebyl.

D.1.3. Vliv výnosnosti stavebního spoření na reakci přespořujících účastníků stavebního spoření

Výraznější změny systému stavebního spoření, které zásadním způsobem mění výnosnost pro přespořující účastníky, se odrazí v jejich reakci. Z navrhovaných opatření je to především snížení státní podpory. Výjimku tvoří smlouvy především z devadesátých let, kdy stavební spořitelny nabízely běžně úroky z vkladů okolo 4 %. Pro tyto smlouvy nemůže výnos v žádném roce klesnout pod smluvenou sazbu z vkladů, tedy jejich výnosnost zůstává na poměrně vysoké úrovni i bez ohledu na výši státní podpory a účastníci tyto smlouvy proto vypoví pravděpodobně až ve chvíli, kdy budou prostředky nutně potřebovat. Počet těchto smluv (a objem těchto vkladů) však není v současnosti Ministerstvu financí znám.

Aby bylo možné odhadnout reakci účastníků stavebního spoření na změny v parametrech systému, je třeba srovnat výnosnost stavebního spoření u různých smluv (dle doby uzavření smlouvy a výše státní podpory) s alternativními produkty, a to pro nadcházející období.

Následující tabulka přináší přehled výnosnosti stavebního spoření v roce 2011 a 2012 pro smlouvy uzavřené mezi roky 2000 až 2005 za následujících předpokladů:

- Účastník stavebního spoření pravidelně ukládá optimální částku (aby maximalizoval státní podporu)
- Úroky z vkladů a státní podpory jsou započítávány jako vklad v následujícím roce²
- Stavební spořitelny úročí vložené prostředky 2 % (od roku 2000 nejběžnější nabídka)
- Účastník platí na počátku jednorázový poplatek 1 600 Kč za sepsání smlouvy a poté pravidelně 300 Kč ročně za vedení účtu
- Zdanění úroků z vkladů není do výpočtů zahrnuto, protože i výnosy alternativních produktů jsou uvedeny před zdaněním.

První dva řádky v každém roce ukazují, jaký by byl výnos v případě, že by se výše státní podpory neměnila. V dvou dalších je pak uveden výnos stavebního spoření pro přespořující účastníky pro varianty snížení státní podpory na maximálně 2 000 Kč, resp. 1 500 Kč.

² Tento předpoklad odráží současné nastavení stavebního spoření. V další části RIA (kapitola H.1) je navrhována úprava základu pro výpočet nároku na státní podporu. Tato změna by se na výnosu stavebního spoření po nabytí účinnosti projevila poklesem cca o 0,1 %.

Tabulka 2: Výnos stavebního spoření pro přespoující účastníky stavebního spoření podle výše státní podpory (SP)³

Rok uzavření smlouvy	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Výnos za celou dobu spoření do roku 2010						
Se státní podporou dle smlouvy	6,08%	6,51%	7,03%	7,71%	5,86%	6,53%
Při výši státní podpory	Výnos v roce 2011					
4 500 Kč	3,81%	4,00%	4,24%	4,54%	-	-
3 000 Kč	-	-	-	-	3,84%	4,67%
2 000 Kč	2,73%	2,81%	2,90%	3,02%	3,16%	3,37%
1 500 Kč	2,52%	2,57%	2,64%	2,72%	2,82%	2,97%
Při výši státní podpory	Výnos v roce 2012					
4 500 Kč	3,65%	3,81%	4,00%	4,24%	-	-
3 000 Kč	-	-	-	-	3,59%	3,84%
2 000 Kč	2,67%	2,73%	2,81%	2,90%	3,00%	3,16%
1 500 Kč	2,47%	2,51%	2,57%	2,64%	2,71%	2,82%

Pramen: Výpočty MF

Nejbližším substitutem stavebního spoření pro přespoující účastníky stavebního spoření jsou takové vkladové produkty, které nabízejí relativně vysokou míru likvidity a současně nízké riziko (jsou pojištěny). Jako relevantní jsou zvažovány spořicí účty a krátkodobé termínované vklady. Družstevní záložny nejsou v současné době reálnou alternativou, a to zejména díky stále nízké důvěře veřejnosti v tyto instituce. Nicméně nelze v tomto ohledu vyloučit změnu, zejména s ohledem na zahrnutí vkladů v družstevních záložnách do Fondu pojištění vkladů, a proto jsou i nabídky družstevních záložen uvedeny v přehledu.

Následující tabulka uvádí přehled vybraných produktů českých bank a družstevních záložen.

Tabulka 3: Přehled úrokových sazeb vybraných alternativních produktů pro přespoující účastníky stavebního spoření⁴

Spořicí účty - banky			
AXA Bank	2,50%	ING	2,00%
UniCredit Bank	2,25%	Citibank	1,75%
Spořicí účty - družstevní záložny			
Unibon	2,60%		
Termínované vklady (3 měsíce) - banky			
Waldviertler Sparkasse	1,00%	Raiffeisenbank	0,80%
Evropsko-ruská banka	1,00%	Volksbank CZ, GE Money	0,70%
Termínované vklady (3 měsíce) - družstevní záložny			
Moravský peněžní ústav - spořitelní družstvo	3,00%	Artesa, spoř. družstvo	2,40%
UNIBON – spoř. a úv. družstvo	2,80%	Fio, družst. záložna	2,05%

Pramen: Webové stránky uvedených institucí.

Ze srovnání údajů ve výše uvedených tabulkách je patrné, že **snížení státní podpory může srazit výnos přespouřených prostředků na hodnoty srovnatelné nebo nižší než nejvýnosnější spořicí účty**. To by pak znamenalo, že **přespoující účastníci stavebního spoření skutečně začnou zvažovat odchod ze systému, resp. se k němu rozhodnou**.

Modelové výpočty v tabulce 2 se týkají typických smluv. V minulých letech nabízely stavební spořitelny také dodatečný úrokový bonus (obvykle 1%), pokud bude účastník pouze spořit a nepožádá o úvěr. Tento bonus by výnos stavebního spoření pro přespoující účastníky zvýšil cca o 1%, což by výnos i nejméně výhodné varianty (smlouva z roku 2000) posunulo na úroveň nejvýhodnějších spořicích účtů. **Pravděpodobně jen malá část**

³ Ilustrační příklad. Účastník stavebního spoření, který uzavřel smlouvu v roce 2003 (sledujeme sloupec „2003“) a vkládal po celou dobu optimální částku, dosáhl za celé období od roku 2003 do roku 2010 průměrného ročního zhodnocení vložených prostředků ve výši 7,71 %. Pokud bude spořit i v roce 2011, tak dosáhne zhodnocení prostředků za tento dodatečný rok (2011) ve výši 4,54 %. Bude-li spořit nadále, dosáhne výnosu z vložených prostředků za rok 2012 ve výši 4,24 %. Pokud by však maximální výše státní podpory klesla s účinností od roku 2011 na 2000, dosáhne klient výnosu za rok 2011 ve výši 3,02 %, za rok 2012 pak 2,90 %.

⁴ AXA Bank - 0,5% bonus při průměrném zůstatku nad 40 tis. Kč; UniCredit Bank – výnos specifického spořicího produktu byl kalkulován na částku 150 tis. Kč.

přespořujících účastníků s úrokovým zvýhodněním by letech 2011 a 2012 ukončila smlouvu . Přesný podíl smluv s úrokovým bonusem není Ministerstvu financí znám, dle informací od Asociace českých stavebních spořitelů (AČSS) tvoří zhruba 5 % všech smluv (9% z pohledu objemu vkladů), tedy většiny přespořujících účastníků by se tento případ netýkal.

Dále je u pro Ministerstvu financí neznámého počtu smluv vyšší než zvažovaná 2% úroková sazba z vkladů (3% a více). Pro tyto smlouvy by opět i při snížení státní podpory zůstala výnosnost nejméně na aktuální úrovni úrokových sazeb na spořicíh účtech. Shodně jako u smluv s úrokovým bonusem ani u smluv s vyšším úročením nelze úplně vyloučit, že by se tyto účastníci rozhodli k opuštění systému při snížení státní podpory.

Ukončení větší části přespořujících smluv by však mělo i pozitiva. Především by se systém stavebního spoření navrátil k jeho původnímu záměru, tedy poskytování (řádných, nikoli překlenovacích⁵) úvěrů ze stavebního spoření. Ukončením přespořujících smluv by se značně snížily zdroje stavebních spořitelů pro poskytování úvěrů. V důsledku toho by byly nuceny omezit úvěrové aktivity především v oblasti překlenovacích úvěrů, u kterých je zapotřebí vyššího počtu tzv. přátelských účastníků stavebního spoření⁶. Tím by se zvýšila i efektivita systému, který byl založen především pro poskytování úvěrů ze stavebního spoření, které mají díky nastavení systému nižší úrokovou sazbu než ostatní úvěry na bytové potřeby. Úroková sazba u úvěrů ze stavebního spoření je limitována zákonem, zatím co u překlenovacích úvěrů není nijak omezena. **Je však důležité, aby ukončování přespořených smluv bylo plynulé, rozložené do delšího časového období.**

D.2. Noví účastníci stavebního spoření

V systému stavebního spoření se vždy nacházejí 2 základní typy účastníků – pouze spořicí (přátelští účastníci) a účastníci čerpající úvěr. Aby si jeden účastník mohl vzít úvěr ze stavebního spoření, je nutné, aby dalších 2 až 6 přátelských účastníků spořilo (v závislosti na podmínkách úvěru), neboť systém stavebního spoření je tzv. samofinancující. Vzhledem k výše uvedenému a současně k fixaci úrokových sazeb z vkladů i úvěrů (jsou pevně stanoveny ve smlouvě od jejího počátku) je důležité, aby plynule probíhala i obnova smluv, tedy aby místo účastníků opouštějících systém a vybírajících si tak své úspory přicházeli noví, kteří budou spořit.

Z výše uvedeného plyne, že je potřeba, aby podmínky stavebního spoření (tedy zhodnocení úspor) zůstaly dostatečně motivující pro vstup nových účastníků a jejich setrvání v systému po určitou dobu. Toto by měla z části umožnit státní podpora, která jednak zvyšuje zhodnocení vkladů účastníků a současně je drží v systému díky vázací době (dnes 6 let).

Potenciální noví účastníci tedy budou srovnávat očekávané zhodnocení vkladů do stavebního spoření s alternativními produkty (obdobně jako přespořující účastníci), ovšem současně vezmou v úvahu také existenci vázací doby.

Část potenciálních nových účastníků však může do systému vstupovat spíše s cílem budoucího čerpání úvěru a být tedy méně citlivá na výnosnost.

D.2.1. Vliv výnosnosti stavebního spoření na reakci potenciálních nových účastníků

Následující tabulka přináší přehled výnosnosti stavebního spoření pro horizont 6 – 12 let za následujících předpokladů:

- Účastník stavebního spoření pravidelně ukládá optimální částku (aby maximalizoval státní podporu)
- Úroky z vkladů a poskytnuté státní podpory jsou započítávány jako vklad v následujícím roce
- Vložené prostředky jsou úročeny 2 % (v současnosti nejběžnější nabídka)

⁵ Poskytování překlenovacích úvěrů je však současnou běžnou praxí stavebních spořitelů a je účastníky očekáváno a využíváno. Překlenovací úvěry jsou nedílnou součástí dnešního systému stavebního spoření. Původní (historický) koncept však počítal jen s úvěry řádnými.

⁶ Přátelští účastníci (nazývaní také jako přátelští klienti) jsou účastníci stavebního spoření, kteří pouze spoří a nečerpají úvěr. Z jejich vkladů poskytují stavební spořitelny úvěry. Na pokrytí úvěru ze stavebního spoření stačí v průměru 1,5 přátelských účastníků a na pokrytí překlenovacího úvěru (těch je v současnosti 90 %) 6 přátelských účastníků. Pramen: Analýza AČSS, květen 2007.

- Účastník platí na počátku jednorázový poplatek 1 600 Kč za sepsání smlouvy a poté pravidelně 300 Kč ročně za vedení účtu
- Zdanění úroků z vkladů není do výpočtů zahrnuto, protože i výnosy alternativních produktů jsou uvedeny před zdaněním.

Tabulka 4 srovnává vliv výše státní podpory na výnosnost, kdy uvádí jak státní podporu přiznanou ke smlouvám uzavřeným do 31. 12. 2003 vč. (maximálně 4500 Kč)⁷, tak současnou výši státní podpory (maximálně 3000 Kč) a také zvažované snížení státní podpory (na maximálně 2000 Kč či 1500 Kč).

Tabulka 4: Výnosnost stavebního spoření při různých výších státní podpory (SP) a délce trvání

Doba spoření	6 let	7 let	8 let	9 let	10 let	11 let	12 let
SP maximálně 4 500 Kč	8,59%	7,71%	7,03%	6,51%	6,08%	5,73%	5,44%
SP maximálně 3 000 Kč	5,86%	5,36%	4,97%	4,67%	4,43%	4,22%	4,05%
SP maximálně 2 000 Kč	4,34%	4,06%	3,85%	3,66%	3,51%	3,39%	3,29%
SP maximálně 1 500 Kč	3,56%	3,39%	3,25%	3,13%	3,04%	2,96%	2,89%

Pramen: Výpočty MF

Jak je uvedeno výše, nejbližšími substituty stavebního spoření z pohledu nových účastníků jsou bankovní produkty - termínové vklady a spořicí účty. Do přehledu jsou zahrnuty i produkty družstevních záložen, a to z důvodů popsaných v části D.2.1. Určitá část účastníků bude stavební spoření srovnávat také s životním pojištěním nebo penzijním připojištěním. Jedná se především o osoby starší 55 let, protože podmínky jim umožňují vybrat prostředky v horizontu obdobném stavebnímu spoření (6 let). Pro výrazně mladší osoby nejsou vzhledem k možnosti výběru prostředků až ve věku 60 let tyto produkty adekvátní alternativou. Připsaný výnos u penzijního připojištění se pohyboval v minulých letech okolo 2 % až 3 %. Životní pojištění vydělalo klientům v roce 2009 mezi 2 – 5 %. Výnos dále navyšují i daňové výhody, jejich vliv na celkový výnos však s postupem času klesá. Nevýhodou obou produktů je také skutečnost, že ani u jednoho produktu není míra výnosu garantována a každý rok se mění.

Tabulka 5: Přehled úrokových sazeb vybraných alternativních produktů pro nové účastníky stavebního spoření⁸

Spořicí účty - banky			
AXA Bank	2,50%	ING	2,00%
UniCredit Bank	2,25%	Citibank	1,75%
Spořicí účty - družstevní záložny			
Unibon – spoř. a úv. družstvo	2,60%		
Termínované vklady (2-6 let) - banky			
Waldviertler Sparkasse	3,20%	ČS	2,45%
UniCredit Bank	2,52%	Volksbank CZ	2,40%
Termínované vklady (2-6 let) - družstevní záložny			
Creditas, spoř. družstvo	4,71%	UNIBON – spoř. a úv. družstvo	4,00%
Moravský peněžní ústav – spoř. družstvo	4,20%	Artesa, spoř. družstvo	3,80%

Pramen: Webové stránky uvedených institucí.

Systém stavebního spoření je v důsledku svého nastavení (pevná úroková sazba z vkladů i úvěrů) méně pružný - stavební spořitelny nemohou reagovat na změny úrokových sazeb v ekonomice tak pružně jako jiné instituce. Proto musí nabízet podmínky, které účastníky stavebního spoření osloví při zvažování dlouhodobého spoření s vědomím poměrně výrazných postihů při předčasném výběru vložených prostředků (zejména v podobě ztráty nároku na státní podporu). Při předpokladu určité racionality chování účastníků stavebního spoření lze očekávat, že noví účastníci budou požadovat výnos nad úrovní termínových vkladů i spořicíh účtů.

⁷ První řádek Tabulky 4 s podporou ve výši 4500 Kč je pouze ilustrační. Smlouvy se státní podporou v této výši již není možné uzavřít. Účelem je pouze ilustrovat jaké rozdíly ve výnosnosti stavebního spoření by znamenaly zvažované změny výše státní podpory.

⁸ AXA Bank - 0,5% bonus při průměrném zůstatku nad 40 tis. Kč; UniCredit Bank – výnos specifického spořicího produktu byl kalkulován na částku 150 tis. Kč.

Do výčtu byly zařazeny termínové vklady s nejvyšším výnosem se splatností mezi 2-6 lety.

Z výše uvedeného lze soudit, že **snížení státní podpory na úroveň 2 000 Kč by nemělo výrazným způsobem ovlivnit příliv nových účastníků do systému stavebního spoření. Státní podpora ve výši 1 500 Kč už by mohla odradit část účastníků od uzavření nové smlouvy.**

D.2.2. Vliv možnosti úvěru ze stavebního spoření na reakci potenciálních nových účastníků

Kromě zhodnocení vkladů by měla být motivem vedoucím k uzavření stavebního spoření i možnost získat výhodný úvěr na bytové potřeby. Ve stavebním spoření existují 2 typy úvěrů – řádný úvěr ze stavebního spoření a překlenovací úvěr. Nárok na úvěr ze stavebního spoření získává účastník stavebního spoření automaticky po splnění určitých podmínek, které kombinují především 3 parametry – dobu spoření, naspoření sjednané částky a příjmy účastníka (bonita).

Pokud účastník ještě nezískal nárok na řádný úvěr ze stavebního spoření, může požádat o překlenovací úvěr. Na tento úvěr nemá účastník právní nárok, stavební spořitelna se může rozhodnout, že jej neposkytne. Překlenovací úvěr může být poskytnut ihned, tedy před uplynutím zákonem stanovené minimální doby spoření (2 roky), spořicí fáze není dotčena a pokračuje dále. Na rozdíl od úvěru ze stavebního spoření však není úroková sazba z překlenovacího úvěru nijak zákonem limitována.⁹ Překlenovací úvěr je oblíben jak u účastníků (pohotový úvěr na nenadálé bytové potřeby), tak u stavebních spořitel (vyšší úrokový výnos).

Současná situace, kdy mají stavební spořitelny přebytek vkladů, umožňuje poskytovat překlenovací úvěry ve velké míře. **Postupem času se však poměr úvěrů k vkladům zvýší a stavební spořitelny nebudou mít dostatek prostředků na poskytování překlenovacích úvěrů.** Navíc si budou muset udržovat prostředky pro poskytování úvěrů ze stavebního spoření účastníkům, kteří jsou již v systému a mají ze zákona nárok na úvěr ze stavebního spoření. Postupně tedy nebude téměř možné překlenovací úvěr získat a jedinou cestou bude úvěr řádný. Lze tedy očekávat, že část potenciálních nových účastníků bude vstupovat do systému z toho důvodu, aby měla brzy splněny podmínky pro budoucí čerpání výhodného úvěru (zejména minimální dobu spoření a naspoření potřebné části cílové částky). **Výše zhodnocení vkladů (a tedy i státní podpory) bude hrát menší roli při rozhodování o vstupu do systému než doposud.**

D.3. Časové rozložení výdajů státního rozpočtu

Jak již bylo uvedeno v části B, v případě smluv o stavebním spoření uzavřených do 31. 12. 2003, které jsou ukončeny do 30. 6. kalendářního roku, je státní podpora odpovídající nároku, který vznikl v roce ukončení smlouvy, poskytnuta ještě v daném kalendářním roce. Dochází tak k realizaci výdaje státního rozpočtu ve stejném roce, ve kterém vznikl účastníkovi nárok na státní podporu.

Budou-li účastníci s těmito smlouvami považovat nové podmínky stavebního spoření za neatraktivní v porovnání s konkurenčními produkty a vypoví smlouvy v 1. polovině roku 2011, bude nutné poskytnout část státní podpory za období roku 2011 ještě v tomtéž roce. Pokud by účastníci své smlouvy vypověděli v období od 1. 7. do 31. 12. 2011, byla by státní podpora za rok 2011 poskytnuta až ze státního rozpočtu roku 2012, jak je běžné.

Na každou starou smlouvu se v současnosti poskytuje státní podpora v průměrné výši cca 4000 Kč, tedy zhruba 88 % maximální výše. Lze tedy očekávat, že po snížení maximální výše státní podpory na 2000 Kč či 1500 Kč by u těchto smluv vznikl nárok na státní podporu ve výši zhruba 1780 Kč, resp. 1330 Kč. Pokud by došlo k hromadnému ukončování uvedeného typu smluv v 1. polovině roku 2011, za který lze považovat ukončení např. 1 mil. smluv, dosáhla by výše státní podpory za 1. pololetí 2011 částky 1,8 mld. Kč, resp. 1,4 mld. Kč. Státní podpora by byla poskytnuta ještě v roce 2011. O tuto částku by však klesly výdaje roku 2012. Došlo by pouze k přerozdělení výdajů mezi roky 2011 a 2012.

⁹ Úroková sazba úvěru ze stavebního spoření pro danou smlouvu může být maximálně o 3 % vyšší než úrok z vkladu u této smlouvy.

D.4. Právní riziko spočívající v zásadní změně legislativních podmínek sektoru stavebního spoření

D.4.1. Reakce stávajících účastníků stavebního spoření

Vzhledem k očekávané potřebě zavedení takových opatření, která zasáhnou jak smlouvy nově uzavřené po účinnosti změn, tak také smlouvy dříve uzavřené, existuje určité riziko napadení platnosti těchto změn ze strany stávajících účastníků. Možnými argumenty může být, že zaváděné opatření je retroaktivní a je tudíž ústavně nepřipustné, anebo by mohlo být namítáno porušení zásady legitimního očekávání.

Realizovatelnost změn podmínek v podobě snížení státní podpory u nových smluv i smluv již uzavřených prověřilo Ministerstvo financí interním i externím právním rozbořem v roce 2007. Z těchto rozborů vyplývá, že lze snížit státní podporu u všech smluv k jednomu datu na jednotnou výši. Dodržení zásady legitimního očekávání bude pak ovlivněno tím, zda budou účastníci o takové změně v dostatečném předstihu informováni, aby mohli adekvátně reagovat.

Důležitým aspektem v souvislosti s identifikovaným rizikem je také záměr, který předkladatel nové úpravy podmínek sleduje, obzvláště je-li jím veřejný zájem, který převažuje nad zájem skupiny obyvatel (účastníků stavebního spoření).

I při přijetí takového opatření, které nebude ani retroaktivní ani narušující legitimní očekávání účastníků a současně bude jeho přijetí ve veřejném zájmu, nelze zaručit, že se část dotčených subjektů neobrátil na Ústavní soud.

D.4.2. Reakce akcionářů stavebních spořitelen

Standardní součástí mezinárodních dohod o podpoře a ochraně investic je ustanovení, které zaručuje investicím investorů druhé smluvní strany „řádné a spravedlivé zacházení“ (fair and equitable treatment). Prvkem tohoto řádného a spravedlivého zacházení je ochrana tzv. „legitimního očekávání“ (legitimate expectations) investora. Ochrana uvedeného legitimního očekávání znamená, že se smluvní strana (Česká republika) zavazuje k dodržování stability a konzistence obecného právního rámce na svém území. Ve svém důsledku to znamená, že za porušení uvedeného legitimního očekávání mohou být považovány nejen změny administrativních postupů, ale i změny v oblasti legislativy, pokud představují zásadní změny právního investičního prostředí oproti stavu, za jakého byla investice realizována.

Pokud by došlo k zásadní změně podmínek, za kterých zahraniční investoři realizovali svoje investice v oblasti stavebního spoření, existuje tedy obecné riziko, že tito investoři zahájí proti České republice arbitrážní spory podle dohod o podpoře a ochraně investic z důvodu porušení závazků převzatých Českou republikou v uvedených dohodách. Vzhledem ke skutečnosti, že většina stavebních spořitelen operujících na českém trhu má zahraniční vlastníky, je identifikované riziko pro v tomto materiálu navrhované změny v obecné rovině relevantní. Toto riziko bude výrazně vyšší, pokud budou mít změny podmínek zásadní nepříznivé dopady na stavební spořitelny (investice zahraničních investorů) nebo dokonce povedou až k likvidaci stavebního spoření jako takového, tedy i stavebních spořitel. Pokud by došlo v důsledku navrhovaných změn k likvidaci sektoru stavebního spoření a zániku podnikání v této oblasti, bylo by porušeno ještě ustanovení o vyvlastnění, rovněž obsažené v dohodách o ochraně investic.

S každým zahájeným sporem proti České republice vznikají na straně státu náklady spojené přímo s vedením arbitrážního řízení (náklady tribunálu, právní zastoupení České republiky) a pokud by byla Česká republika shledána tribunálem odpovědnou za porušení příslušné dohody o podpoře a ochraně investic, byla by povinna uhradit stamilionové až miliardové částky jako náhradu způsobené škody.

Z hlediska posuzování intenzity tohoto rizika je nutné konstatovat, že existuje řada argumentů, které takový postup zpochybňují. Například se jedná o skutečnost, že navrhovaná opatření ke snížení fiskálních výdajů a na podporu fiskálních příjmů se budou přímo vztahovat na samotné účastníky stavebního spoření, na subjekty stavebních spořitel dopadnou pouze nepřímo. Rozhodnutí státu o trvání a formě podpory bydlení je zde projevem jeho suverenity a musí být činěno v kontextu hlavního veřejného zájmu nutnosti snížení deficitu státního rozpočtu, který je v současné době považován za prioritní úkol s celospolečenským dopadem. Nutnost přijetí takových opatření je ze strany státu avizována již několik let. Dále je potřeba zdůraznit, že tato opatření

budou účinná jednotně na všechny tyto účastníky a nelze je proto považovat ani za selektivní či diskriminační. Pro úplnost je nutné uvést, že v současné době jsou navíc přímo subjektům poskytujícím finanční služby ve členských státech EU ukládány dodatečné daňové povinnosti za účelem zvýšení fiskálních příjmů (např. Velká Británie, Švédsko) a ani tato praxe není obecně považována za rizikovou z hlediska případných arbitrážních sporů.

D.5. Důsledky zániku stavebního spoření

Tato kapitola zvažuje dopady výrazného utlumení nebo dokonce zániku sektoru stavebního spoření. Hlavní otázky, kterými se odhad zabývá, jsou:

- Kam by byly investovány prostředky, které by jinak byly vloženy do stavebního spoření?
- Jaké důsledky by to mělo pro vývoj trhu s úvěrovými produkty a jejich úrokovými sazbami?

D.5.1. Důsledky zániku stavebního spoření na sektor vkladů a investic

Nelze očekávat, že by všechny prostředky doposud uložené na účtech stavebního spoření byly alokovány do alternativních produktů, tedy do bankovních spořicího produktů – termínových vkladů a spořicího účtů, a to ze dvou důvodů. Zaprvé, zhodnocení vkladů oproti dosavadnímu zhodnocení ve stavebním spoření je výrazně nižší. Účastníci by tedy zřejmě hledali jiné možnosti, které by přinesly zhodnocení bližší tomu, na co byli doposud zvyklí. Druhým důvodem je role finančních poradců a zprostředkovatelů, kteří by byli ve velké míře zapojeni do hledání alternativních investičních příležitostí. Jejich doporučení je často motivováno provizí, která je však v případě zprostředkování bankovního vkladu (termínovaného či spořicího) minimální.

Z pohledu jak zhodnocení prostředků tak i provizní motivace poradců a zprostředkovatelů je relevantní zvažovat investiční či kapitálové životní pojištění, částečně i penzijní připojištění (se státním příspěvkem) či investice do fondů kolektivního investování. Tyto produkty se sice svými parametry stavebnímu spoření příliš nepodobají, ale za určitých podmínek se dají využít pro dlouhodobé spoření stejně jako stavební spoření.

Zejména přesun prostředků do životního pojištění a penzijního připojištění pak může pro stát znamenat dočasné snížení příjmů státního rozpočtu z důvodu zvýšeného počtu fyzických osob uplatňujících snížení daňového základu o prostředky vložené do těchto produktů.¹⁰

D.5.2. Důsledky zániku stavebního spoření na sektor úvěrů

Úvěry poskytované stavebními spořitelny vytvářejí konkurenci bankovním úvěrům na bytové potřeby, vč. hypoték. Stavební spořitelny poskytují úvěry jak ve výši několika desítek tisíc korun (na rekonstrukce nebo vybavení bytu), tak i přesahující 1 mil. Kč, které umožňují při spojení smluv od více členů rodiny pořízení bydlení jako takového.

Vzhledem k podmínkám stanoveným zákonem a relativní stabilitě vkladů stavebního spoření musí stavební spořitelny poskytovat úvěry s fixní úrokovou sazbou po celou dobu úvěru, která nepřesahuje u úvěrů ze stavebního spoření 5 %. Tyto úvěry tak vytvářejí tlak na úrokové sazby bankami poskytovaných úvěrů na bydlení. Případný zánik sektoru stavebního spoření by znamenal zásah pro celý úvěrový sektor.

Z pohledu bankovních úvěrů na pořízení nemovitosti, reprezentovaných hypotečními úvěry, by došlo k posílení poptávky klientů, kteří by na trhu nenašli alternativní produkt. Úrokové sazby z hypotečních úvěrů se v současné době pohybují nad hranici sazeb z řádných úvěrů ze stavebního spoření. Tedy účastníci, kteří by hypoteticky mohli čerpat řádný úvěr ze stavebního spoření, by byli nuceni (při nezměněných podmínkách bankovních hypotečních úvěrů) akceptovat dražší zdroj financování. V případě účastníků bez nároku na řádný úvěr ze stavebního spoření, kteří by tedy museli čerpat nejdříve úvěr překlennovací a až poté úvěr řádný, je celková roční procentní sazba nákladů u hypotéky i stavebního spoření zhruba vyrovnaná. Za nezměněných podmínek bankovních hypoték by se jejich situace příliš nezměnila.

¹⁰ Samozřejmě pouze do výše stanovené zákonem (24 000 Kč) souhrnně pro oba produkty (u každého až do výše 12 000 Kč).

Odlišná situace je však v segmentu úvěrů na bytové potřeby s nižší částkou, maximálně ve stovkách tisíc Kč. Tyto úvěry ze stavebního spoření jsou čerpány na rekonstrukce a modernizace bydlení. Z nabídky bank jim konkurují účelové úvěry či americké hypotéky, neboť běžné hypotéky jsou určeny pouze k pořízení nemovitosti. Z tabulky 6 vyplývá, že tyto bankovní úvěry jsou výrazně dražším zdrojem financování (úrokové sazby obvykle nad 7 % p.a.) než úvěry ze stavebního spoření (úročené do 5 % p. a.). Zánik sektoru stavebního spoření by pro trh úvěrů na výdaje související s bydlením v nižších částkách (statisíce Kč) znamenal ztrátu silného konkurenta. Otázkou by byla reakce bank, které by buď zachovaly zhruba stávající úrokové sazby z tohoto typu úvěrů a účastníkům by se tedy tyto úvěry citelně zdražily, anebo by pokryly uvolněný prostor na trhu novými produkty s nižšími úrokovými sazbami. Lze však očekávat spíše první scénář.

Tabulka 6: Úrokové sazby vybraných bankovních úvěrů na bytové potřeby

Produkt	Minimální úroková sazba	RPSN
Raiffeisenbank	6,30 %	od 7,74 %
Poštovní spořitelna	6,90 %	7,37 - 15,06%
ČSOB	7,70 %	-
Česká spořitelna	8,50 %	9,18 %
Waldviertler Sparkasse von 1842	-	12,38%
Cofidis	-	13,0 %

Pramen: Finanční internetové servery.

E. ZMĚNA VÝŠE STÁTNÍ PODPORY

Po několik let vyžadovala přímá podpora stavebního spoření ze státního rozpočtu výdaje přesahující 14 mld. Kč, v posledních letech ovšem klesá. V roce 2008 si vyžádala 14,22 mld. Kč a v roce 2009 13,26 mld. Kč.

Tabulka 7: Přímé podpory státu na finančním trhu, v mld. Kč

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Výdaje státního rozpočtu na přímou podporu stavebního spoření	14,98	14,22	13,26	12,73*	12,11*	11,38*

Pramen: MF; údaje označené * jsou expertním odhadem MF

Poznámka: návrh státního rozpočtu pro rok 2010 však počítá s mírně vyšší částkou z důvodu nutné rezervy

V rámci snižování státních výdajů sílí tlaky na snížení nároků na státní rozpočet v této oblasti. Cílem úprav systému stavebního spoření je tedy snížení/zefektivnění celkové každoročně poskytované státní podpory.

Původní myšlenkou stavebního spoření bylo zpřístupnění úvěrů souvisejících s bydlením za výhodnějších podmínek širšímu okruhu obyvatel. Stavební spoření v současné době představuje především nejvýhodnější produkt středně/dlouhodobého spoření, až poté je zdrojem úvěrů souvisejících s bydlením. Díky poměrně výrazné státní podpoře neúměrně zatěžuje státní rozpočet, i když v posledních 2 letech došlo k významnému zvýšení objemu úvěrů. Právě vysoký počet účastníků stavebního spoření, kteří pouze spoří, snižuje efektivitu systému.

E.1. Návrh variant řešení

Navrhované varianty snížení státní podpory se zvažují jak pro smlouvy nově uzavřené, tak i pro smlouvy stávající. Pokud by se nová pravidla vztahovala pouze na smlouvy nové, vyvolalo by to stejný efekt jako při novele zákona o stavebním spoření účinné od 1.1.2004, kdy velké množství účastníků uzavřelo smlouvu před účinností změn, tedy za původních podmínek, a následně tak díky enormnímu nárůstu počtu smluv došlo ke zvýšení výdajů státního rozpočtu.¹¹ Varianty zahrnující snížení státní podpory u nových smluv i smluv již uzavřených mají zásadní vliv na další fungování a existenci systému stavebního spoření. Jako jediné však plní cíl, tedy snížení nároků na státní rozpočet.

Vzhledem k závěrům kapitoly D. ohledně výnosnosti vkladů ve stavebním spoření a její vazbě na reakci účastníků stavebního spoření, potažmo pak stabilitu sektoru stavebního spoření, jsou dále uvažovány varianty snížení maximální výše státní podpory na 1500 Kč (Varianta 1500) a 2000 Kč (Varianta 2000).

E.1.1. Varianta 0 – současný stav

Ponechat současný stav.

E.1.2. Varianta 1500

Snížit maximální výši státní podpory na 1 500 Kč (7,5 % z 20 000 Kč) pro všechny účastníky (nejen pro nově uzavřené smlouvy).

E.1.3. Varianta 2000

Snížit maximální státní podporu na 2 000 Kč (10 % z 20 000 Kč) pro všechny účastníky (nejen pro nově uzavřené smlouvy).

¹¹ Při novele z roku 2003, kdy nové podmínky od 1. 1. 2004 platily pouze pro nově uzavřené smlouvy, reagovali občané tak, že se „předzásobili“ smlouvami za (původních) výhodnějších podmínek a segment stavebního spoření se s následky vypořádává dodnes. Pokud by tedy opatření v tomto materiálu zvažovaná platila jen pro smlouvy nově uzavřené po účinnosti změn, uzavřeli by občané ještě v roce 2010 smlouvy za stávajících podmínek. Výraznější efekty změn by se tak projeví až v roce 2017. Proto je navrhováno, aby se změny týkaly také smluv stávajících.

E.2. Vyhodnocení přínosů a nákladů

V této části jsou odhadovány dopady vybraných variant na státní rozpočet. V kvalitativní části dopadů jsou pak nastíněny také další konsekvence jednotlivých variant.

V predikcích předpokládáme, že novela nabude účinnosti 1.1.2011. Predikce vývoje pro jednotlivé varianty byla provedena do roku 2015. Jedná se o dostatečně dlouhý horizont, aby byl patrný vliv variant. Delší časový horizont je však prakticky nepredikovatelný.

I pro zvolený časový horizont je v současné době velmi složité nastavení parametrů a odhad reakce účastníků. Rovněž časové řady údajů o stavebním spoření nejsou dostatečně dlouhé a navíc jsou poznamenány novelou pravidel z roku 2004, jejíž efekty se dosud ještě plně neprojeví.

E.2.1. Varianta 0 – současný stav

Tabulka 8: Dopady Varianty 0 – současný stav

POZITIVA A PŘÍNOSY
+ nechají se plně projevit důsledky novely z roku 2004 (sníží se počet starých smluv atd.)
+ snížení reálné hodnoty celkově poskytované státní podpory v čase
+ nehrozí žaloby vůči státu ze strany akcionářů a účastníků stavebního spoření
+ menší riziko pro stabilitu systému
+ nedochází k prodloužení splatnosti stávajících překlenovacích úvěrů
NEGATIVA A NÁKLADY
- nedojde k naplnění cíle, celková státní podpora poskytovaná každý rok se stabilizuje kolem 9 - 10 mld. Kč a dále již nebude klesat

V modelu vývoje poskytované státní podpory byl odhadován vývoj základních ukazatelů¹², pokud by právní úprava zůstala nezměněna. Bylo stanoveno několik **předpokladů pro všechny smlouvy** (staré i nové):

- Pokles celkového počtu smluv bude ztrácet na dynamice.
- Celkový počet smluv se ustálí okolo 5 mil.
- Počet nově uzavřených smluv bude růst, ale ztrácet na dynamice.
- Nejpozději v roce 2015 se každoročně začne obnovovat přibližně 1/7 smluv (bude záležet na tom, v jakém roce dosáhne celkový počet smluv hranice 5 mil.)
- Celkový počet smluv ukončených po vázací době bude plynule narůstat až k hodnotě o něco menší než rozdíl počtu nových smluv a smluv ukončených úvěrem (přibližně 650 tis.).
- Celkový počet úvěrů bude narůstat rovnoměrně.

Následně byl namodelován vývoj ukazatelů zvláště pro staré a nové smlouvy na základě předpokladů vycházejících z historického vývoje určitých ukazatelů.

Předpoklady pro predikci údajů pro staré smlouvy:

- Počet starých smluv bude klesat každoročně zpočátku o cca 500 tis. smluv a postupně se bude snižovat k tempu cca 300 tis. smluv ročně. Zastaví se na konečném stavu několika tisíc smluv.
- Počet starých smluv ukončených úvěrem bude plynule klesat k nule.
- Průměrná státní podpora poskytnutá na jednu starou smlouvu se bude velmi mírným tempem blížit 90 % z maxima 4 500 Kč.

Předpoklady pro predikci údajů pro nové smlouvy:

- Průměrná státní podpora poskytnutá na jednu novou smlouvu poroste a bude se snižující dynamikou blížit přibližně 60 % maximální státní podpory, jako tomu bylo v letech 1999 až 2003.

¹² Za základní ukazatele stavebního spoření považujeme:

Počet smluv o stavebním spoření ve fázi spoření

Počet nově uzavřených smluv

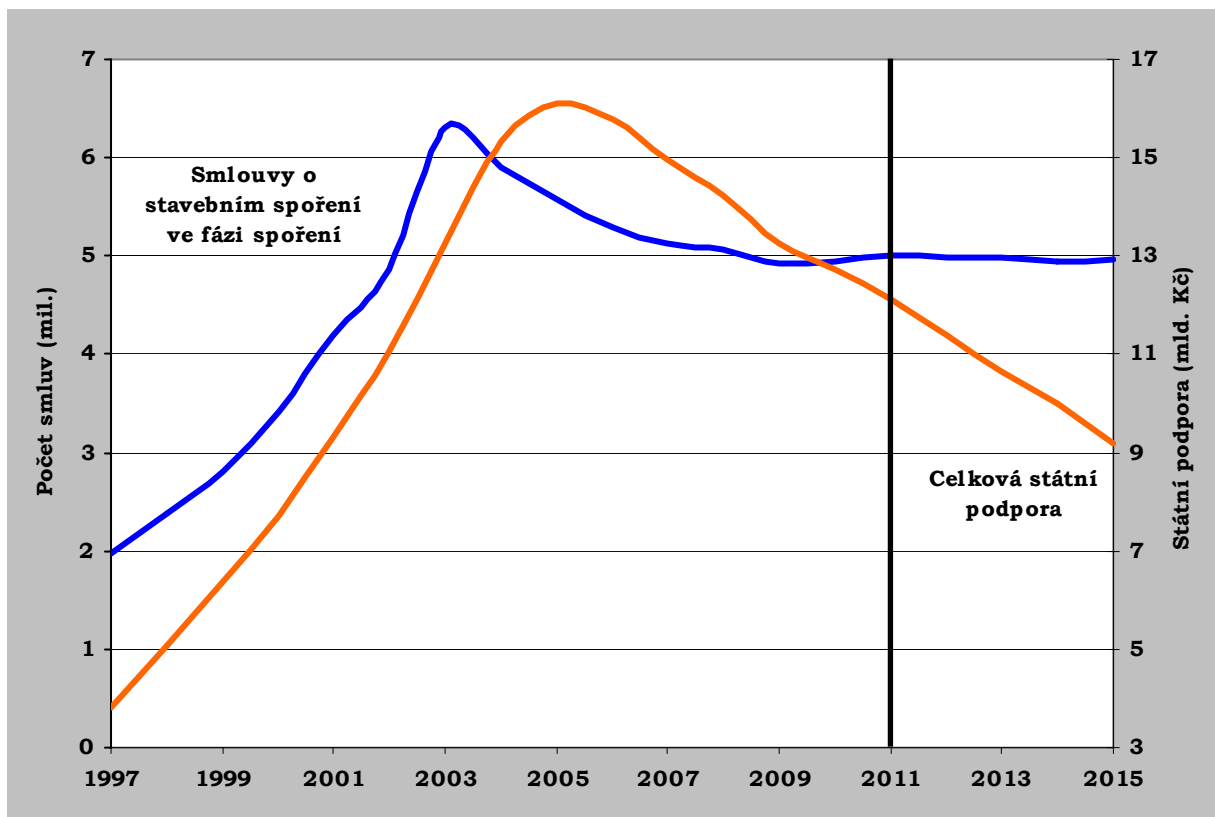
Počet smluv ukončených úvěrem

Počet smluv ukončených po vázací době

Celkově poskytnutou státní podporu

Vývoj hlavních ukazatelů v jednotlivých letech shrnuje následující graf:

Graf 3: Vývoj hlavních ukazatelů stavebního spoření do roku 2015.

Pramen: MF

Celková státní podpora poskytnutá každý rok klesne z 13,26 mld. Kč v roce 2009 na 9,21 mld. Kč v roce 2015.

Hlavním aspektem této varianty je, že se nechají projevit důsledky novely z roku 2004.

E.2.2. Varianty 1500 a 2000

Tabulka 9: Dopady Varianty 1500

POZITIVA A PŘÍNOSY
+ velmi výrazný pokles poskytované státní podpory (až na úroveň 3,5-4,5 mld. Kč)
NEGATIVA A NÁKLADY
- riziko destabilizace systému - možná ztráta důvěry účastníků stavebního spoření, velmi složité odhadnutelný úbytek účastníků, pro které přestane být stavební spoření atraktivní (zhodnocení prostředků se blíží kritické úrovni, kdy přestává být stavební spoření atraktivním vkladovým produktem)
- negativní reakce účastníků stavebního spoření a potenciálních účastníků a stavebních spořitelů (pokles zhodnocení prostředků o cca 1,5 p.b., více viz část B)
- prodloužení splatnosti stávajících překlenovacích úvěrů (délka jejich splatnosti počítá s dosavadní výší státní podpory, neboť po dobu trvání překlenovacího úvěru stále trvá fáze spoření účastníka)
- vysoké riziko žalob vůči státu ze strany akcionářů a účastníků (a z něj vyplývající náklady státu na vedení sporu, případně přiznanou náhradu škody)
- prodloužení splatnosti stávajících překlenovacích úvěrů (a tedy nutnost úpravy stávajících smluv, pokud obsahují termín splatnosti)
- náklady na úpravu informačních systémů stavebních spořitelů i Ministerstva financí

Tabulka 10: Dopady Varianty 2000

POZITIVA A PŘÍNOSY
+ výrazný pokles celkové státní podpory (na úroveň 5 - 6,5 mld. Kč)
+ zachování dostatečné výhodnosti stavebního spoření
NEGATIVA A NÁKLADY
- možná ztráta důvěry účastníků stavebního spoření a z toho vyplývající destabilizace systému stavebního spoření
- negativní reakce účastníků stavebního spoření a potenciálních účastníků a stavebních spořitelů (pokles zhodnocení prostředků o cca 2 p.b., více viz část D)
- prodloužení splatnosti stávajících překlenovacích úvěrů (délka jejich splatnosti počítá s dosavadní výší státní podpory, neboť po dobu trvání překlenovacího úvěru stále trvá fáze spoření účastníka)
- riziko žalob vůči státu ze strany akcionářů a účastníků stavebního spoření (a z něj vyplývající náklady státu na vedení sporu, případně přiznanou náhradu škody)
- prodloužení splatnosti stávajících překlenovacích úvěrů (a tedy nutnost úpravy stávajících smluv, pokud obsahují termín splatnosti)
- náklady na úpravu informačních systémů stavebních spořitelů i Ministerstva financí

Nová právní úprava by nabyla účinnosti k 1. 1. 2011. **Je důležité připomenout, že se státní podpora poskytuje zpětně a snížení nároků na státní rozpočet se projeví až od roku 2012, kdy bude poskytována státní podpora nároků vzniklých v roce 2011.**

Pro dosažení požadovaného snížení státní podpory je nutné nastavit nová pravidla pro **všechny typy smluv** (stávající i nově uzavírané). Na základě těchto informací byly stanoveny 2 varianty úpravy současného systému a provedena predikce vývoje celkové výše státní podpory v následujících letech.

Varianty by měly být jednoduše vysvětlitelné občanům/účastníkům stavebního spoření (stát šetří => snižuje státní podporu). Principy přijaté varianty by měly být jednoduché, aby účastníci zbytečně nepodléhali panice, předcházelo se různým nedorozuměním a informačním dezinterpretacím a celý systém stavebního spoření se tím nedestabilizoval.

Zároveň byly varianty zvoleny tak, aby apriori nevedly k likvidaci sektoru. Je tedy počítáno s tím, že nedojde k odchodu kritické masy účastníků (resp. jejich prostředků) ze systému. V současnosti se čistý výnos účastníka spořicího přesně do uplynutí vázací doby při státní podpoře ve výši 3000 Kč ročně pohybuje v závislosti na výpočtu okolo 5,9 % ročně. Snížení státní podpory by za jinak stejných podmínek srazilo čistý výnos na 4,3 %, resp. 3,6 % u smluv se státní podporou maximálně 2 000 Kč, resp. 1 500 Kč ročně (více viz tabulka 4). Možné zvýšení inflace a s ním spojený růst úrokových měr by učinily stavební spoření nevýhodným.

V následujících odhadech dopadů byly vzhledem k zadání zvažovány pouze varianty snížení maximální státní podpory na 2 000 Kč a 1500 Kč. Naopak nebyly zvažovány varianty graduálního snižování výše státní podpory či indexace státní podpory.

E.2.2.1. Východiska predikce

Analýza dopadů těchto variant na celkovou státní podporu a tím na státní rozpočet vycházela z následujících předpokladů:

- **Snížení státní podpory může, ale nemusí vyvolat snížení zájmu o stavební spoření. Proto budou pro každou z variant snížení státní podpory (Variantu 1500 a Variantu 2000 a) vypracovány dvě predikce:**
 - Počet smluv ve fázi spoření se nebude příliš lišit od nulové varianty. Státní podpora ve výši 1 500 Kč, resp. 2 000 Kč bude postačovat k tomu, aby lidé měli nadále zájem o stavební spoření. Trh bude saturován kolem 5 mil. smluv ve fázi spoření.
 - Počet smluv ve fázi spoření bude nižší než při nulové variantě. Státní podpora ve výši 1 500 Kč, resp. 2 000 Kč nebude dostatečná k udržení zájmu současného počtu účastníků. Dojde tedy k poklesu počtu účastníků na úroveň 4 mil.
- **Podíl smluv bez státní podpory bude v čase stálý.**
- **Účastníci budou i nadále v průměru ukládat přibližně 60 – 65 % optimální částky¹³, jak tomu bylo doposud, s výjimkou starých smluv, kde je tento poměr výrazně vyšší, téměř 90 %.**

¹³ Optimální částka je částka, která maximalizuje absolutní výši SP.

- **Ve variantách s poklesem celkového počtu účastníků ke 4 mil. účastníků:**
 - V letech 2010 a 2011 dojde k výraznému nárůstu počtu smluv ukončených po vypršení vázací doby. Ovšem pouze většina účastníků (nikoliv všichni) si uzavře nové smlouvy. Dojde tedy k určitému poklesu počtu smluv ve fázi spoření.

E.2.2.2. Dopad na celkovou státní podporu

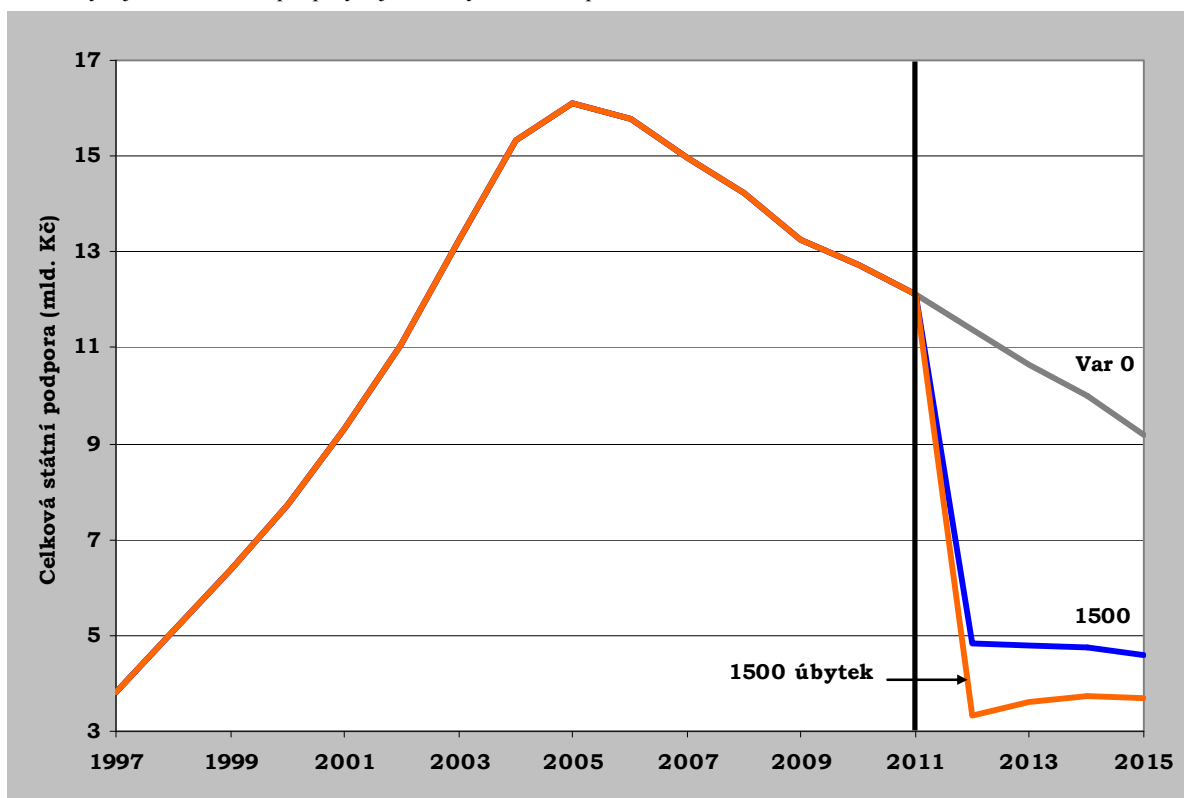
Pokud bude od 1.1.2011 snížena státní podpora u všech smluv, **dojde k razantnímu poklesu v celkové výši poskytované státní podpory** ze 12,11 mld. Kč v roce 2011 (při nulové variantě) **na cca 5 – 6,5 mld. Kč v roce 2012** v závislosti na zvolené variantě (1500 nebo 2000) a reakci účastníků.

Varianta 1500

Pokud nedojde k úbytku počtu účastníků v reakci na snížení státní podpory, sníží se poskytovaná státní podpora v roce 2012 na cca 4,8 mld. Kč. V dalších letech se bude i nadále pohybovat kolem 4,5 mld. Kč.

Dojde-li k úbytku účastníků stavebního spoření (na cca 4 mil.), povede to k výraznějšímu snížení poskytované státní podpory v roce 2012, a to **na 3,5 mld. Kč.** Kolem této úrovně a spíše mírně níže by se měla pohybovat i v dalších letech.

Graf 4: Vývoj celkové státní podpory u jednotlivých scénářů pro Variantu 1500, srovnání s Variantou 0.

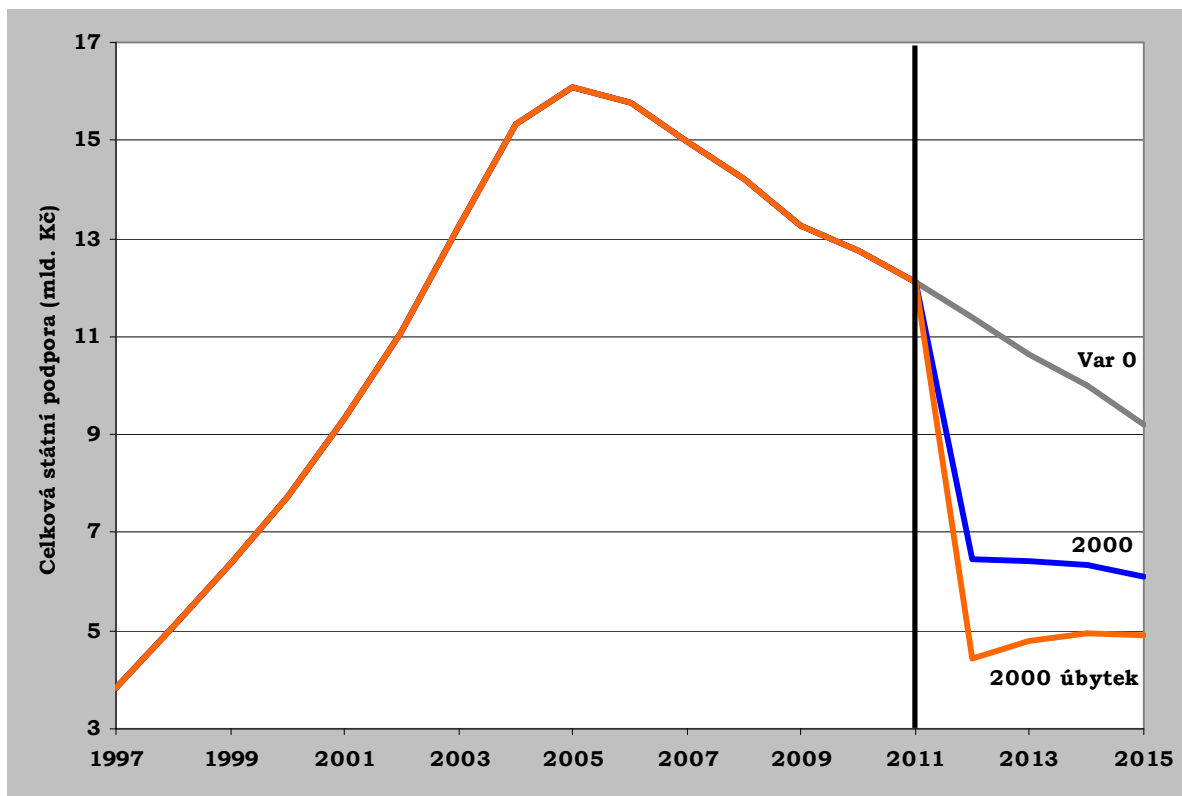
Pramen: MF

Varianta 2000

Pokud nedojde k úbytku počtu účastníků stavebního spoření v reakci na snížení státní podpory, sníží se poskytovaná státní podpora v roce 2012 na cca 6,5 mld. Kč. V dalších letech se bude i nadále pohybovat mírně nad úrovní 6 mld. Kč.

Dojde-li k úbytku účastníků, povede to k výraznějšímu snížení poskytované státní podpory v roce 2012, a to na **4,4 mld. Kč.** V příštích letech mírně vzroste k 5 mld. Kč.

Graf 5: Vývoj celkové státní podpory u jednotlivých scénářů pro Variantu 2000, srovnání s Variantou 0.

Pramen: MF

Lze s velkou mírou jistoty předpokládat, že počet účastníků stavebního spoření, resp. smluv ve fázi spoření se po reformě nezvýší. Naopak lze reálně očekávat, že počet účastníků může poklesnout, protože nová výše státní podpory nemusí být pro část dosavadních účastníků dostatečně atraktivní. Odhadnout a kvantifikovat možný úbytek účastníků je velmi složité, protože zatím k takové situaci za dobu existence stavebního spoření nedošlo.

Počet účastníků je jedním ze 2 hlavních faktorů ovlivňujících celkovou výši státní podpory. Druhým je průměrná ročně uložená částka, z níž se vypočítává výše státní podpory pro jednotlivé smlouvy. Výrazné zvýšení disponibilního důchodu domácností po celé období do roku 2015 není i vzhledem k probíhající hospodářské krizi pravděpodobné a lze tedy předpokládat, že výše ročně ukládané částky bude zachována a tedy tento faktor nebude tlačit na růst celkové státní podpory.

Odhadované dopady variant bez úbytku účastníků stavebního spoření tak můžeme považovat za maximální očekávané nároky na výdaje státního rozpočtu. Celková státní podpora může být nižší než je uvedeno, ale je nepravděpodobné, že by tyto odhady výrazně překročila. Varianty, ve kterých byl odhadován pokles počtu účastníků, jsou tak spíše ilustrativní a dávají představu, jak by se určitý úbytek účastníků projevil na celkové poskytované státní podpoře.

E.3. Shrnutí a výsledek konzultace

V rámci bilaterálních jednání sdělili zástupci AČSS, že snížení maximální státní podpory ze současných 3 000 Kč na 2 500 Kč by nemělo vyvolat zásadnější odliv účastníků stavebního spoření ze systému. Snížení státní podpory na 2 000 Kč považuje trh za limitní, kdy již lze očekávat ukončování smluv, nicméně celková stabilita systému by neměla být ohrožena.

Snížení státní podpory se dle AČSS projeví také v prodloužení splatnosti stávajících překlenovacích úvěrů. Vzhledem k tomu, že smlouvy k překlenovacím úvěrům obsahují i uvedení data splatnosti, bude nutné tyto smlouvy upravit, což si vyžádá administrativní náklady. AČSS proto navrhovala nevztahovat navrhované změny na účastníky čerpající překlenovací úvěr. AČSS dále upozornila na potenciální právní rizika, neboť jsou návrhem dotčeny také stávající smlouvy.

ČNB taktéž navrhuje volbu varianty snižující maximální státní podporu pouze na 2 000 Kč. Po zahrnutí všech navrhovaných změn a zohlednění charakteristik stavebního spoření se ČNB domnívá, že může dojít k nezanedbatelnému snížení atraktivnosti stavebního spoření. Zejména v delším horizontu je pak reakce stávajících a potenciálních účastníků stavebního spoření dosti nejistá. Pokud by kombinace těchto faktorů vyvolala silnou reakci účastníků, celý systém by mohl být vystaven likviditním problémům, které jsou popsány v předchozích částech. Proto ČNB doporučuje takové nastavení, které v konečném důsledku zachová dostatečnou atraktivitu produktu, eliminuje zásadní odliv prostředků a zachová stabilitu systému.

ČNB dále upozornila na potenciální právní riziko úpravy vztažené na stávající smlouvy a dále na riziko reakce akcionářů na situaci, kdy by negativní reakce účastníků stavebního spoření na navrhované změny byla taková, že by podnikání stavebních spořitelen bylo ekonomicky či regulatorně ohroženo.

E.4. Návrh řešení

S navrženými variantami snížení státní podpory se pojí totožné druhy dopadů. Varianty se však liší intenzitou jednotlivých dopadů. Hlavními kritérii při porovnávání variant byla míra úspor výdajů státního rozpočtu ve spojení s mírou rizika destabilizace systému stavebního spoření. Následující tabulka obsahuje přehled dopadů jednotlivých variant v porovnání s nulovou variantou, tj. ponechání státní podpory na současných hodnotách.

Tabulka 11: Dopady variant snížení státní podpory (SP) ve srovnání s nulovou variantou¹⁴

Dopad (oproti nulové variantě)	Varianta	
	1500	2000
Přínosy		
Pokles celkové SP poskytnuté v roce 2012	o 6,5 – 8 mld. Kč	o 5 – 7 mld. Kč
Pokles celkové SP ročně poskytované dlouhodobě	o 4,5 – 5,5 mld. Kč	o 3 – 4,5 mld. Kč
Náklady		
Riziko destabilizace systému stavebního spoření	++	+
Pokles zhodnocení prostředků	o 2 p.b.	o 1,5 p.b.
Náklady na úpravu informačních systémů stavebních spořitelen i Ministerstva financí	+	+
Prodloužení splatnosti stávajících překlenovacích úvěrů	++	+

V současné době je **pro stabilitu stavebního spoření důležité postupně snížit objem prostředků přespoujících účastníků a současně uzavřít každoročně dostatek nových smluv**, aby byl zajištěn přítok prostředků do systému stavebního spoření.

Pro postupné snížení objemu prostředků přespoujících účastníků je důležité, aby výnosnost stavebního spoření byla alespoň obdobná jako u srovnatelných produktů na trhu – spořicíh účtů nebo 3měsíčních termínovaných vkladů. Tyto produkty v současné době nabízejí zhodnocení maximálně 2,50 % u bank a 3,00 % u družstevních záložen (viz tabulka 3). **Výnos vyšší než u bankovních produktů pro smlouvy uzavřené po roce 1999 přinese pouze státní podpora ve výši 2000 Kč.** Státní podpora ve výši 1500 Kč už pro smlouvy uzavřené před rokem 2002 znamená snížení výnosnosti pod úroveň srovnatelných produktů (viz tabulka 2), což by mělo pravděpodobně za následek prudký odliv přespoujících účastníků stavebního spoření a destabilizaci systému. Výnos vyšší než nabízejí družstevní záložny na termínovaných vkladech přináší pouze státní podpora ve výši 2000 Kč a to jen pro smlouvy uzavřené po roce 2003.

Aby byly stavební spořitelny schopny uzavřít dostatek nových smluv, musí nabízet novým účastníkům dostatečně atraktivní zhodnocení vložených prostředků. Odhaduje se, že vzhledem k fixnosti podmínek stavebního spoření by zvýhodnění oproti srovnatelným produktům, spořicíh účtům a termínovaným vkladům, mělo dosahovat alespoň 1 %. Tyto produkty v současnosti nabízejí výnos ve výši maximálně 3,20 % u bankovních produktů a 4,71 % u družstevních záložen (viz tabulka 5). **Dostatečné zhodnocení tak nabízí pouze státní podpora ve výši 2000 Kč** (4,34 % ročně po uplynutí 6 let vázací doby). **Státní podpora ve výši 1500 Kč**

¹⁴ Znaménka + a – a 0 znamenají intenzitu dopadu ve srovnání s nulovou variantou. U přínosů tedy + znamená vyšší přínos a – nižší přínos. Naopak u nákladů + znamená, že náklady budou vyšší a – nižší než u nulové varianty. 0 znamená že intenzita se nezmění nebo téměř nezmění.

dostatečné zvýhodnění nepřináší, neboť po 6 letech spoření bude průměrné roční zhodnocení pouze 3,56 % (viz tabulka 4).

V současnosti jsou úrokové sazby na historických minimech a dá se proto očekávat jejich zvýšení v budoucnu. Tím poklesne výhodnost stavebního spoření. V tu dobu však již může hrát roli další okolnost, která v současnosti neovlivňuje rozhodování lidí o tom, zda vložit prostředky do stavebního spoření – nedostupnost překlenovacích úvěrů (pohotovostních levných úvěrů na bytové potřeby – viz kapitola D.2.2.). **Státní podpora tak bude hrát menší roli při rozhodování o vstupu do systému stavebního spoření než doposud.**

Varianta 1500 přináší výraznější úsporu výdajů státního rozpočtu o cca 1 – 1,5 mld. Kč, ovšem riziko destabilizace systému stavebního spoření je v tomto případě výrazně vyšší než u varianty 2000, především kvůli citlivosti přespořujících účastníků na změny zhodnocení prostředků ve stavebním spoření (více viz část D). I s ohledem na výsledek konzultace s AČSS a ČNB proto **doporučujeme zvolit Variantu 2000 a po určité době, kdy již dojde ke snížení podílu prostředků přespořujících účastníků, zvážit možnost další úpravy parametrů státní podpory.**

F. ZDANĚNÍ ÚROKŮ Z VKLADŮ

Úrokové příjmy z vkladů na účet stavebního spoření a z poskytnuté státní podpory jsou osvobozeny od daně z příjmu. Přitom úrokové příjmy z vkladů v jiných bankovních produktech jsou zatíženy srážkovou daní ve výši 15 %. Stavební spoření je tedy zvýhodněno oproti alternativním bankovním vkladům, státní rozpočet pak ztrácí potenciální příjem.

Cílovým stavem je zvýšení příjmů státního rozpočtu a současně narovnání podmínek pro zdanění úrokových příjmů z vkladů ve stavebním spoření s podmínkami pro zdanění obdobného typu příjmů z jiných bankovních vkladových produktů.

V případě ponechání současného stavu nebude dosaženo možného zvýšení příjmů státního rozpočtu a nebude tak snížen deficit státního rozpočtu. Nadále budou také trvat nerovné podmínky ve zdanění úrokových příjmů z vkladů ve stavebním spoření ve srovnání s jinými bankovními vklady.

F.1. Návrh variant řešení

F.1.1. Varianta F0 – současný stav

Zachovat výjimku ze zdanění úrokových příjmů ze stavebního spoření.

F.1.2. Varianta F1 – zrušit výjimku

Zrušení výjimky ze zdanění úrokových příjmů ze stavebního spoření, a to s účinností od 1. 1. 2011. Sazba daně by byla nastavena shodně s ostatními příjmy z kapitálového majetku, tedy ve výši 15 %. Daň by byla vybírána srážkou u zdroje.

F.2. Vyhodnocení přínosů a nákladů

Zruší-li se výjimka, podle které jsou úroky z vkladů a státní podpory ve stavebním spoření osvobozeny od daně, nesníží se náklady státního rozpočtu na poskytování státní podpory. Zvýší se však příjmy státního rozpočtu.

Vzhledem k tomu, že stavební spořitelny připisují úroky až k 31. 12. daného roku, bude sice daň sražena k tomuto dni, nicméně k platbě daně plátcem, tedy stavební spořitelnou, dojde až počátkem roku následujícího. Dopad na státní rozpočet tedy bude podléhat tomuto časovému posunu (více viz část B).

V roce 2009 činily náklady z úroků stavebních spořitelen cca 10 mld. Kč¹⁵. Pokud by byly vklady na účtech stavebních spořitelen zdaněny stejně jako v bankách, tedy 15 %, byl by výnos pro stát 1,5 mld. Kč. Vzhledem k navrhovaným změnám je pravděpodobné, že dojde k poklesu vkladů, čímž se sníží výnos ze zdanění úroků na cca 1 mld. Kč.

Stavební spořitelny v minulých letech sjednaly zhruba u 5 % smluv tzv. úrokové zvýhodnění (úrokový bonus), který je účastníkům vyplácen až při ukončení smlouvy, nicméně pouze při splnění určitých podmínek po dobu trvání smlouvy. Vzhledem k tomu, že toto úrokové zvýhodnění je z pohledu zákona o daních z příjmu úrokovým příjmem, podléhalo by zdanění. Nad rámec odhadu 1 – 1,5 mld. Kč by tedy byly realizovány další příjmy státního rozpočtu, jejichž výše není vzhledem k absenci dat predikovatelná. Negativním dopadem této okolnosti je potenciální rychlejší reakce těchto účastníků, protože by byli motivováni k opuštění systému ještě v roce 2010, tedy před účinností nové úpravy. Protože se jedná v převážné míře o účastníky, jejichž smlouvy jsou již po tzv. vázací době (a tedy mohou své vklady vybrat v horizontu maximálně 3 měsíců) a vykazují spíše vyšší zůstatky naspořených prostředků, hrozí větší odliv prostředků ze systému.

Podle údajů stavebních spořitelen představuje objem vkladů u smluv s úrokovým bonusem zhruba 9 % celkového objemu vkladů účastníků stavebního spoření, což znamená 37,4 mld. Kč. Vzhledem k tomu, že část těchto smluv by byla ukončena i v případě, kdy by nedošlo ke změně legislativy, byl by dodatečný odliv

¹⁵ Úroky z klientských vkladů činily 99 % z těchto nákladů.

prostředků ze systému vyvolaný legislativní změnou nižší než uvedených 37,4 mld. Kč. Vzhledem k objemu prostředků držených v cenných papírech (139 mld. Kč k 31.3.2010), které by byly použity na výplatu ukončovaných smluv s úrokovým bonusem, nepředstavují samotné ukončované smlouvy s úrokovým bonusem výrazné riziko pro systém. Stavebním spořitelnám by stále zůstával dostatek volných prostředků k poskytování úvěrů (roční objem cca 60 mld. Kč.)

F.2.1. Varianta F0 – současný stav

Tabulka 12: Dopady Varianty F0 – současný stav

POZITIVA A PŘÍNOSY
+ nezvýšení negativní reakce účastníků stavebního spoření vyvolané ostatními v tomto materiálu zvažovanými opatřeními
+ nezvýšení rizika rychlého odlivu prostředků ze systému stavebního spoření
+ nedochází k prodloužení splatnosti stávajících překlenovacích úvěrů
+ nevyžaduje zásahy do informačních systémů stavebních spořitelen
NEGATIVA A NÁKLADY
- nenaplnění cíle – odstranění neodůvodněné výjimky ze zdanění úrokových příjmů
- nenaplnění cíle - využití potenciálního zdroje příjmů státního rozpočtu

F.2.2. Varianta F1 – zrušit výjimku

Tabulka 13: Dopady Varianty F1 – zrušit výjimku

POZITIVA A PŘÍNOSY
+ zvýšení příjmů státního rozpočtu v letech 2012 a dále, a to ve výši 1 až 1,5 mld. Kč ročně v závislosti na reakci účastníků stavebního spoření na toto a další navrhovaná opatření
+ sjednocení podmínek zdanění úrokových příjmů z bankovních vkladů
+ příspěvek k celkovému zjednodušení daňového řádu cestou rušení výjimek
NEGATIVA A NÁKLADY
- negativní reakce účastníků stavebního spoření, potenciálních účastníků a stavebních spořitelen – může se projevit ve snížení očekávaných příjmů státního rozpočtu (v případě většího odlivu účastníků ze systému, a to díky dalším zvažovaným opatřením)
- riziko většího odlivu prostředků ze systému
- prodloužení splatnosti stávajících překlenovacích úvěrů (a tedy nutnost úpravy stávajících smluv, pokud obsahují termín splatnosti)
- náklady na úpravu informačních systémů stavebních spořitelen

F.3. Shrnutí a výsledek konzultace

V rámci bilaterálních jednání sdělili zástupci AČSS, že berou na vědomí návrh zrušit výjimku ze zdanění úrokových příjmů ze stavebního spoření. Současně se však AČSS domnívá, že zdanění úrokových bonusů může vést k vyššímu dopadu na odliv účastníků. AČSS upozornila na dopad v podobě prodloužení splatnosti stávajících překlenovacích úvěrů.

ČNB souhlasí s navrhovanou variantou zrušení výjimky. Za výrazně rizikový prvek však považuje zpětné zdanění úrokového bonusu u části starých smluv, neboť by se mohl v letošním roce stát spouštěcím mechanismem pro výpovědi starších smluv, které by mohly ve velmi krátké době ze systému vyvést značné zdroje a zhoršit tak jeho likviditu.

F.4. Návrh řešení

Navržená sazba daně 15 % nepředstavuje zásadní snížení výnosu účastníků stavebního spoření a současně generuje nezanedbatelný příjem státního rozpočtu. Riziko odlivu prostředků účastníků se smlouvami zahrnujícími úrokový bonus existuje, nicméně nepředstavuje ohrožení stability sektoru, neboť ten disponuje dostatečnými prostředky pro okamžitou výplatu všech smluv s úrokovým bonusem. Proto se **doporučuje varianta F1 – zrušit výjimku.**

G. ZÍSKÁNÍ PROSTŘEDKŮ JIŽ V ROCE 2011

Vzhledem k existenci časového posunu popsáném v části B budou mít změny, které spočívají ve snížení státní podpory či zrušení výjimky ze zdanění úrokových příjmů ze stavebního spoření, dopad až na výdaje státní rozpočtu roku 2012¹⁶.

Je-li tedy cílem zamýšlených opatření zajistit snížení nároků na státní rozpočet již v roce 2011, lze toho dosáhnout v podstatě jen zvýšením příjmů. Uvalení daně na poskytnutou státní podporu navrátí část prostředků poskytnutých na státní podporu zpět do státního rozpočtu.

Cílem je snížit zatížení státního rozpočtu roku 2011 v souvislosti s poskytováním státní podpory účastníkům stavebního spoření, kdy nároky na tento příspěvek vznikly v roce 2010, tedy za stávajících podmínek pro státní podporu. Cílovým stavem je snížení zátěže státního rozpočtu o 50 %.

V případě ponechání současného stavu nebude dosaženo žádaného snížení zatížení státního rozpočtu, tedy budou realizovány výdaje státního rozpočtu pro rok 2011 v odhadované výši 12,11 mld. Kč.

G.1. Návrh variant řešení

G.1.1. Varianta G0 – současný stav

Ponechat současný stav.

G.1.2. Varianta G1 – zavést daň ve výši 50%

Vzhledem k nemožnosti snížení státní podpory pro nároky, které již vznikly v roce 2010 (z důvodu nepřipustnosti retroaktivního opatření), je tak jedinou možností získat část prostředků rozpočtu roku 2011 zpět zavedením zvláštní sazby daně. Teoreticky lze uvažovat o dvou nástrojích k dosažení stanoveného cíle:

1. úrokový příjem účastníka

V části F tohoto materiálu je popsáno opatření spočívající ve zrušení výjimky ze zdanění úrokového příjmu ze stavebního spoření. Základ daně se za všechny účastníky v systému stavebního spoření pohybuje okolo 10 mld. Kč. Pokud by bylo cílem získat zpět do státního rozpočtu zhruba 6 mld. Kč, je možné nastavit vyšší sazbu daně než v části F navrhovaných 15 %. Jak je však popsáno v části B, existuje časový posun i v případě zdanění úrokových příjmů a opatření by se projevilo až v rozpočtu roku 2012. Tedy původní zadání snížit výdaje státního rozpočtu roku 2011 by nebylo splněno. Proto není tato varianta dále rozpracována.

2. poskytnutá státní podpora

Druhým možným nástrojem k dosažení cíle je zdanění státní podpory poskytnuté, resp. připsané na účet účastníka stavebního spoření. Připsání státní podpory probíhá tak, že stavební spořitelna podává za účastníky žádost Ministerstvu financí, které prostředky poukáže stavebním spořitelnám, a ty je následně přispívají účastníkům na jejich účty. Stavební spořitelny zde tedy nevystupují jako příjemce státní podpory, ale jako prostředník. Proto je poskytovatelem Ministerstvo financí a příjemcem účastník.

Lze tedy zvažovat uvalení daně na poskytnutou státní podporu, kdy je poplatníkem účastník stavebního spoření (jako příjemce státní podpory), plátcem daně pak Ministerstvo financí (jako poskytovatel státní podpory a subjekt, který poukazuje prostřednictvím stavebních spořitelen účastníkům stavebního spoření státní podporu). Daň by byla vybírána formou srážky u zdroje.

Uvažovaný cíl navýšit příjmy státního rozpočtu v roce 2011 o cca 6 mld. Kč prostřednictvím státní podpory představuje cca 50 % odhadované státní podpory pro rok 2011. Proto je zvažována zvláštní sazba daně právě ve výši 50 %.

¹⁶ S výjimkou dopadů způsobených ukončením smluv některých účastníků v průběhu 1. poloviny roku 2011 u některých typů smluv, kdy budou nároky na státní rozpočet zvýšeny díky výplatě nároků roku 2011 v tomtéž roce.

Pokud by nastala situace, kdy by účastník nesplnil podmínky pro poskytnutí státní podpory a došlo by tedy k vrácení poskytnuté státní podpory, pak by státní podpora zatížená zde zvažovanou daní byla vrácena zpět Ministerstvu financí v té výši, ve které byla připsána účastníkovi (tedy po zdanění). Ministerstvo financí by pak zaplacenou srážkovou daň odpovídající této vrácené státní podpoře vykázalo jako přeplatek na daní.

U smluv uzavřených do 31.12.2003 s požadavkem na státní podporu platí, že jsou-li ukončeny do 30. června kalendářního roku, poukáže Ministerstvo financí odpovídající státní podporu ještě v tomtéž kalendářním roce. Pokud by tyto smlouvy byly ukončeny do 30. 6. 2011, byla by odpovídající státní podpora již v nové snížené výši (viz část E). V tomto případě by tedy neměla být zatížena zde navrhovanou daní, neboť ta má být uvalena pouze na výplaty ze státního rozpočtu roku 2011, které však odpovídají nárokům vzniklým v roce 2010, tedy nárokům na státní podporu v dnes platné výši.

G.2. Vyhodnocení přínosů a nákladů

G.2.1. Varianta G0 – současný stav

Ponechat současný stav.

Tabulka 14: Dopady Varianty G0 – současný stav

POZITIVA A PŘÍNOSY	
+	nebudou narušena legitimní očekávání účastníků stavebního spoření ohledně výše připsané státní podpory vztahující se k nárokům z roku 2010
+	nezvýšení rizika odchodu části účastníků ze systému, tedy výběru části vkladů, následně tedy snížení rizika problémů sektoru s likviditou (viz. část D3 tohoto materiálu)
+	neexistence rizika žalob vůči státu ze strany akcionářů a účastníků stavebního spoření
+	nebude nutné komunikovat vůči veřejnosti ohledně zavedení zvláštního opatření spočívajícího ve zdanění státní podpory
+	nedochází k prodloužení splatnosti stávajících překlenovacích úvěrů
NEGATIVA A NÁKLADY	
-	výdaje státního rozpočtu v roce 2011 budou realizovány v původně očekávané výši 12,11 mld. Kč

G.2.2. Varianta G1 – zavést daň ve výši 50%

Zavést daň ve výši 50% uvalenou na státní podporu, na niž vznikl nárok v roce 2010 a která bude poskytnuta v roce 2011.

Tabulka 15: Dopady Varianty G1 – zavést daň ve výši 50 %

POZITIVA A PŘÍNOSY
+ výdaje státního rozpočtu na výplatu státní podpory stavebního spoření budou realizovány v poloviční výši (cca 6 mld. Kč)
NEGATIVA A NÁKLADY
<ul style="list-style-type: none"> - budou narušena očekávání účastníků stavebního spoření ohledně výše připsané státní podpory vztahující se k nárokům z roku 2010 - dojde k nerovnému postavení účastníků stavebního spoření u nároku na státní podporu za rok 2010, neboť účastníkům, kteří spoření ukončili v první polovině roku 2010, bude poskytnuta státní podpora za rok 2010 v plné výši, zatímco účastníkům, kteří spoření ukončí až ve druhé polovině roku 2010, popř. ve spoření pokračují, bude poskytnuta státní podpora za rok 2010 v důsledku daňového zatížení pouze v poloviční výši - zvýšení rizika odchodu části účastníků ze systému, tedy výběru části vkladů, neboť bude snížena důvěra účastníků v další osud systému stavebního spoření - zvýšení rizika problémů systému stavebního spoření s likviditou (viz. část D3) - nutnost komunikovat vůči veřejnosti zavedení zvláštního opatření spočívajícího ve zdanění státní podpory, které nemá v českém daňovém řádu obdoby, současně nutnost zajistit správné pochopení zdanění připsané státní podpory pouze u nároků vzniklých v roce 2010 a připsaných v roce 2011, aby nedošlo k nesprávnému pochopení a tím vzniku paniky účastníků (a následně hromadnému odlivu prostředků ze systému nad úroveň, kterou je sektor schopen absorbovat – viz. část D.3) - dojde k narušení konceptu jedné sazby daně, neboť bude do zákona o daních z příjmů zavedena další sazba daně - riziko žalob vůči státu ze strany akcionářů a účastníků stavebního spoření (a z něj vyplývající náklady státu na vedení sporu, případně přiznanou náhradu škody) - prodloužení splatnosti stávajících překlenovacích úvěrů (a tedy nutnost úpravy stávajících smluv, pokud obsahují termín splatnosti) - náklady na úpravu informačního systému Ministerstva financí, prostřednictvím kterého se zpracovávají žádosti o státní podporu (a to jak pro účely provedení vlastní srážky daně, tak pro účely vracení státní podpory, kdy by bylo nutno vykázat přeplatek na dani)

G.3. Shrnutí a výsledek konzultace

AČSS považuje variantu zavedení daně se sazbou 50 % za nepřiměřené opatření a navrhuje sazbu 33 %, která by znamenala nižší výnos pro stát, ale více by se dopadem na účastníky stavebního spoření blížila doporučené variantě budoucího snížení maximální státní podpory na 2 000 Kč. AČSS znovu zopakovala dopad v podobě prodloužení splatnosti stávajících překlenovacích úvěrů.

G.4. Návrh řešení

Vzhledem k tomu, že i při srážce 50 % poskytnuté státní podpory zůstává účastníkům poměrně výhodné zhodnocení vložených prostředků (viz. modelace varianty snížení stropu státní podpory na 2000 Kč, resp. 1500 Kč), lze očekávat, že nedojde k zásadnímu odlivu účastníků ze systému stavebního spoření a tudíž spíše nebude ohrožena likvidita sektoru. Současně je splněn cíl snížení zátěže státního rozpočtu v souvislosti se stavebním spořením na 50 %. **Doporučuje se tedy volba varianty G1 – zavést daň ve výši 50 %.**

H. §9 ODS. 3 – LIMIT PRO SMLOUVY S PRÁVNICKÝMI OSOBAMI A LIMIT PRO POSKYTOVÁNÍ KOMERČNÍCH A PŘEKLENOVACÍCH ÚVĚRŮ

Současná právní úprava stavebního spoření obsahuje v ustanovení § 9 odst. 3 omezení pro některé činnosti stavebních spořitelén.

Prvním omezením je limit pro smlouvy uzavřené s právníckými osobami, kdy je stanoveno, že podíl součtu cílových částek u smluv uzavřených stavební spořitelnou s právníckými osobami na součtu cílových částek u smluv, u nichž dosud nevznikl nárok na úvěr ze stavebního spoření, může činit nejvýše 15 %.

Druhým omezením je limit pro poskytování komerčních a překlenovacích úvěrů, kdy je stanoveno, že objem pohledávek z těchto úvěrů nesmí překročit 20 % součtu cílových částek ze smluv, které má daná stavební spořitelna uzavřeny.

V současné době je první limit (pro smlouvy s právníckými osobami) celým sektorem plněn – sledovaný podíl cílových částek smluv s právníckými osobami dosahuje 2,02 %, existuje tedy značná rezerva. Ovšem jedna stavební spořitelna se dosažení limitu blíží (13,53 %).

Druhý limit je sektorem jako celkem plněn s menší, avšak existující rezervou. Sledovaný poměr pohledávek z komerčních a překlenovacích úvěrů dosahuje za všechny stavební spořitelny 14,34 %. Individuální plnění jednotlivými stavebními spořitelny je však různé, u jednoho subjektu dosahuje dokonce 19,92 %.

Tabulka 16: Plnění limitů dle § 9 odst. 3

Limit	Smlouvy s právníckými osobami	Pohledávky z komerčních a překlenovacích úvěrů
Výše limitu	15 %	20 %
Plnění limitu celým sektorem (k 30. 6. 2010)	2,02 %	14,34 %
Plnění limitu stavební spořitelnou, která je nejbližší limitu (k 30. 6. 2010)	13,53 %	19,92 %

Pramen: Stavební spořitelny

V tomto materiálu doporučovaná opatření snižující atraktivitu stavebního spoření mohou vést k většímu odlivu stávajících účastníků ze systému než k přílivu účastníků nových (z pohledu cílových částek) a tedy může dojít k situaci, kdy se některé stavební spořitelny dostanou do situace, kdy nebudou zmíněné limity splňovat, přestože by přestaly uzavírat smlouvy s právníckými osobami či poskytovat komerční a překlenovací úvěry. Tedy dostaly by se do rozporu se zákonem bez vlastního zavinění, neboť odliv stávajících účastníků (a tedy pokles cílových částek, které ovlivňují plnění limitu) by byl do jisté míry dán změnou parametrů ze strany státu. Je tedy vhodné limity upravit tak, aby se státem vyvolané změny na trhu nevedly k automatickému (a nezaviněnému) nedodržení zákona ze strany stavebních spořitelén.

Tato kapitola se zabývá analýzou variant řešení identifikovaného problému, který není původním problémem k řešení identifikovaným v části A.1, ale problémem vyvolaným doporučenými variantami řešení ostatních analyzovaných problémů.

H.1. Návrh variant řešení

H.1.1. Varianta H0 – současný stav

Ponechat současný stav.

H.1.2. Varianta H1 – zvýšit limity

Zachování stávající konstrukce limitů spojené s jejich zvýšením tak, aby bylo zajištěno plnění stavebními spořitelny i při odlivu části účastníků dle předpokladů dopadů variant doporučených v ostatních kapitolách.

H.1.3. Varianta H2 – zrušit limity

Zrušení celého ustanovení § 9 odst. 3.

H.1.4. Varianta H3 – upravit konstrukci limitů

Úprava konstrukce limitů tak, že zůstane zachována výše limitů 15 %, resp. 20 %, ovšem pravidlo bude reformulováno tak, že stavební spořitelny budou moci pokračovat v limitované činnosti (uzavírat nové smlouvy s právníckými osobami či poskytovat nové komerční či překlenovací úvěry) pouze pokud tyto limit nepřekročí. V případě dosažení limitu by se pouze pozastavila daná činnost do doby, než by daná stavební spořitelna uzavřela další smlouvy na nové cílové částky (či na navýšení cílových částek) a tím si vytvořila nový prostor pro uzavření nových smluv s právníckými osobami či poskytnutí nových komerčních či překlenovacích úvěrů. V případě překročení limitu způsobeného odchodem účastníků (a tedy poklesem celkové cílové částky z platných smluv) by nedošlo k porušení zákona, pouze by byla limitovaná činnost pozastavena.

H.2. Vyhodnocení přínosů a nákladů

Pokud nebudou současné limity změněny, poruší některé stavební spořitelny zákon bez vlastního zavinění či možnosti tomu zabránit.

Problém limitu objemu cílových částek smluv s právníckými osobami spočívá pouze v překročení dané hranice. Většinou se jedná o smlouvy s bytovými družstvy či sdruženími vlastníků jednotek. Právnícké osoby nemají nárok na státní podporu a trh má zatím dostatečný prostor pro uzavírání dalších smluv. Jiné negativní ani pozitivní důsledky tak ve spojení s těmito subjekty nebyly identifikovány.

Limit vztahující se k poskytování komerčních překlenovacích úvěrů¹⁷ je třeba vnímat v širším kontextu. Ke konci roku 2009 dlužili účastníci stavebního spoření stavebním spořitelnám 267,5 mld. Kč. Z toho 81,7 % (218,6 mld. Kč) tvořily komerční a překlenovací úvěry. Pokud by došlo k výraznějšímu poklesu celkové výše cílových částek (neboli výraznějšímu poklesu počtu účastníků), mohla by být významně ohrožena úvěrová aktivita stavebních spořitel. Na druhou stranu by se stavební spořitelny více soustředily na možnosti poskytování řádných úvěrů ze stavebního spoření. Ovšem téměř okamžité omezení úvěrové aktivity stavebních spořitel by mělo neblahé následky pro ekonomiku ČR, protože překlenovací úvěry jsou důležitým zdrojem prostředků pro financování především drobnějších stavebních prací.

Vzhledem ke skutečnosti, že u komerčních a překlenovacích úvěrů není na rozdíl od řádných úvěrů zákonem stanoven maximální rozdíl úrokových sazeb z vkladu a úvěru, je poskytování překlenovacích úvěrů i ze strany stavebních spořitel vítané. Díky vyššímu úroku umožňují totiž dosahovat vyšších zisků. Limit pro poskytování komerčních a překlenovacích úvěrů má své opodstatnění, neboť tuto činnost omezuje, aby stavebním spořitelnám zůstal dostatek prostředků pro poskytování řádných úvěrů, na které mají účastníci po splnění určitých podmínek nárok stanovený zákonem. Byť se tak zatím neděje, lze zvažovat situaci, kdy by stavební spořitelny půjčily na komerčních a překlenovacích úvěrech tolik prostředků, že by jim nezbyval dostatek zdrojů na poskytování řádných úvěrů a pak by musely přistoupit ke zpřísnění podmínek pro získání nároku na řádný úvěr ze stavebního spoření.

H.2.1. Varianta H0 – současný stav

Ponechat současný stav.

¹⁷ Úvěry podle § 5 odst. 5 zákona č. 96/1993 Sb. o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření, ve znění pozdějších předpisů

Tabulka 17: Dopady Varianty H0 – současný stav

POZITIVA A PŘÍNOSY	
+	poskytování komerčních či překlenovacích úvěrů je limitováno - neohrozí poskytování řádných úvěrů ze stavebního spoření
NEGATIVA A NÁKLADY	
-	některé stavební spořitelny poruší zákon bez vlastního zavinění a bez možnosti tomu zabránit
-	značné snížení (u některých stavebních spořitelen až zastavení) aktivity v oblasti komerčních či překlenovacích úvěrů

H.2.2. Varianta H1 – zvýšit limity

Zvýšení limitů tak, aby bylo zajištěno plnění stavebními spořitelny i při odlivu části účastníků dle předpokladů dopadů variant doporučených v ostatních kapitolách.

Tabulka 18: Dopady Varianty H1 – zvýšit limity

POZITIVA A PŘÍNOSY	
+	poskytování komerčních či překlenovacích úvěrů bude limitováno – neohrozí poskytování řádných úvěrů ze stavebního spoření (podle výše limitu)
+	stavební spořitelny budou mít prostor pro dodržení zákonných podmínek
+	zachování úvěrové aktivity stavebních spořitelen
NEGATIVA A NÁKLADY	
-	velmi obtížné stanovení správné výše limitu tak, aby nebylo ohroženo poskytování řádných úvěrů a současně limit postačoval pro situaci odlivu účastníků z důvodu navržených změn
-	možné zhoršení podmínek pro poskytování řádných úvěrů ze stavebního spoření (podle výše limitu)

H.2.3. Varianta H2 – zrušit limity

Zrušení celého ustanovení § 9 odst. 3.

Tabulka 19: Dopady Varianty H2 – zrušit limity

POZITIVA A PŘÍNOSY	
+	zachování úvěrové aktivity stavebních spořitelen
+	stavební spořitelny nebudou muset dodržovat konkrétní zákonem stanovené limity
NEGATIVA A NÁKLADY	
-	možné zhoršení podmínek pro poskytování řádných úvěrů ze stavebního spoření v případě, kdy by stavební spořitelny výrazně rozšířily své aktivity v oblasti poskytování komerčních a překlenovacích úvěrů – systém by byl odkázán na samoregulaci stavebními spořitelny

H.2.4. Varianta H3 – upravit konstrukci limitů

Úprava konstrukce limitů tak, že zůstane zachována výše limitů 15 %, resp. 20 %, ovšem pravidlo bude reformulováno tak, že stavební spořitelny budou moci pokračovat v limitované činnosti (uzavírat nové smlouvy s právníckými osobami či poskytovat nové komerční či překlenovací úvěry) pouze pokud tyto limit nepřekročí.

Tabulka 20: Dopady Varianty H3 – upravit konstrukci limitů

POZITIVA A PŘÍNOSY	
+	uzavírání smluv s právníckými osobami a poskytování komerčních či překlenovacích úvěrů je limitováno - neohrozí poskytování řádných úvěrů ze stavebního spoření
+	stavební spořitelny budou mít prostor pro dodržení zákonných podmínek
NEGATIVA A NÁKLADY	
-	Omezení úvěrové aktivity stavebních spořitelen

H.3. Shrnutí a výsledek konzultace

AČSS navrhla vypustit v novele zákona ustanovení §9 odst. 3, neboť zákonem stanovené limitování mj. i s ohledem na úvahy o samoregulaci poskytování překlenovacích úvěrů, které jsou v materiálu zmíněny, považuje za nadbytečné. AČSS také upozornila na riziko, které je v materiálu popsáno, kdy některé stavební spořitelny se "automaticky" v případě vyššího odlivu účastníků dostanou nad limitní hranici.

H.4. Návrh řešení

Všechny varianty řeší zásadní problém porušení zákona ze strany stavebních spořitelen bez jejich zavinění.

Důležité však jsou i dopady na úvěrové aktivity stavebních spořitelen v oblasti komerčních a překlenovacích úvěrů. Nejmenší vliv na úvěrovou aktivitu mají varianty X1 a X2, které by však v důsledku mohly vést ke zhoršení podmínek pro poskytování řádných úvěrů ze stavebního spoření.

U varianty X1 – Zvýšení limitů je zásadní komplikací nastavení správné výše limitů tak, aby bylo zaručeno jejich dodržení i při odlivu části účastníků stavebního spoření vyvolaného navrhovanými opatřeními (snížení státní podpory, zdanění úrokových příjmů, zavedení 50 % daně) a současně nebyla ohrožena kapacita zdrojů pro poskytování řádných úvěrů.

Tabulka 21: Dopady variant úpravy limitů ve srovnání s nulovou variantou¹⁸

Dopad (oproti nulové variantě)	Varianta		
	H1 – zvýšit	H2 – zrušit	H3 – upravit konstrukci
Přínosy			
Uchování úvěrové aktivity stavebních spořitelen	++	++	+
Prostor pro dodržení zákonných podmínek	++	+++	+
Náklady			
Riziko zhoršení podmínek pro poskytování řádných úvěrů ze stavebního spoření	+	++	0

Proto doporučujeme zvolit variantu X3 – upravit konstrukci limitů, která řeší oba základní problémy – porušení zákona a úvěrovou aktivitu – lépe než varianta X0 – ponechat současný stav a nenese sebou riziko zhoršení podmínek pro poskytování řádných úvěrů ze stavebního spoření. Nejedná se však o konečné řešení **Doporučujeme zabývat se otázkou nastavení výše limitů do budoucna.**

¹⁸ Znaménka + a – a 0 znamenají intenzitu dopadu ve srovnání s nulovou variantou. U přínosů tedy + znamená vyšší přínos a – nižší přínos. Naopak u nákladů + znamená, že náklady budou vyšší a – nižší než u nulové varianty. 0 znamená že intenzita se nezmění nebo téměř nezmění.

I. NÁVRH ŘEŠENÍ

I.1. Přehled zvolených variant

Z navržených variant řešení dílčích problémů řešených v kapitolách E, F, G a H byly zvoleny následující:

- Varianta 2000 - Snížit maximální státní podporu na 2 000 Kč, (10 % z 20 000 Kč) pro všechny smlouvy (existující i nově uzavřené smlouvy).
- Varianta F1 - Zrušit výjimku ze zdanění úrokových příjmů ze stavebního spoření.
- Varianta G1 - Zavést daň ve výši 50% uvalenou na státní podporu, na niž vznikl nárok v roce 2010 a která bude poskytnuta, resp. poukázána v roce 2011.
- Varianta H3 – Upravit konstrukci limitů.

Tato navržená řešení vedou ke stanoveným cílům. Zásadně sníží výdaje nebo zvýší příjmy státního rozpočtu, čímž klesnou nároky stavebního spoření na státní rozpočet.

I.1.1. Dopad na státní rozpočet

Většina z výše uvedených variant (kromě té poslední) výrazným způsobem ovlivňuje příjmy nebo výdaje státního rozpočtu v následujících letech. Následující tabulka uvádí přehled těchto dopadů tak, jak byly uvedeny v předcházejících kapitolách dopadové studie.

Tabulka 22: Přehled dopadů navržených řešení na státní rozpočet

Dopad na státní rozpočet v roce 2011 (mld. Kč)	Pokles výdajů	Růst příjmů
Navržené řešení		
Snížení maximální státní podpory na 2 000 Kč	0	-
Zdanění úrokových příjmů ze stavebního spoření	-	-
Daň ve výši 50% na státní podporu roku 2010	-	6,0
Snížení deficitu v roce 2011 celkem	6,0	
Dopad na státní rozpočet v roce 2012 (mld. Kč)		
Snížení maximální státní podpory na 2 000 Kč	5,0 - 7,0	-
Zdanění úrokových příjmů ze stavebního spoření	-	1,5
Snížení deficitu v roce 2012 celkem	6,5 – 8,5	
Dopad na státní rozpočet v dalších letech (každoročně, mld. Kč)		
Snížení maximální státní podpory na 2 000 Kč	3,0 - 4,5	-
Zdanění úrokových příjmů ze stavebního spoření	-	1,0 – 1,5
Snížení deficitu celkem	4,0 – 6,0	

V důsledku navrhovaných opatření dojde v roce 2011 k navýšení příjmů státního rozpočtu o cca 6 mld. Kč, čímž se sníží deficit státního rozpočtu. V případě vypovídání smluv s úrokovými bonusy (viz část F2) by byly realizovány další daňové příjmy, jejichž výše je však nepredikovatelná.

V roce 2012 dojde ke snížení výdajů na výplatu státní podpory o cca 5 – 7 mld. Kč (v závislosti na reakci účastníků stavebního spoření) oproti odhadu výdajů bez realizace navrhovaných změn. Současně dojde k růstu příjmů státního rozpočtu o 1,5 mld. Kč. Celkový dopad na snížení deficitu státního rozpočtu bude v rozmezí 6,5 až 8,5 mld. Kč.

Pro roky 2013 a následující je odhadováno snížení výdajů na výplatu státní podpory o cca 3 – 4,5 mld. Kč (v závislosti na reakci účastníků stavebního spoření) oproti odhadu bez realizace navrhovaných změn. Nižší snížení oproti roku 2012 vychází z faktu, že i bez realizace navrhovaných změn by postupně docházelo k poklesu výdajů státního rozpočtu (viz část E.2.1).

I.2. Konzultace

Dopady navrhovaných opatření byly konzultovány se zástupci AČSS. V tomto materiálu představené odhady však vycházejí z modelů Ministerstva financí, který se v některých parametrech může lišit od odhadů AČSS.

Materiál byl diskutován také s ČNB.

Konkrétní výsledky konzultace se buď promítly v textu materiálu, anebo jsou uvedeny v rámci subkapitol Shrnutí a výsledek konzultace.

Dále byly v rámci konzultací zmíněny další návrhy na úpravu stavebního spoření směřující ke zvýšení flexibility výše státní podpory (například navázáním na tržní úrokové sazby), rozšíření a zpřesnění účelů úvěrů ze stavebního spoření či využití produktu v rámci spoření na stáří. Bylo doporučeno se těmto návrhům do budoucna věnovat.

I.3. Realizace a vynucování

Realizace navržených opatření bude provedena přijetím zákona, kterým se mění zákon o stavebním spoření a zákon o daních z příjmů.

Vynucování stanovených pravidel, pokud jde o opatření spočívající v uvalení daně ze státní podpory nebo daně z úroků ze státní podpory a vkladů podle zákona o daních z příjmů bude probíhat v rámci existující struktury územních finančních orgánů. Opatření spočívající v poskytování nižší maximální státní podpory v důsledku uvalení daně ze státní podpory a státní kontrolu dodržování podmínek pro poskytování státní podpory stanovených zákonem o stavebním spoření bude provádět Ministerstvo financí.

I.4. Kontakty a prohlášení schválení hodnocení dopadů

Osoby, které zpracovaly závěrečnou zprávu RIA.

Ing. Dušan Hradil, vedoucí oddělení Analýzy finančního trhu, odbor Finanční trhy I, Ministerstvo financí, e-mail: dušan.hradil@mfcz.cz, tel: +420 257 042 572

Mgr. Lukáš Horák, referent oddělení Analýzy finančního trhu, odbor Finanční trhy I, Ministerstvo financí, e-mail: lukas.horak@mfcz.cz, tel: +420 257 042 142

SEZNAM TABULEK A GRAFŮ

Tabulka 1: Přehled ukazatelů stavebního spoření	8
Tabulka 2: Výnos stavebního spoření pro přespořující účastníky stavebního spoření podle výše státní podpory (SP)	11
Tabulka 3: Přehled úrokových sazeb vybraných alternativních produktů pro přespořující účastníky stavebního spoření	11
Tabulka 4: Výnosnost stavebního spoření při různých výších státní podpory (SP) a délce trvání.....	13
Tabulka 5: Přehled úrokových sazeb vybraných alternativních produktů pro nové účastníky stavebního spoření	13
Tabulka 6: Úrokové sazby vybraných bankovních úvěrů na bytové potřeby.....	17
Tabulka 7: Přímé podpory státu na finančním trhu, v mld. Kč	18
Tabulka 8: Dopady Varianty 0 – současný stav	19
Tabulka 9: Dopady Varianty 1500	20
Tabulka 10: Dopady Varianty 2000	21
Tabulka 11: Dopady variant snížení státní podpory (SP) ve srovnání s nulovou variantou.....	24
Tabulka 12: Dopady Varianty F0 – současný stav	27
Tabulka 13: Dopady Varianty F1 – zrušit výjimku.....	27
Tabulka 14: Dopady Varianty G0 – současný stav	29
Tabulka 15: Dopady Varianty G1 – zavést daň ve výši 50 %.....	30
Tabulka 16: Plnění limitů dle § 9 odst. 3	31
Tabulka 17: Dopady Varianty H0 – současný stav	33
Tabulka 18: Dopady Varianty H1 – zvýšit limity	33
Tabulka 19: Dopady Varianty H2 – zrušit limity	33
Tabulka 20: Dopady Varianty H3 – upravit konstrukci limitů.....	33
Tabulka 21: Dopady variant úpravy limitů ve srovnání s nulovou variantou	34
Tabulka 22: Přehled dopadů navržených řešení na státní rozpočet.....	35
Graf 1: Vývoj počtu starých smluv a na ně poskytované SP	6
Graf 2: Vývoj počtu nových smluv a na ně poskytované SP	7
Graf 3: Vývoj hlavních ukazatelů stavebního spoření do roku 2015	20
Graf 4: Vývoj celkové státní podpory u jednotlivých scénářů pro Variantu 1500, srovnání s Variantou 0.....	22
Graf 5: Vývoj celkové státní podpory u jednotlivých scénářů pro Variantu 2000, srovnání s Variantou 0.....	23

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

k návrhu zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti se změnou podmínek stavebního spoření

A. Obecná část

I. Důvod předložení zákona

1. Důvod a cíle předložení návrhu zákona

Předkládá se návrh zákona, kterým se mění zákon č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o stavebním spoření“), a zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o daních z příjmů“). Gestorem návrhu zákona a obou dotčených zákonů je Ministerstvo financí.

Důvod předložení návrhu zákona je dán potřebou reagovat na situaci, kdy systém stavebního spoření v současné době nevede plně k podpoře financování bytových potřeb, což bylo hlavním účelem pro jeho zavedení v roce 2003, a současně zatěžuje výdajovou stránku státního rozpočtu, čímž se podílí na negativním vývoji státního dluhu. Pro většinu účastníků je stavební spoření spíše výhodným, státem podporovaným spořicí produktem, kdy po splnění minimální doby spoření (5 či 6 let) je možné využít úspory k jakémukoli účelu, tedy nikoli pouze na financování bytových potřeb. Výplatou státního příspěvku fyzickým osobám podle zákona o stavebním spoření (dále jen „státní podpora“) tento systém čerpá prostředky všech daňových poplatníků ve prospěch pouze části obyvatel – účastníků stavebního spoření. Veřejný zájem na zmírnění této disproporce, které povede ke snížení výdajů státního rozpočtu a umožní tak jejich alokaci ve prospěch všech obyvatel, je tedy zcela zřejmý. Dalším, nikoli nepodstatným důvodem předložení návrhu je potřeba narovnat také odlišnosti právních vztahů plynoucích ze stavebního spoření, konkrétně v oblasti zdanění příjmů oproti jiným bankovním vkladovým produktům.

Cílem navrhované právní úpravy je

- snížit zatížení státního rozpočtu v souvislosti s výplatou státního příspěvku fyzickým osobám podle zákona o stavebním spoření (dále jen „státní podpora“), která plně nevede k podpoře financování bytových potřeb a čerpá prostředky všech daňových poplatníků ve prospěch pouze části obyvatel, a to cestou snížení výdajů státního rozpočtu na straně jedné, a zvýšením příjmů na straně druhé;
- narovnat podmínky pro zdanění úrokových příjmů z vkladů ve stavebním spoření s podmínkami pro zdanění obdobného typu příjmů z jiných bankovních vkladových produktů.

2. Stávající právní úprava a její změny

a) ve vztahu k zákonu o stavebním spoření

Návrh zákona v části novelizující zákon o stavebním spoření přináší klíčovou změnu spočívající ve snížení výše státní podpory stavebního spoření ze současných 15 na 10 % při zachování maximálního limitu základu ve výši 20 000 Kč. Dále je doplněna technická změna, která se týká nastavení limitů pro další činnosti stavebních spořitelů, kdy dochází k úpravě konstrukce těchto limitů.

b) ve vztahu k zákonu o daních z příjmů

Novela zákona v části novelizující zákon o daních z příjmů přináší dvě změny týkající se výhradně příjmů účastníků stavebního spoření. První změnou se zrušuje osvobození příjmů z úroků z vkladů ze stavebního spoření, a to včetně úroků ze státní podpory. Druhá změna spočívá v zavedení zdanění poskytnuté státní podpory, a to zvláštní sazbou daně z příjmů vybírané srážkou.

II. Zhodnocení souladu návrhu zákona s ústavním pořádkem České republiky

Návrh zákona je v souladu s Ústavou založeným ústavním pořádkem České republiky.

III. Zhodnocení souladu návrhu zákona s mezinárodními smlouvami a slučitelnost s právními akty Evropských společenství

Z hlediska hodnocení souladu návrhu zákona s mezinárodními smlouvami je třeba upozornit na obecné riziko, že zahraniční investoři (mateřské společnosti stavebních spořitelen) mohou zvažovat zahájení arbitrážních sporů proti České republice podle dohod o podpoře a ochraně investic, a to z důvodu porušení závazků převzatých Českou republikou v těchto dohodách, konkrétně ustanovení o řádném a spravedlivém zacházení, jehož prvkem je ochrana tzv. legitimního očekávání. Z hlediska posuzování intenzity tohoto rizika je nutné konstatovat, že existuje řada argumentů, které takový postup zpochybňují. Například se jedná o skutečnost, že navrhovaná opatření ke snížení fiskálních výdajů a na podporu fiskálních příjmů se budou přímo vztahovat na samotné účastníky stavebního spoření, na subjekty stavebních spořitelen dopadnou pouze nepřímo. Rozhodnutí státu o trvání a formě podpory bydlení je zde projevem jeho suverenity a musí být činěno v kontextu hlavního veřejného zájmu nutnosti snížení deficitu státního rozpočtu, který je v současné době považován za prioritní úkol s celospolečenským dopadem. Nutnost přijetí takových opatření je ze strany státu avizována již několik let. Dále je potřeba zdůraznit, že tato opatření budou účinná jednotně na všechny tyto účastníky a nelze je proto považovat ani za selektivní či diskriminační. Pro úplnost je nutné uvést, že v současné době jsou navíc přímo subjektům poskytujícím finanční služby ve členských státech Evropské unie ukládány dodatečné daňové povinnosti za účelem zvýšení fiskálních příjmů (např. Velká Británie, Švédsko) a ani tato praxe není obecně považována za rizikovou z hlediska případných arbitrážních sporů.

Z právních předpisů Evropské unie ani judikatury Evropského soudního dvora nevyplývají žádné specifické požadavky vztahující se k oblastem upraveným návrhem zákona.

Návrh zákona je v souladu s obecnými právními zásadami práva Evropské unie a odpovídá principům, z nichž vychází Smlouva mezi Belgickým královstvím, Dánským královstvím, Spolkovou republikou Německo, Řeckou republikou, Španělským královstvím, Francouzskou republikou, Irskem, Italskou republikou, Lucemburským velkovévodstvím, Nizozemským královstvím, Rakouskou republikou, Portugalskou republikou, Finskou republikou, Švédským královstvím, Spojeným královstvím Velké Británie a Severního Irska (členskými státy Evropské unie) a Českou republikou, Estonskou republikou, Kyperskou republikou, Lotyšskou republikou, Litevskou republikou, Maďarskou republikou, Republikou Malta, Polskou republikou, Republikou Slovinsko, Slovenskou republikou o přistoupení České republiky, Estonské republiky, Kyperské republiky, Lotyšské republiky, Litevské republiky, Maďarské republiky, Republiky Malta, Polské republiky, Republiky Slovinsko a Slovenské

republiky k Evropské unii, jak je publikováno sdělením Ministerstva zahraničních věcí ve Sbírce mezinárodních smluv pod č. 44/2004 Sb.m.s.

IV. Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet:

Viz příloha – Závěrečná zpráva z RIA

V. Odůvodnění návrhu, aby Poslanecká sněmovna vyslovila s návrhem zákona souhlas v prvním čtení

S ohledem na velmi krátkou dobu pro projednání návrhu zákona a nutnost jeho přijetí tak, aby nabyl účinnosti nejdříve a zároveň nejpozději dnem 1. 1. 2011, je nezbytné, aby navrhovaná právní úprava nabyla platnosti co nejdříve.

Z těchto důvodů se navrhuje, aby Poslanecká sněmovna vyslovila s návrhem zákona souhlas již v prvním čtení v souladu s ustanovením § 90 odst. 2 zákona č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění pozdějších předpisů.

B. Zvláštní část

K části první – Změna zákona o stavebním spoření

K čl. I

K bodu 1

Uvedené ustanovení se upravuje z důvodů obav, že stávající limity v něm obsažené by nemusely být dostačující v případě negativní reakce účastníků stavebního spoření na novou situaci v sektoru způsobenou předkládanou novelou. Stavební spořitelny by se tak mohly dostat do rozporu se zákonem, aniž by takovou situaci samy způsobily (odliv klientů by byl vyvolán předkládanou novelou) či jí mohly samy aktivně zabránit. Vzhledem k nejistotě ohledně skutečného odlivu klientů je prakticky nemožné provést správnou kalibraci limitů, která by nenesla riziko nedostatečnosti neboli podhodnocení. Současně je však žádoucí uvedené činnosti dále limitovat, neboť tyto limity slouží k regulaci rozsahu ostatních činností stavebních spořitelen ve vztahu ke kapacitě pro poskytování řádných úvěrů ze stavebního spoření.

Uvedené ustanovení se proto upravuje tak, aby stavební spořitelny mohly nadále pokračovat v uzavírání nových smluv s právníckými osobami či poskytovat nové komerční či překlenovací úvěry, avšak pouze pokud limity uvedené v tomto ustanovení nepřekročí. V případě dosažení limitu se pouze pozastavuje daná činnost do doby, než daná stavební spořitelna uzavře další smlouvy na nové cílové částky (či na navýšení cílových částek) a tím si vytvoří nový prostor pro uzavření nových smluv s právníckými osobami či poskytnutí nových komerčních či překlenovacích úvěrů.

K bodu 2

Ustanovení snižuje výši státní podpory stavebního spoření na 10% základu. Zároveň zůstává zachován maximální limit základu ve výši 20 000 Kč.

System stavebního spoření je založen na koexistenci „úvěr nečerpajících“ a „úvěr čerpajících“ účastníků stavebního spoření. Pro stabilitu systému je nepříznivým podíl tzv. přespořujících

klientů. Po vázací lhůtě je ve stavebních spořitelnách cca 314 miliard Kč vkladů, což tvoří 75,7 % veškerých finančních prostředků. Jedná se o účastníky, kteří nečerpají úvěr, ale pouze spoří s tím, že své úspory pak mohou využít na jakýkoli účel. Systém v tomto rozsahu neslouží tedy primárně k zajištění bytových potřeb, ale především jako produkt střednědobého či dlouhodobého spoření, jež v současné době přináší nadstandardní zhodnocení.

Systém stavebního spoření s ohledem na výše uvedené klade vysoké nároky na mandatorní výdaje státního rozpočtu a je do budoucna v současném rozsahu neudržitelný. Navrhované změny snižují nároky na výdajovou stránku státního rozpočtu od roku 2012 a výrazně tento systém zefektivňují. Pro státní rozpočet roku 2012 se očekává snížení výdajů z plánovaných cca 11,4 mld. Kč na cca 6,5 mld. Kč. Na této úrovni by se výdaje v souvislosti s poskytováním státní podpory měly stabilizovat i pro další roky.

Snížením státní podpory dochází ke zrovnoprávnění stavebního spoření s dalšími produkty na trhu (např. termínovanými vklady či spořicími účty). Stavební spoření je v současnosti na úkor těchto produktů zvýhodněno, čímž dochází k narušení konkurenčního prostředí. Průměrná úroková míra u spořicích a termínovaných účtů činí 2 až 3 % ročně, přičemž účastník stavebního spoření v současné době dosahuje efektivního zhodnocení prostředků dosahujícího téměř 6 % ročně (za předpokladu trvání spoření po vázací dobu, tedy 6 let, a ukládání optimální částky, tedy zhruba 20 000 Kč ročně). Navrhovaná výše státní podpory byla zvolena tak, aby nebyla narušena rovnováha systému a aby produkt stavebního spoření činila výhodnější, a tím kompenzovala omezení účastníka stavebního spoření nakládat po dobu vázací lhůty s uspořenou částkou na rozdíl od spořicích účtů, kde klient může se svými peněžními prostředky disponovat s výrazně menšími omezeními.

K čl. II – Přejídná ustanovení

Přejídné ustanovení řeší vztah stávající a nové právní úpravy při určení výše státní podpory. Výše státní podpory se počíná kalendářním rokem následujícím po nabytí účinnosti zákona bude řídit u všech smluv výlučně novou právní úpravou. Podle nové právní úpravy se tedy bude posuzovat procentuální sazba státní podpory a maximální limit státní podpory pro jednoho účastníka (§ 10 odst. 2).

Důvodem této konstrukce je zejména rovný přístup ke všem účastníkům stavebního spoření a snaha o to, aby zamýšlené účinky nové právní úpravy nastaly co nejdříve i u stávajících smluv. Zároveň se tím eliminuje situace, k níž došlo při poslední velké novele zákona o stavebním spoření v roce 2003. Tím, že uvedená novela zachovala u existujících smluv dosavadní (výhodnější) režim pro výpočet státní podpory, motivovala účastníky ke zvýšenému uzavírání smluv v době krátce před účinností novely, čímž došlo k výraznému narušení rovnováhy celého systému stavebního spoření, jehož důsledky jsou patrné dodnes.

Z hlediska konstrukce přejídného ustanovení se jedná o řešení, kdy se vznik právních vztahů posuzuje podle právní úpravy účinné v okamžiku tohoto vzniku, zatímco jejich obsah se od nabytí účinnosti nové právní úpravy řídí touto novou právní úpravou (tzv. okamžitý účinek zákona na stávající právní vztahy, někdy označovaný též jako tzv. nepravá zpětná účinnost nebo nepravá retroaktivita). Jedná se o standardní a v oblasti smluvního práva zcela převažující způsob řešení konfliktu časové působnosti právních norem (srov. obdobně např. § 854 obč. zák.).

Z hlediska ochrany oprávněných očekávání stávajících účastníků stavebního spoření lze poznamenat, že každá změna právní úpravy z povahy věci představuje určitý zásah do očekávání jejich adresátů. K tomu se v jednom ze svých nálezu¹ vyslovil i Ústavní soud, který konstatoval, že v demokratickém právním státě je přípustné, jestliže je nová právní úprava od

¹ Nález Ústavního soudu č. 9/95

nabytí své účinnosti aplikována i na právní vztahy vzniklé před její účinností. Pouze v případě, kdy by oprávněná očekávání adresátů právní úpravy výrazně převýšila potřebu přijetí legislativní změny, mohlo by toto řešení výjimečně představovat rozpor se zásadami demokratického právního státu.

V případě změny výše státní podpory stavebního spoření je naléhavost změny právní úpravy dána především potřebou celkového ozdravení veřejných rozpočtů. To je natolik zásadní argument, že tato potřeba musí v konfliktu zájmů převážet i nad případným odlišným očekáváním stávajících účastníků stavebního spoření. Účastník stavebního spoření nemůže legitimně očekávat, že státem poskytovaná státní podpora ve stávající výši bude trvat neomezeně dlouho, tedy i přes negativní vývoj veřejných rozpočtů. Ostatně podobně lze argumentovat i v oblasti daní – nikdy nelze očekávat, že konkrétní daňová sazba bude navždy platná, naopak, ke změnám dochází velmi často, a přitom daně jsou velmi často používány jako pobídka určitého produktu nebo služby, stejně jako je tomu u státní podpory.

Je třeba zdůraznit, že navrhovanou změnou právní úpravy nedochází k zásahu do soukromoprávního smluvního vztahu mezi stavební spořitelnou a účastníkem stavebního spoření. Právo na státní podporu není právem vyplývajícím ze smlouvy o stavebním spoření; toto právo při splnění stanovených podmínek vzniká přímo ze zákona.

K části druhé – Změna zákona o daních z příjmů

K čl. III

K bodu 1

Navrhovaným ustanovením se zrušuje osvobození příjmů z úroků z vkladů ze stavebního spoření, a to včetně úroků ze státní podpory. Osvobození příjmů z těchto úroků je ojedinělou výjimkou, která byla původně motivována snahou zatraktivnit produkt stavebního spoření a tím podpořit bytovou výstavbu. Smyslem navrhované úpravy je kromě dodatečného příjmu do státního rozpočtu i odstranění z dnešního pohledu neodůvodněné konkurenční výhody stavebního spoření ve vztahu k dalším bankovním produktům.

Navržené opatření je rovněž v souladu s dlouhodobou snahou o redukci stávajících četných výjimek v daňovém zákonodárství.

V roce 2009 činily úroky z vkladů na účtech stavebního spoření cca 10 mld. Kč. Při 15 % dani by dodatečný příjem státního rozpočtu činil cca 1,5 mld. Kč. Jeho skutečná výše v dalších letech bude záviset na celkovém objemu prostředků ve stavebním spoření.

Vzhledem k navrhované účinnosti zákona od 1. 1. 2011 a připisování úroků na účty účastníků stavebního spoření k 31. 12. daného roku se navržené opatření projeví v příjmech státního rozpočtu až v r. 2012.

Zároveň bylo nutno posunout označení ustanovení následujících po zrušeném písm. s).

K bodu 2:

Uvedené ustanovení zavádí při současném zrušení dosud platného osvobození úroků z vkladů ze stavebního spoření, včetně úroků ze státní podpory poskytované podle zákona o stavebním spoření, zdanění poukázané státní podpory, a to zvláštní sazbou daně vybírané srážkou, přičemž sazba daně je navrhována ve výši 50 %. Důvodem je dosažení požadovaného výnosu daně.

Vzhledem k tomu, že se od roku 2011 navrhuje snížit státní podpora poskytovaná podle zákona o stavebním spoření, je platnost navrhovaného opatření omezena pouze na státní

podporu, na kterou vznikne nárok v roce 2010 a bude poukázána v roce 2011. Státní podpora, na kterou vznikne nárok v roce 2011 nebo později a bude poukázána v roce 2011 nebo později, bude od daně z příjmů fyzických osob osvobozena.

K části třetí - Účinnost

K čl. IV

Účinnost nové právní úpravy je nutné stanovit k 1. 1. 2011, kdy začíná nové zdaňovací období a současně také období, za které jsou posuzovány nároky účastníků stavebního spoření na státní podporu za rok 2011.

PŘEDKLÁDACÍ ZPRÁVA

Na základě Programového prohlášení vlády připravilo Ministerstvo financí návrh změny právní úpravy stávajících podmínek poskytování státní podpory podle zákona č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření (dále jen „zákon o stavebním spoření“), a zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o daních z příjmů“).

System stavebního spoření v současné době nevede plně k podpoře financování bytových potřeb, což bylo hlavním účelem pro jeho zavedení. Pro většinu účastníků je spíše výhodným, státem podporovaným spořicí produktem, kdy po splnění minimální doby spoření (5 či 6 let) je možné využít úspory k jakémukoli účelu. Výplatou státního příspěvku fyzickým osobám podle zákona o stavebním spoření (dále jen „státní podpora“) tento systém čerpá prostředky všech daňových poplatníků ve prospěch pouze části obyvatel – účastníků stavebního spoření. Veřejný zájem na zmírnění této disproporce, které povede ke snížení výdajů státního rozpočtu a umožní tak jejich alokaci ve prospěch všech obyvatel, je tedy zcela zřejmý. Dalším, nikoli nepodstatným účelem předložení návrhu je potřeba narovnat také odlišnosti právních vztahů plynoucích ze stavebního spoření, konkrétně v oblasti zdanění příjmů oproti jiným bankovním vkladovým produktům.

K dosažení účelu předložený návrh počítá s realizací 3 opatření:

1. Navrhuje se zavedení zvláštní sazby daně z příjmu ve výši 50 % z poskytnuté státní podpory, na niž vznikl účastníkům nárok v roce 2010 a která bude poskytnuta ze státního rozpočtu roku 2011. Na státní podporu, na kterou vznikne účastníkům nárok v roce 2011 a která bude poskytnuta ze státního rozpočtu roku 2012, a na státní podporu poskytovanou v následujících letech, se již tato daň vztahovat nebude, neboť tato státní podpora bude vyplácena ve snížené výši.
2. Návrh snižuje výši státní podpory ze současných 3 000 Kč, resp. 4 500 Kč u smluv uzavřených do 31. 12. 2003, na maximální výši 2 000 Kč pro všechny smlouvy jednoho účastníka stavebního spoření. Snížení státní podpory s dopadem na státní rozpočet počínaje rokem 2012 je nutné provést tak, aby změna právní úpravy nabyla účinnosti dnem 1. 1. 2011, neboť rozhodné období pro nárok na státní podporu za rok 2011, která je poskytována zpětně, tedy z rozpočtu roku 2012, začíná dnem 1. 1. 2011. Z toho důvodu se navrhuje, aby Poslanecká sněmovna vyslovila s návrhem zákona souhlas již v prvním čtení v souladu s § 90 odst. 2 zákona č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění pozdějších předpisů.
3. Návrh ruší výjimku ze zdanění úrokových příjmů plynoucích ze stavebního spoření.

Doplňkovým opatřením je technická úprava spočívající v úpravě limitů pro ostatní činnosti stavebních spořitelů.

Na základě souhlasu ministra spravedlnosti a předsedy Legislativní rady vlády byl materiál dne 5. srpna 2010 rozeslán do zkráceného mezirezortního připomínkového řízení. Všechny připomínky byly řádně vypořádány.

Předložený návrh opatření 1 až 3 přinese snížení zátěže pro státní rozpočet roku 2011 ve výši 6 mld. Kč, pro státní rozpočet roku 2012 pak v rozmezí 6,5 až 8,5 mld. Kč podle konkrétní reakce účastníků stavebního spojení. Toto snížení je kalkulováno oproti očekávané zátěži státního rozpočtu bez přijetí navržených změn. Očekávané dopady všech zvažovaných variant jsou popsány v Závěrečné zprávě z ŘIA.

Pro přehlednost následuje tabulka s přehledem dopadů na státní rozpočet při přijetí všech opatření. Dopady jsou počítány oproti očekávaným výdajům státního rozpočtu pro následující roky bez přijetí navrhovaných změn.

Dopad na státní rozpočet v roce 2011 (mld. Kč)	Pokles výdajů	Růst příjmů
Navržené řešení		
Snížení maximální státní podpory na 2 000 Kč	0	-
Zdanění úrokových příjmů ze stavebního spojení	-	-
Daň ve výši 50% na zálohu na státní podporu z roku 2010	-	6,0
Snížení deficitu v roce 2011 celkem	6,0	
Dopad na státní rozpočet v roce 2012 (mld. Kč)		
Snížení maximální státní podpory na 2 000 Kč	5,0 - 7,0	-
Zdanění úrokových příjmů ze stavebního spojení	-	1,5
Snížení deficitu v roce 2012 celkem	6,5 – 8,5	
Dopad na státní rozpočet v dalších letech (každoročně, mld. Kč)		
Snížení maximální státní podpory na 2 000 Kč	3,0 - 4,5	-
Zdanění úrokových příjmů ze stavebního spojení	-	1,0 – 1,5
Snížení deficitu celkem	4,0 – 6,0	

Předkládaný materiál je v souladu s právem EU a mezinárodními smlouvami, jimiž je ČR vázána.

Předkládaný materiál nemá žádné dopady ve vztahu k rovnosti mužů a žen.

**I. Úplné znění vybraných ustanovení zákona č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření
a státní podpoře stavebního spoření a o doplnění zákona České národní rady č. 586/1992
Sb., o daních z příjmů, ve znění zákona
České národní rady č. 35/1993 Sb.**

§ 9

Další činnosti stavební spořitelny

- (1) Stavební spořitelna může kromě činností podle § 1
- a) poskytovat úvěry osobám, jejichž výrobky a poskytované služby jsou určeny pro uspokojování bytových potřeb,
 - b) přijímat vklady od bank, zahraničních bank, poboček zahraničních bank, finančních institucí, zahraničních finančních institucí a poboček zahraničních finančních institucí,
 - c) poskytovat záruky za úvěry ze stavebního spoření, za úvěry poskytnuté podle § 5 odst. 5 a za úvěry uvedené v písmenu a),
 - d) obchodovat na vlastní účet s hypotečními zástavními listy a s obdobnými produkty, vydávanými členskými státy Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj,
 - e) obchodovat na vlastní účet s dluhopisy vydávanými Českou republikou, s dluhopisy, za které Česká republika převzala záruku, a s dluhopisy vydávanými Českou národní bankou,
 - f) obchodovat na vlastní účet s dluhopisy vydávanými členskými státy Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj, centrálními bankami, finančními institucemi těchto států, a bankami se sídlem v těchto státech, jakož i s dluhopisy, za které tyto státy převzaly záruku, a s dluhopisy vydávanými Evropskou investiční bankou, Nordic Investment Bank a Evropskou centrální bankou,
 - g) provádět platební styk a jeho zúčtování v souvislosti s činností stavební spořitelny,
 - h) poskytovat bankovní informace,
 - i) uzavírat obchody sloužící k zajištění proti měnovému a úrokovému riziku,
 - j) vykonávat finanční makléřství.

(2) Činnosti uvedené v odstavci 1 může stavební spořitelna vykonávat jen za předpokladu, že budou přednostně zabezpečeny její závazky vyplývající z uzavřených smluv a že nedojde ke zkracování lhůt splatnosti úvěrů ze stavebního spoření nebo k prodlužování čekacích lhůt na jejich poskytnutí.

(3) Podíl součtu cílových částek u smluv uzavřených stavební spořitelnou s právníky osobami na součtu cílových částek u smluv, u nichž dosud nevznikl nárok na úvěr ze stavebního spoření, může činit nejvýše 15 %. Pohledávky z úvěrů uvedených v odstavci 1 písm. a) a z úvěrů podle § 5 odst. 5 nesmějí překročit 20 % součtu cílových částek. **Při překročení limitu stanoveného ve větě první nesmí stavební spořitelna uzavírat smlouvy**

s právníckými osobami; při překročení limitu stanoveného ve větě druhé nesmí stavební spořitelna poskytovat úvěry podle odstavce 1 písm. a) ani úvěry podle § 5 odst. 5.

(4) Stavební spořitelna může finanční prostředky ukládat pouze u bank se sídlem v České republice, poboček zahraničních bank působících na území České republiky nebo u zahraničních bank se sídlem na území členského státu Evropské unie a pouze za předpokladu, že budou přednostně zabezpečeny její závazky vyplývající z uzavřených smluv a že nedojde ke zkracování lhůt splatnosti úvěrů ze stavebního spoření nebo k prodlužování čekacích lhůt na jejich poskytnutí.

(5) Stavební spořitelna může získávat potřebné zdroje pouze od bank, zahraničních bank, poboček zahraničních bank, finančních institucí, zahraničních finančních institucí a poboček zahraničních finančních institucí. Stavební spořitelna může také vydávat dluhopisy se splatností nejvýše 10 let.

(6) Stavební spořitelna může mít majetkové účasti pouze v právníckých osobách, které se zabývají výstavbou bytů a rodinných domů nebo výrobou pro tyto účely, v podnicích pomocných bankovních služeb a v jiných stavebních spořitelnách.

(7) Účast v právnícké osobě podle odstavce 6 nesmí přesáhnout jednu třetinu základního kapitálu právnícké osoby a součet účastí v právníckých osobách nesmí překročit 15 % základního kapitálu stavební spořitelny. To neplatí pro nabývání účastí v jiných stavebních spořitelnách a v podnicích pomocných bankovních služeb.

(8) Stavební spořitelna může nabývat pouze nemovitosti, jimiž jsou zajištěny její pohledávky, nebo nemovitosti určené pro výkon činnosti této stavební spořitelny.

§ 10

Výše státní podpory

(9) Státní podpora přísluší účastníkovi, pokud jím je fyzická osoba, při splnění podmínek stanovených v tomto zákoně a poskytuje se ze státního rozpočtu České republiky formou ročních záloh.

(2) Poskytovaná záloha státní podpory činí ~~15~~ **10** % z uspořené částky v příslušném kalendářním roce, maximálně však z částky 20 000 Kč.

(3) Účastníkovi, který je fyzickou osobou a splňuje podmínky stanovené v § 4 odst. 2, a který má uzavřeno v jednom kalendářním roce více smluv, přísluší státní podpora na ty smlouvy, u kterých o její přiznání písemně požádal. Přitom se postupně poukazují zálohy státní podpory přednostně z uspořené částky u dříve uzavřených smluv, přičemž celkový součet záloh státní podpory ke všem smlouvám účastníka v příslušném kalendářním roce nesmí přesáhnout limit uvedený v odstavci 2.

(4) Částka úspor přesahující 20 000 Kč v jednom roce se z hlediska posuzování nároků účastníka na státní podporu převádí do následujícího roku spoření v případě, že účastníkem uzavřená smlouva bude obsahovat prohlášení účastníka, že v rámci této smlouvy žádá o přiznání státní podpory. Toto prohlášení nesmí účastník po dobu trvání smlouvy změnit.

II. Úplné znění vybraných ustanovení zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, s vyznačením změn

§ 4

Osvobození od daně

(5) Od daně jsou osvobozeny

- a) příjmy z prodeje rodinného domu, bytu, včetně podílu na společných částech domu nebo spoluvlastnického podílu, včetně souvisejícího pozemku, pokud v něm prodávající měl bydliště nejméně po dobu 2 let bezprostředně před prodejem. Obdobně se postupuje také u příjmů z prodeje rodinného domu, bytu, včetně podílu na společných částech domu nebo spoluvlastnického podílu, včetně souvisejícího pozemku, pokud v něm prodávající měl bydliště bezprostředně před prodejem po dobu kratší dvou let a použije-li získané prostředky na uspokojení bytové potřeby. Pro osvobození příjmů plynoucích manželům z jejich společného jmění postačí, aby podmínky pro jeho osvobození splnil jen jeden z manželů, pokud majetek, kterého se osvobození týká, není nebo nebyl zařazen do obchodního majetku jednoho z manželů. Osvobození se nevztahuje na příjmy z prodeje tohoto bytu nebo domu, pokud je nebo byl zahrnut do obchodního majetku pro výkon podnikatelské nebo jiné samostatné výdělečné činnosti, a to do 2 let od jeho vyřazení z obchodního majetku. Osvobození se dále nevztahuje na příjmy, které plynou poplatníkovi z budoucího prodeje rodinného domu, bytu, včetně podílu na společných částech domu nebo spoluvlastnického podílu na tomto majetku, včetně souvisejícího pozemku, uskutečněného v době do 2 let od nabytí, a z budoucího prodeje rodinného domu, bytu, včetně podílu na společných částech domu nebo spoluvlastnického podílu na tomto majetku, včetně souvisejících pozemků, uskutečněného v době do 2 let od jeho vyřazení z obchodního majetku, i když kupní smlouva bude uzavřena až po 2 letech od nabytí nebo po 2 letech od vyřazení z obchodního majetku,
- b) příjmy z prodeje nemovitostí, bytů nebo nebytových prostor neuvedených pod písmenem a), přesáhne-li doba mezi nabytím a prodejem dobu pěti let. V případě, že jde o prodej nemovitostí, bytů nebo nebytových prostor nabytých děděním od zůstavitele, který byl příbuzným v řadě přímé nebo manželem (manželkou), zkracuje se doba pěti let o dobu, po kterou byla nemovitost prokazatelně ve vlastnictví zůstavitele nebo zůstavitelů, pokud nemovitost byla nabývána postupným děděním v řadě přímé nebo manželem (manželkou). Osvobození se nevztahuje na příjmy z prodeje nemovitostí, bytů nebo nebytových prostor včetně nemovitostí, bytů nebo nebytových prostor uvedených v odstavci 1 písm. g), pokud jsou nebo byly zahrnuty do obchodního majetku pro výkon podnikatelské nebo jiné samostatné výdělečné činnosti, a to do pěti let od jejich vyřazení z obchodního majetku. Osvobození se dále nevztahuje na příjmy, které plynou poplatníkovi z budoucího prodeje nemovitosti, bytu nebo nebytového prostoru, uskutečněného v době do pěti let od nabytí, a z budoucího prodeje nemovitostí, bytu nebo nebytového prostoru, uskutečněného v době do pěti let od jejich vyřazení z obchodního majetku, i když kupní smlouva bude uzavřena až po pěti letech od nabytí nebo po pěti letech od vyřazení z obchodního majetku. V případě prodeje pozemku nabytého prodávajícím od pozemkového úřadu výměnou v rámci pozemkových úprav podle zvláštního právního předpisu⁸⁷⁾, se doba 5 let zkracuje o dobu, po kterou prodávající

⁸⁷⁾ Zákon č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech a změně zákona č. 229/1991 Sb.,

vlastnil původní pozemek, který byl směněn, a tato doba se započítává i do doby, která běží od vyřazení směněného pozemku z obchodního majetku,

- c) příjmy z prodeje movitých věcí. Osvobození se nevztahuje na příjmy z prodeje motorových vozidel, letadel a lodí, nepřesahuje-li doba mezi nabytím a prodejem dobu jednoho roku. Osvobození se nevztahuje rovněž na příjmy z prodeje movitých věcí, včetně příjmů z prodeje movitých věcí uvedených v odstavci 1 písm. g), pokud jsou nebo byly zahrnuty do obchodního majetku pro výkon podnikatelské a jiné samostatné výdělečné činnosti poplatníka, a to do pěti let od jejich vyřazení z obchodního majetku,
- d) přijatá náhrada škody, náhrada nemajetkové újmy, plnění z pojištění majetku a plnění z pojištění odpovědnosti za škody, kromě plateb přijatých náhradou za ztrátu příjmu a plateb přijatých jako náhrada za škody způsobené na majetku, který byl zahrnut do obchodního majetku pro výkon podnikatelské nebo jiné samostatné výdělečné činnosti v době vzniku škody, nebo přijatých jako náhrada za škody způsobené na majetku sloužícím v době vzniku škody k pronájmu a kromě plnění z pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou v souvislosti s podnikatelskou nebo jinou samostatnou výdělečnou činností poplatníka a za škodu způsobenou poplatníkem v souvislosti s pronájmem,
- e) příjmy z provozu malých vodních elektráren do výkonu 1 MW, větrných elektráren, tepelných čerpadel, solárních zařízení, zařízení na výrobu a energetické využití bioplynu a dřevoplynu, zařízení na výrobu elektřiny nebo tepla z biomasy, zařízení na výrobu biologicky degradovatelných látek stanovených zvláštním předpisem, zařízení na využití geotermální energie (dále jen „zařízení“), a to v kalendářním roce, v němž byly poprvé uvedeny do provozu, a v bezprostředně následujících pěti letech. Za první uvedení do provozu se považuje i uvedení zařízení do zkušebního provozu, na základě něhož plynuly nebo plynou poplatníkovi příjmy, a dále případy, kdy malá vodní elektrárna do výkonu 1 MW byla rekonstruována, pokud příjmy z této malé vodní elektrárny do výkonu 1 MW nebyly již osvobozeny. Doba osvobození se nepřerušuje ani v případě odstávky v důsledku technického zhodnocení (§ 33) nebo oprav a udržování,
- f) cena z veřejné soutěže, z reklamní soutěže, nebo z reklamního slosování, pokud se nejedná o spotřebitelskou loterii podle zvláštního právního předpisu¹²⁾, cena ze sportovní soutěže v hodnotě nepřevyšující 10 000 Kč s výjimkou ceny ze sportovní soutěže u poplatníků, u nichž je sportovní činnost podnikáním (§ 10 odst. 8), a ocenění v oblasti kultury podle zvláštních právních předpisů^{12a)}. Cena z veřejné soutěže a obdobná cena plynoucí ze zahraničí je však od daně osvobozena zcela, pokud byla v plné výši darována příjemcem na účely uvedené v § 15 odst. 1,
- g) náhrady přijaté v souvislosti s nápravou některých majetkových křivd podle zvláštních právních předpisů²⁾, příjmy z prodeje nemovitostí, movitých věcí nebo cenných papírů vydaných podle zvláštních právních předpisů²⁾, příspěvek (příplatek) k důchodu podle zvláštních právních předpisů^{2c)} nebo úroky ze státních dluhopisů vydaných v souvislosti

o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů, ve znění zákona č. 309/2002 Sb.

¹²⁾ Zákon č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách.

^{12a)} Například nařízení vlády č. 5/2003 Sb., o oceněních v oblasti kultury, udělovaných Ministerstvem kultury, ve znění nařízení vlády č. 98/2006 Sb., zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu a vývoje), ve znění pozdějších předpisů.

^{2c)} Například nařízení vlády č. 622/2004 Sb., o poskytování příplatku k důchodu ke zmírnění některých křivd způsobených komunistickým režimem v oblasti sociální, zákon č. 357/2005 Sb., o ocenění účastníků národního boje za vznik a osvobození Československa a některých pozůstalých po nich, o zvláštním

s rehabilitačním řízením o nápravách křivd. Příjmy z prodeje nemovitostí vydaných v souvislosti s nápravou některých majetkových křivd podle zvláštních právních předpisů²⁾ jsou osvobozeny i v případě, jestliže v době mezi nabytím a prodejem nemovitosti došlo k vypořádání mezi podílovými spoluvlastníky rozdělením nemovitosti podle velikosti jejich podílů^{1d)} nebo jestliže byly byty nebo nebytové prostory vymezeny jako jednotky podle zvláštního právního předpisu,

- h) příjem získaný ve formě dávek a služeb z nemocenského pojištění 42), důchodového pojištění podle zákona o důchodovém pojištění 43), státní sociální podpory 44), peněžní pomoci obětem trestné činnosti podle zvláštního zákona 44a), sociálního zabezpečení 45), plnění z uplatnění nástrojů státní politiky zaměstnanosti 46) a všeobecného zdravotního pojištění 47), a plnění ze zahraničního povinného pojištění stejného druhu; jde-li však o příjmy ve formě pravidelně vyplácených důchodů nebo penzí, je od daně osvobozena z úhrnu těchto příjmů pouze částka ve výši 36násobku minimální mzdy³⁹⁾, která je platná k 1. lednu kalendářního roku ročně, do níž se však nezahrnuje výše příplatku nebo příspěvku k důchodu podle zvláštních právních předpisů 2c,
- ch) příjem přijatý v rámci plnění vyživovací povinnosti nebo náhrada za tento příjem podle zákona o rodině nebo obdobná plnění poskytovaná ze zahraničí,
- i) dávky sociální péče, dávky pomoci v hmotné nouzi, sociální služby, dávky státní sociální podpory, příspěvky z veřejných rozpočtů a státní dávky (příspěvky) upravené zvláštními předpisy nebo obdobná plnění poskytovaná ze zahraničí, příjem plynoucí z důvodů péče o blízkou nebo jinou osobu, která má nárok na příspěvek na péči podle zákona o sociálních službách^{4j)}, a to do výše poskytovaného příspěvku, je-li tato péče vykonávána fyzickou osobou, u níž se nepožaduje registrace podle zákona o sociálních službách^{4k)}; jde-li však o péči o jinou osobu než osobu blízkou, je od daně měsíčně osvobozena v úhrnu maximálně částka do výše příspěvku pro osobu se IV. stupněm závislosti podle zákona o sociálních službách^{4m)}; jde-li však o péči o jinou osobu než osobu blízkou, je od daně měsíčně osvobozena v úhrnu maximálně částka do výše příspěvku pro osobu se IV. stupněm závislosti podle zákona o sociálních službách 4m),
- j) odměny vyplácené zdravotní správou dárčům za odběr krve a jiných biologických materiálů z lidského organismu,
- k) stipendia^{2a)} ze státního rozpočtu, z rozpočtu kraje, z prostředků vysoké školy nebo veřejné výzkumné instituce, stipendia z prostředků právnické osoby, která vykonává činnost střední školy nebo vyšší odborné školy, anebo obdobná plnění ze zahraničí, podpory a příspěvky z prostředků nadací, nadačních fondů a občanských sdružení⁴⁸⁾ včetně obdobných plnění poskytovaných ze zahraničí a nepeněžního plnění, sociální

příspěvku k důchodu některým osobám, o jednorázové peněžní částce některým účastníkům národního boje za osvobození v letech 1939 až 1945 a o změně některých zákonů.

³⁹⁾ Nařízení vlády č. 567/2006 Sb., o minimální mzdě, o nejnižších úrovních zaručené mzdy, o vymezení ztíženého pracovního prostředí a o výši příplatku ke mzdě za práci ve ztíženém pracovním prostředí.

^{4j)} Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

^{4k)} § 83 zákona o sociálních službách.

^{4m)} § 11 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

^{2a)} Např. vyhláška č. 365/1990 Sb., o poskytování stipendií na vysokých školách v působnosti Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky (stipendijní řád), vyhláška č. 400/1991 Sb., o hmotném a finančním zabezpečení cizinců studujících na školách v působnosti Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky, vyhláška č. 67/1991 Sb., o poskytování stipendií studentům postgraduálního studia.

⁴⁸⁾ Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů.

výpomoci poskytované zaměstnavatelem z fondu kulturních a sociálních potřeb^{2b)} nejbližším pozůstalým a sociální výpomoci nejbližším pozůstalým ze sociálního fondu (zisku po zdanění) za obdobných podmínek u zaměstnavatelů, na které se tento předpis nevztahuje, kromě plateb přijatých náhradou za ztrátu příjmu a plateb majících charakter příjmů podle § 6 až 9,

- l) plnění z pojištění osob s výjimkou plnění pro případ dožití z pojištění pro případ dožití, plnění pro případ dožití z pojištění pro případ smrti nebo dožití a plnění pro případ dožití z důchodového pojištění a s výjimkou jiného příjmu z pojištění osob, který není pojistným plněním a nezakládá zánik pojistné smlouvy,
- m) plnění poskytovaná ozbrojenými silami vojákům v základní (náhradní) službě^{3a)}, žákům škol, kteří nejsou vojáky v činné službě, vojákům v záloze povolaným na cvičení a vojákům v aktivní záloze dobrovolné podle zvláštních právních předpisů^{3a)},
- n) kázeňské odměny poskytované příslušníkům ozbrojených sil a bezpečnostních sborů podle zvláštních předpisů³⁾,
- o) výsluhové náležitosti a přídavek na bydlení u vojáků z povolání a výsluhové nároky u příslušníků bezpečnostních sborů podle zvláštních právních předpisů³⁾,
- p) příjem získaný ve formě dávek z úrazového pojištění podle zvláštních právních předpisů upravujících úrazové pojištění⁴⁾,
- q) příjmy z převodu členských práv družstva, z převodu majetkových podílů na transformovaném družstvu¹³⁾, z převodu účasti na obchodních společnostech nebo z prodeje cenných papírů neuvedených pod písmenem w), přesahuje-li doba mezi nabytím a převodem dobu 5 let. Doba 5 let mezi nabytím a převodem členských práv družstva, majetkových podílů na transformovaném družstvu¹³⁾ nebo účasti na obchodní společnosti se zkracuje o dobu, po kterou poplatník byl společníkem obchodní společnosti nebo členem družstva před přeměnou této společnosti nebo družstva. Jsou-li splněny podmínky uvedené v § 23b nebo § 23c, doba 5 let mezi nabytím a převodem se nepřerušuje při výměně podílů, fúzi společností nebo rozdělení společnosti. Osvobození se nevztahuje na příjmy z převodu členských práv družstva, z převodu účasti na obchodních společnostech nebo z prodeje cenných papírů, pokud byly pořízeny z obchodního majetku poplatníka, a to do 5 let po ukončení jeho podnikatelské nebo jiné samostatné výdělečné činnosti. Osvobození se dále nevztahuje na příjmy, které plynou poplatníkovi z budoucího převodu členských práv družstva, z převodu dalšího podílu na transformovaném družstvu, z převodu účasti na obchodních společnostech nebo z prodeje cenných papírů v době do 5 let od nabytí, a z budoucího převodu členských práv družstva, z převodu účasti na obchodních společnostech nebo z prodeje cenných papírů pořízených z jeho obchodního majetku, pokud příjmy z tohoto převodu plynou v době do 5 let od ukončení podnikatelské nebo jiné samostatné výdělečné činnosti poplatníka, i když smlouva o převodu bude uzavřena až po 5 letech od nabytí nebo od ukončení podnikatelské nebo jiné samostatné výdělečné činnosti,

^{2b)} § 9 odst. 1 vyhlášky č. 310/1995 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb.

^{3a)} Zákon č. 220/1999 Sb., o průběhu základní nebo náhradní služby a vojenských cvičení a o některých právních poměrech vojáků v záloze ve znění zákona č. 128/2002 Sb.

³⁾ Zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění zákona č. 155/2000 Sb., zákona č. 129/2002 Sb. a zákona č. 254/2002 Sb.

Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

⁴⁾ Zákon č. 266/2006 Sb., o úrazovém pojištění zaměstnanců.

¹³⁾ Zákon č. 42/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

- ~~s) úroky z vkladů ze stavebního spoření, včetně úroků ze státní podpory podle zvláštního zákona^{4a)};~~
- ↳) dotace ze státního rozpočtu, z rozpočtu obcí, krajů, státních fondů, Národního fondu, regionální rady regionu soudržnosti podle zvláštního právního předpisu¹²⁴⁾, podpory z Vinařského fondu, z přidělených grantů nebo příspěvků ze státního rozpočtu poskytnuté podle zvláštního právního předpisu^{13c)} a nebo dotace, granty a příspěvky z prostředků Evropských společenství, na pořízení hmotného majetku, na jeho technické zhodnocení nebo na odstranění následků živelní pohromy (§ 24 odst. 10), s výjimkou dotací a příspěvků, které jsou účtovány do příjmů (výnosů) podle zvláštního právního předpisu²⁰⁾,
- ↳) příjem získaný formou nabytí vlastnictví k bytu jako náhrady za uvolnění bytu, a dále náhrada (odstupné) za uvolnění bytu, vyplacená uživateli bytu za podmínky, že náhradu (odstupné) použil nebo použije na uspokojení bytové potřeby nejpozději do jednoho roku následujícího po roce, v němž náhradu (odstupné) přijal. Tento příjem je osvobozen i v případě, že částku odpovídající náhradě (odstupnému) vynaložil na obstarání bytové potřeby v době jednoho roku před jejím obdržení. Přijetí náhrady (odstupného) oznámí poplatník správci daně do konce zdaňovacího období, ve kterém k jejímu přijetí došlo. Obdobně se postupuje i u příjmů z úplatného převodu práv a povinností spojených s členstvím v družstvu, pokud v souvislosti s tímto převodem bude zrušena nájemní smlouva k bytu, použije-li poplatník získané prostředky na uspokojení bytové potřeby; obdobně se postupuje také u příjmů z prodeje rodinného domu, bytu, včetně podílu na společných částech domu nebo spoluvlastnického podílu, včetně souvisejícího pozemku, pokud v něm prodávající měl bydliště bezprostředně před prodejem po dobu kratší dvou let a použije-li získané prostředky na uspokojení bytové potřeby,
- ↳) úrokové příjmy poplatníků uvedených v § 2 odst. 3, které jim plynou z dluhopisů vydávaných v zahraničí poplatníky se sídlem v České republice nebo Českou republikou,
- ↳) příjmy z prodeje cenných papírů, přesáhne-li doba mezi nabytím a převodem těchto cenných papírů při jejich prodeji dobu 6 měsíců, a dále příjmy z podílu připadající na podílový list při zrušení podílového fondu, přesáhne-li doba mezi nabytím podílového listu a dnem vyplacení podílu dobu 6 měsíců. Osvobození se vztahuje pouze na osoby, jejichž celkový přímý podíl na základním kapitálu nebo hlasovacích právech společnosti nepřevyšoval v době 24 měsíců před prodejem cenných papírů 5 %. Doba 6 měsíců mezi nabytím a převodem cenného papíru u téhož poplatníka se nepřerušuje při sloučení nebo splynutí podílových fondů nebo při přeměně uzavřeného podílového fondu na otevřený podílový fond. Osvobození se nevztahuje na příjmy z prodeje cenných papírů, které jsou nebo byly zahrnuty do obchodního majetku, a to do 6 měsíců od ukončení podnikatelské nebo jiné samostatné výdělečné činnosti, a na příjmy z kapitálového majetku. Osvobození se nevztahuje na příjmy z podílu připadající na podílový list při zrušení podílového fondu, který byl nebo je zahrnut do obchodního majetku, a to do 6 měsíců od ukončení podnikatelské nebo jiné samostatné výdělečné činnosti. Při výměně akcií emitentem za jiné akcie o celkové stejné jmenovité hodnotě se doba 6 měsíců mezi nabytím a převodem cenných papírů u téhož poplatníka nepřerušuje; obdobně se postupuje i při výměně podílů, fúzi společností nebo rozdělení společnosti, jsou-li splněny podmínky uvedené v § 23b nebo § 23c. Osvobození se nevztahuje na příjmy, které plynou

^{4a)} Zákon č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření a o doplnění zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění zákona č. 35/1993 Sb.

^{13c)} § 7 odst. 1 písm. o) zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění zákona č. 141/2001 Sb.

²⁰⁾ Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

poplatníkovi z budoucího prodeje cenných papírů, uskutečněného v době do 6 měsíců od nabytí, a z budoucího prodeje cenných papírů, které jsou nebo byly zahrnuty do obchodního majetku, a to do 6 měsíců od ukončení podnikatelské nebo jiné samostatné výdělečné činnosti, i když kupní smlouva bude uzavřena až po 6 měsících od nabytí nebo po 6 měsících od ukončení podnikatelské nebo jiné samostatné výdělečné činnosti. Obdobně se postupuje u příjmů plynoucích jako protiplnění menšinovým akcionářům při uplatnění práva hlavního akcionáře na výkup účastnických cenných papírů podle zvláštního právního předpisu^{13d)}. Osvobození se nevztahuje na příjmy z prodeje státních dluhopisů, které mohou podle emisních podmínek nabývat výhradně fyzické osoby,

- ⌘w) příjmy plynoucí z odpisu závazků při reorganizaci nebo při oddlužení provedeném podle zvláštního právního předpisu^{19a)},
- ⌘x) příjmy z úroků z přeplatků zaviněných správcem daně⁴⁹⁾, orgánem sociálního zabezpečení⁵⁰⁾ a příjmy z penále z přeplatků pojistného, které příslušná zdravotní pojišťovna vrátila po uplynutí lhůty stanovené pro rozhodnutí o přeplatku pojistného⁵¹⁾,
- ⌘y) příjmy plynoucí ve formě daru přijatého v souvislosti s podnikáním nebo jinou samostatnou výdělečnou činností jako reklamního předmětu opatřeného obchodním jménem nebo ochrannou známkou poskytovatele tohoto daru, jehož hodnota nepřesahuje 500 Kč,
- ⌘z) příjmy nabyvatele bytu, garáže a ateliéru, popřípadě spoluvlastnického podílu na nebytovém prostoru, přijaté v souvislosti se vzájemným vypořádáním prostředků podle § 24 odst. 7 a 8 zákona o vlastnictví bytů⁶⁰⁾,
- ⌘za) příjmy plynoucí ve formě povinného výtisku na základě zvláštního právního předpisu^{64a)} a ve formě autorské rozmnoženiny, v počtu obvyklém, přijaté v souvislosti s užitím předmětu práva autorského nebo práv souvisejících s právem autorským,
- ⌘zb) příjmy plynoucí jako náhrada za věcné břemeno vzniklé ze zákona nebo rozhodnutím státního orgánu podle zvláštního právního předpisu a příjmy plynoucí jako náhrada za vyvlastnění na základě zvláštního právního předpisu^{4c)},
- ⌘zc) kursový zisk při směně peněz z účtu vedeného v cizí měně, nejedná-li se o účet zahrnutý v obchodním majetku, s výjimkou kursového zisku při směně peněz z účtu vedeného v cizí měně na tuzemském nebo zahraničním veřejném trhu, na kterém se obchody s těmito měnami uskutečňují,
- ⌘zd) plnění poskytované v souvislosti s výkonem dobrovolnické služby podle zvláštního právního předpisu^{4h)},

^{13d)} § 183i a následující zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění zákona č. 216/2005 Sb.

^{19a)} Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁹⁾ § 64 odst. 6 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁰⁾ § 17 odst. 3 zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.

⁵¹⁾ § 14 zákona č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

⁶⁰⁾ Zákon č. 72/1994 Sb., kterým se upravují některé spoluvlastnické vztahy k budovám a některé vlastnické vztahy k bytům a nebytovým prostorům a doplňují některé zákony (zákon o vlastnictví bytů), ve znění pozdějších předpisů.

^{64a)} Zákon č. 37/1995 Sb., o neperiodických publikacích, ve znění zákona č. 320/2002 Sb.

Zákon č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon).

Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon).

^{4c)} Například zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů.

~~zf)~~ze) příjmy plynoucí ve formě darů poskytnutých pro provoz zoologické zahrady, jejíž provozovatel je držitelem platné licence⁴ⁱ⁾, a darů poskytnutých fyzickým osobám pro poskytování veřejných kulturních služeb,

~~zg)~~zf) příjmy vlastníka bytu nebo nebytového prostoru

1. plynoucí jako důsledek úhrady výdajů (nákladů) na opravy, údržbu a technické zhodnocení společných částí domu s byty a nebytovými prostory ve vlastnictví podle zvláštního právního předpisu o vlastnictví bytů⁶⁰⁾ ve věcném plnění, pokud tak vyplývá ze smlouvy o výstavbě dalšího bytu, nebo nebytového prostoru, popřípadě jejich částí za předpokladu, že se vlastníci bytů a nebytových prostorů v domě písemně dohodnou o úhradě uvedených nákladů a výdajů jinak, než podle výše spoluvlastnických podílů na společných částech domu, nebo tak stanoví zvláštní právní předpis⁶⁰⁾,
2. plynoucí jako důsledek úhrady výdajů (nákladů) na opravy, údržbu a technické zhodnocení společných částí domu s byty a nebytovými prostory ve vlastnictví podle zvláštního právního předpisu o vlastnictví bytů⁶⁰⁾ jiným vlastníkem bytu nebo nebytového prostoru v domě ve věcném plnění, a to ve výši rozdílu převyšujícího povinnost vlastníka bytu nebo nebytového prostoru v domě hradit uvedené náklady a výdaje podle velikosti spoluvlastnického podílu na společných částech domu, za předpokladu, že se vlastníci bytů a nebytových prostorů v domě písemně dohodnou o úhradě uvedených nákladů a výdajů jinak, než podle výše spoluvlastnických podílů na společných částech domu, nebo tak stanoví zvláštní právní předpis⁶⁰⁾,

~~zh)~~zg) příjem plynoucí z doplatku na dorovnání¹³¹⁾ při přeměně, výměně podílů, fúzi společností nebo rozdělení společností, na který vznikl společníkovi nárok v souladu se zvláštním právním předpisem¹³¹⁾, je osvobozen, vztahuje-li se k

1. akciím, u nichž doba mezi nabytím a rozhodným dnem přeměny, výměny podílů, fúze společností nebo rozdělení společností přesáhla dobu 6 měsíců. Osvobození se nevztahuje k akciím, které jsou nebo byly zahrnuty do obchodního majetku, a to po dobu 6 měsíců od ukončení podnikatelské nebo jiné samostatné výdělečné činnosti (§ 7),
2. podílu na obchodní společnosti, u něhož doba mezi nabytím a rozhodným dnem přeměny, výměny podílů, fúze společností nebo rozdělení společností přesáhla dobu 5 let. Osvobození se nevztahuje k podílům, které jsou nebo byly zahrnuty do obchodního majetku, a to po dobu 5 let od ukončení podnikatelské nebo jiné samostatné výdělečné činnosti (§ 7),

~~zi)~~zh) náhrady (příspěvky) pobytových výloh poskytované orgány Evropské unie zaměstnancům (národním expertům) vyslaným k působení do institucí Evropské unie,

~~zj)~~zi) renta, náhrady a naturální plnění poskytované bývalému prezidentu republiky podle zvláštního právního předpisu,

~~zk)~~zj) příjem plynoucí ve formě daňového bonusu (§ 35c),

~~zl)~~zk) odměny, odchodné, starobní důchod, důchod, příspěvky, naturální plnění a náhrady výdajů poskytované z rozpočtu Evropské unie poslanci nebo bývalému poslanci

^{4h)} Zákon č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě), ve znění zákona č. 436/2004 Sb.

⁴ⁱ⁾ Zákon č. 162/2003 Sb., o podmínkách provozování zoologických zahrad a o změně některých zákonů (zákon o zoologických zahradách).

¹³¹⁾ Zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev.

Evropského parlamentu, zvolenému na území České republiky, dále zaopatření a náhrady výdajů poskytované z rozpočtu Evropské unie pozůstalému manželovi nebo manželce nebo registrovanému partnerovi nebo partnerce a nezaopatřeným dětem v případě úmrtí poslance Evropského parlamentu, zvolenému na území České republiky,

~~zm)~~zl) výnosy z prostředků rezerv uložených na zvláštním vázaném účtu v bance podle zvláštního právního předpisu^{22a)}, stanou-li se příjmem zvláštního vázaného účtu podle zvláštního právního předpisu^{22a)},

~~zm)~~zm) příjem podle § 7 plynoucí dlužníkovi ve zdaňovacím období, kdy bylo rozhodnuto o povolení reorganizace podle zvláštního právního předpisu^{19a)}, a v jednom zdaňovacím období následujícím bezprostředně po zdaňovacím období, ve kterém bylo rozhodnuto o povolení reorganizace, pokud v něm nedošlo ke skončení reorganizace.

(6) Doba mezi nabytím a prodejem podle odstavce 1 písm. a) nebo b) se nepřerušuje, pokud v době mezi nabytím a prodejem došlo

- a) k vypořádání mezi podílovými spoluvlastníky domu včetně příslušné poměrné části společných prostor nebo rodinného domu včetně souvisejících pozemků, rozdělením podle velikosti jejich podílů,
- b) k tomu, že v budově byly byty nebo nebytové prostory vymezené jako jednotky podle zvláštního právního předpisu⁶⁰⁾,
- c) k zániku nebo vypořádání společného jmění manželů^{4g)},
- d) k rozdělení pozemku.

(7) Osvobození příjmů uvedených v odstavci 1 písm. e) se nepoužije, pokud se poplatník tohoto osvobození vzdá oznámením správci daně, a to nejpozději ve lhůtě pro podání daňového přiznání za zdaňovací období, v němž byly tyto zdroje a zařízení uvedeny do provozu; osvobození se v uvedeném případě nepoužije ani při pronájmu těchto zařízení nebo při převedení vlastnických práv k těmto zdrojům a zařízením na dalšího vlastníka.

(8) Obchodním majetkem se pro účely daně z příjmů fyzických osob rozumí souhrn majetkových hodnot (věcí, pohledávek a jiných práv a peněží ocenitelných jiných hodnot), které jsou ve vlastnictví poplatníka a o kterých bylo nebo je účtováno anebo jsou nebo byly uvedeny v evidenci majetku a závazků pro účely stanovení základu daně a daně z příjmů (dále jen „daňová evidence“). Dnem vyřazení majetku z obchodního majetku poplatníka se rozumí den, kdy poplatník o tomto majetku naposledy účtoval²⁰⁾ nebo jej naposledy uváděl v daňové evidenci.

§ 36

Zvláštní sazba daně

(1) Zvláštní sazba daně z příjmů plynoucích ze zdrojů na území České republiky pro poplatníky uvedené v § 2 odst. 3 a § 17 odst. 4, s výjimkou stálé provozovny (§ 22 odst. 2 a 3), činí

a) 15 %, a to

1. z příjmů uvedených v § 22 odst. 1 písm. c), f) a g) bodech 1, 2, 6 a 12, s výjimkou příjmů, pro které je stanovena zvláštní sazba daně v odstavci 2 písm. e),

^{22a)} Zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

2. z příjmů z nájemného [§ 22 odst. 1 písm. g) bod 5], s výjimkou uvedenou v písmenu c),

b) 15 %, a to

1. z příjmů uvedených v § 22 odst. 1 písm. g) bodech 3 a 4, s výjimkou příjmu uvedeného v bodě 5 tohoto písmene; přičemž příjem z vypořádacího podílu nebo z podílu na likvidačním zůstatku se snižuje o nabývací cenu podílu na obchodní společnosti nebo družstvu, je-li plátcí poplatníkem prokázána,

2. z podílu připadajícího na podílový list při zrušení podílového fondu^{34c)}, sníženého o pořizovací cenu²⁰⁾ podílového listu, je-li plátcí poplatníkem prokázána,

3. z příjmu společníka společnosti s ručením omezeným nebo akciové společnosti při snížení základního kapitálu nejvýše do částky, o kterou byl zvýšen vklad společníka nebo jmenovitá hodnota akcie při zvýšení základního kapitálu podle zvláštního právního předpisu⁷⁰⁾, byl-li zdrojem tohoto zvýšení zisk společnosti nebo fond vytvořený ze zisku; přitom pro tento příjem vždy platí, že se základní kapitál snižuje nejprve o tu část, která byla zvýšena podle zvláštního právního předpisu⁷⁰⁾ ze zisku společnosti nebo fondu vytvořeného ze zisku,

4. ze zisku převedeného řídicí osobě na základě smlouvy o převodu zisku nebo ovládací smlouvy,

5. z vyrovnání mimo stojícímu společníkovi na základě smlouvy o převodu zisku nebo ovládací smlouvy.

Za podíly na zisku se pro účely tohoto zákona považují i částky použité ze zisku po zdanění na zvýšení vkladu komanditisty v komanditní společnosti nebo na zvýšení členského vkladu člena družstva. Za podíly na zisku se nepovažuje zvýšení základního kapitálu podle zvláštního právního předpisu⁷⁰⁾, byl-li zdrojem tohoto zvýšení zisk společnosti nebo fond vytvořený ze zisku,

c) 5 % z nájemného u finančního pronájmu s následnou koupí najaté věci.

(2) Zvláštní sazba daně z příjmů plynoucích ze zdrojů na území České republiky pro poplatníky uvedené v § 2 a 17, pokud není v odstavci 1 stanoveno jinak, činí 15 %, a to

a) z účasti v akciové společnosti a z podílu na zisku z podílového listu (dále jen „dividendový příjem“), u poplatníků podle § 2 z rozdílu mezi vyplacenou jmenovitou hodnotou dluhopisu včetně vkladního listu nebo vkladu jemu na roveň postaveného a emisním kursem při jejich vydání, z úrokového příjmu z dluhopisu^{35a)}, ze směnky vystavené bankou k zajištění pohledávky vzniklé z vkladu věřitele, vkladního listu a vkladu mu na roveň postavenému^{35b)}, s výjimkou úrokového příjmu z dluhopisu vydaného v zahraničí poplatníkem se sídlem v České republice nebo Českou republikou plynoucího poplatníkovi uvedenému v § 2 odst. 2,

b) z podílu na zisku z účasti na společnosti s ručením omezeným, z účasti komanditisty na komanditní společnosti,

c) z podílu na zisku a obdobného plnění z členství v družstvu,

d) z podílu na zisku tichého společníka,

^{34c)} § 35d odst. 1 písm. a) a c) zákona č. 248/1992 Sb., ve znění zákona č. 124/1998 Sb.

- e) z vypořádacího podílu při zániku účasti společníka ve společnosti s ručením omezeným, komanditisty v komanditní společnosti a při zániku členství v družstvu, sníženého o nabývací cenu podílu na obchodní společnosti nebo družstvu, je-li plátcí poplatníkem prokázána,
- f) z podílu na likvidačním zůstatku společníka v akciové společnosti nebo ve společnosti s ručením omezeným, komanditisty v komanditní společnosti a člena družstva ve družstvu, sníženého o nabývací cenu podílu na obchodní společnosti nebo družstvu, je-li plátcí poplatníkem prokázána,
- g) z vyrovnání mimo stojícímu společníkovi na základě smlouvy o převodu zisku nebo ovládací smlouvy,
- h) z podílu připadajícího na podílový list při zrušení podílového fondu^{34c)}, sníženého o pořizovací cenu²⁰⁾ podílového listu, je-li plátcí poplatníkem prokázána,
- i) z příjmu společníka společnosti s ručením omezeným nebo akciové společnosti při snížení základního kapitálu nejvýše do částky, o kterou byl zvýšen vklad společníka nebo jmenovitá hodnota akcie při zvýšení základního kapitálu podle zvláštního právního předpisu⁷⁰⁾, byl-li zdrojem tohoto zvýšení zisk společnosti nebo fond vytvořený ze zisku; přitom pro tento příjem vždy platí, že se základní kapitál snižuje nejprve o tu část, která byla zvýšena podle zvláštního právního předpisu⁷⁰⁾ ze zisku společnosti nebo z fondu vytvořeného ze zisku,
- j) ze zisku převedeného řídicí osobě na základě smlouvy o převodu zisku nebo ovládací smlouvy,
- k) z příjmů plynoucích fyzickým osobám z výher a cen v loteriích a jiných podobných hrách, v reklamních soutěžích a reklamním slosování [§ 10 odst. 1 písm. h)], s výjimkou výher a cen z loterií a jiných podobných her provozovaných na základě povolení vydaného podle zvláštního právního předpisu¹²⁾ [§ 10 odst. 3 písm. b)] nebo od daně osvobozených podle § 4 odst. 1 písm. f),
- l) z příjmů plynoucích fyzickým osobám z cen z veřejných soutěží, ze sportovních soutěží a ze soutěží, v nichž je okruh soutěžících omezen podmínkami soutěže a nebo jde o soutěžící vybrané pořadatelem soutěže [§ 10 odst. 1 písm. ch)], s výjimkou cen ze soutěží a slosování, které jsou od daně osvobozeny [§ 4 odst. 1 písm. f)],
- m) z příjmů plynoucích fyzickým osobám z úroků, výher a jiných výnosů z vkladů na vkladních knížkách, z úroků z peněžních prostředků na vkladových účtech, z úroků z peněžních prostředků na vkladních listech na jméno a vkladech na jméno jim na roveň postaveným, kdy majitelem vkladu je fyzická osoba, a to po celou dobu trvání vkladového vztahu^{35c)}, z úroků z vkladů na běžných účtech, které podle podmínek banky nejsou určeny k podnikání, např. spořicí účty, devizové účty [§ 8 odst. 1 písm. c)],
- n) z dávek penzijního připojištění se státním příspěvkem snížených podle § 8 odst. 6 a z plnění ze soukromého životního pojištění nebo jiného příjmu z pojištění osob, který není pojistným plněním a nezakládá zánik pojistné smlouvy, sníženého podle § 8 odst. 7,
- o) z vypláčeného dalšího podílu v rámci transformace družstev podle zvláštního právního předpisu¹³⁾, a to i v případě, kdy je vypláčen členovi transformovaného družstva při zániku členství nebo společníkovi společnosti s ručením omezeným a komanditistovi

^{35c)} § 786, 787 a § 783 odst. 3 občanského zákoníku.

v komanditní společnosti, které vznikly podle transformačního projektu, při zániku jejich účasti jako součást vypořádacího podílu nebo jako součást likvidačního zůstatku při likvidaci družstva, akciové společnosti, společnosti s ručením omezeným a u komanditní společnosti v případě komanditistů,

- p) z příjmů uvedených v § 6 odst. 4,
- q) z příjmů z jednorázového odškodnění budoucích nároků na náhradu za ztrátu příjmu podle § 10 odst. 1 písm. k),
- r) z příjmu plynoucího fyzické osobě při zániku smlouvy o penzijním připojištění se státním příspěvkem a smlouvy na soukromé životní pojištění ve formě odbytného, sníženého podle § 8,
- s) z příjmů autorů za příspěvek do novin, časopisů, rozhlasu nebo televize podle § 7 odst. 6,
- t) z úrokového výnosu státních dluhopisů, které mohou podle emisních podmínek nabývat výhradně fyzické osoby, a to i v případě odkupu tohoto státního dluhopisu nebo při jeho splatnosti.

Za podíly na zisku se pro účely tohoto zákona považují i částky použité ze zisku po zdanění na zvýšení vkladu komanditisty v komanditní společnosti nebo na zvýšení členského vkladu člena družstva. Za dividendové příjmy nebo podíly na zisku se nepovažuje zvýšení základního kapitálu podle zvláštního právního předpisu⁷⁰⁾, byl-li zdrojem tohoto zvýšení zisk společnosti nebo fond vytvořený ze zisku.

(3) Základem daně pro zvláštní sazbu daně je pouze příjem, pokud v tomto zákoně není stanoveno jinak. Základ daně se stanoví samostatně za jednotlivé cenné papíry, a to i v případě držby cenných papírů stejného druhu od jednoho emitenta. Základ daně se nesnižuje o nezdanitelnou část základu daně (§ 15) a zaokrouhluje se na celé koruny dolů, s výjimkou dividendového příjmu, u něhož se základ daně zaokrouhluje na celé haléře dolů. Pokud plynou v cizí měně úroky z vkladového účtu, běžného účtu, který není podle podmínek banky určen k podnikání, a z vkladního listu, stanoví se základ daně v cizí měně, a to bez zaokrouhlení. U dividendového příjmu se sražená daň (§ 38d), připadající na jednotlivý cenný papír nezaokrouhluje, avšak celková částka daně sražená plátcem z veškerých dividendových příjmů plynoucích jednomu poplatníkovi z majetkové účasti v jedné akciové společnosti nebo z držby podílových listů jednoho podílového fondu se zaokrouhluje na celé koruny dolů. U státních dluhopisů, které mohou podle emisních podmínek nabývat výhradně fyzické osoby, se základ daně a daň připadající na tento státní dluhopis nezaokrouhluje, avšak celková částka daně sražená plátcem z veškerých příjmů plynoucích poplatníkovi z těchto státních dluhopisů se zaokrouhluje na celé koruny dolů.

(4) U dividendových příjmů z majetkové účasti v investičním fondu a z podílových listů je základem daně pro zvláštní sazbu daně příjem snížený o poměrnou část příjmů

- a) podléhajících zvláštní sazbě daně a sazbě daně podle § 21 odst. 4,
- b) z úroků z hypotečních zástavních listů^{4d)}, z dluhopisů^{35a)}, ze směnky vystavené bankou k zajištění pohledávky vzniklé z vkladu věřitele, z vkladního listu a vkladu mu na roveň postavenému^{35b)}, a dále z úroků, výher a jiných výnosů z vkladu na vkladní knížce a vkladovém účtu^{35d)},
- c) z úrokových příjmů plynoucích poplatníkům uvedeným v § 2 odst. 2 a § 17 odst. 3 z dluhopisů vydaných v zahraničí poplatníky se sídlem v České republice nebo Českou republikou, připadající na tento základ daně, které byly zúčtovány ve prospěch výnosů

^{4d)} Zákon č. 190/2004 Sb., o dluhopisech, ve znění pozdějších předpisů.

investičního fondu nebo podílového fondu¹⁶) ve zdaňovacím období, s nímž dividendový příjem plynoucí od investičního fondu nebo podílového fondu souvisí. Pokud byly výše uvedené příjmy zúčtovány ve prospěch výnosů včetně daně, základ daně pro zvláštní sazbu daně se snižuje pouze o částku sníženou o daň. Obdobně se postupuje u podílového fondu vzniklého z investičního fondu zaniklého bez provedení likvidace, pokud byly výše uvedené příjmy prokazatelně zúčtovány ve prospěch výnosů tohoto investičního fondu. Poměrná část připadající na tento základ daně se stanoví ve stejném poměru, v jakém je rozdělován zisk určený k výplatě dividendových příjmů mezi akcionáře nebo majitele podílových listů.

U příjmů uvedených v § 22 odst. 1 písm. g) v bodě 4 se do základu daně pro zvláštní sazbu daně nezahrnuje hodnota podkladového nástroje nebo aktiva.

(5) Základ daně pro zvláštní sazbu daně u příjmu mimo stojícího společníka, který není mateřskou společností ve vztahu k řízené nebo ovládané osobě, plynoucího z vyrovnání na základě smlouvy o převodu zisku nebo ovládací smlouvy od řídicí nebo ovládající osoby, která není mateřskou společností ve vztahu k řízené nebo ovládané osobě, se snižuje o zisk převáděný na základě smlouvy o převodu zisku nebo ovládací smlouvy zaúčtovaný do výnosů řídicí nebo ovládající společnosti nebo jeho poměrnou část. Poměrná část převáděného zisku na základě smlouvy o převodu zisku nebo ovládací smlouvy se stanoví v poměru účastí jednotlivých mimo stojících společníků na řízené nebo ovládané společnosti, přitom se nepřihlíží k účasti řídicí nebo ovládající společnosti na řízené nebo ovládané společnosti. Pokud byly výše uvedené příjmy zaúčtovány ve prospěch výnosů včetně daně, základ daně pro zvláštní sazbu daně se snižuje pouze o částku sníženou o daň.

(6) Plynou-li poplatníkovi uvedenému v § 2 odst. 2 úrokové příjmy ze státních dluhopisů, které tento poplatník pořídil z prostředků zvláštního vázaného účtu v bance podle zvláštního právního předpisu^{22a}) a vedených na samostatném účtu u České národní banky, ve Středisku cenných papírů nebo v centrálním depozitáři, započte se sražená daň na celkovou daňovou povinnost. Pokud nelze sraženou daň nebo její část započíst na celkovou daňovou povinnost proto, že poplatníkovi vznikla ve výši nula nebo vykázal daňovou ztrátu a nebo jeho celková daňová povinnost je nižší, než daň sražená, vznikne ve výši daňové povinnosti, kterou nelze započítat, přeplatek^{35e}).

(7) Zahrnou-li do daňového přiznání poplatníci uvedení v § 2 odst. 3 a § 17 odst. 4, kteří jsou daňovými rezidenty členského státu Evropské unie nebo dalších států, které tvoří Evropský hospodářský prostor, příjmy uvedené v § 22 odst. 1 písm. c), f) nebo g) bodech 1, 2, 4, 5, 6 nebo 12, započte se sražená daň na jejich celkovou daňovou povinnost vztahující se k příjmům ze zdrojů na území České republiky, za které v České republice podávají daňové přiznání. Pokud nelze sraženou daň nebo její část započítat na tuto jejich celkovou daňovou povinnost proto, že poplatníkovi vznikla daňová povinnost ve výši nula nebo vykázal daňovou ztrátu anebo jeho celková daňová povinnost je nižší než daň sražená, vznikne ve výši daňové povinnosti, kterou nelze započítat, přeplatek ^{35e}). Nezahrne-li poplatník příjmy uvedené v § 22 odst. 1 písm. c), f) nebo g) bodech 1, 2, 4, 5, 6 nebo 12 do daňového přiznání do konce lhůty stanovené zvláštním právním předpisem ^{28b}), použije se obdobně § 38e odst. 7.

(8) Příspěvek fyzickým osobám podle zákona o stavebním spoření a o státní podpoře stavebního spoření^{4a}), na který vznikl nárok v roce 2010 a který byl poukázán stavební spořitelně po 31. prosinci 2010, není osvobozen podle § 4 od daně z příjmů fyzických osob. Tento příspěvek se považuje za příjem z kapitálového majetku a podléhá dani vybírané srážkou podle zvláštní sazby daně ve výši 50 %.

Českomoravská konfederace odborových svazů

nám. W. Churchilla 2, 113 59 - Praha 3

V Praze dne 12. 8. 2010

Č. j.: ČMKOS-LR-119/2010/114/10

Vaše č. j.: 27/81 389/2010

Vážený pane ministře,

sděluji Vám, že Legislativní rada Českomoravské konfederace odborových svazů projednala na své schůzi dne 10. 8. 2010 **návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti se změnou podmínek stavebního spoření.**

K uvedenému návrhu Vám v příloze zasíláme stanovisko.

S pozdravem

Mgr. Václav Pícl v.r.

1. místopředseda ČMKOS

Příloha

Vážený pan

Ing. Miroslav Kalousek

ministr financí

Praha

STANOVISKO

Českomoravské konfederace odborových svazů k Návrhu zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti se změnou podmínek stavebního spoření

Obecně k návrhu

Českomoravská konfederace odborových svazů **s návrhem zákona zásadně nesouhlasí a požaduje jeho stažení z legislativního procesu.**

Účastníci stavebního spoření oprávněně očekávají, že podmínky stavebního spoření zůstanou takové, jaké byly v době, kdy podepisovali smlouvy. Stát nemůže tyto podmínky jednostranně měnit.

Tuto připomínku považuje ČMKOS za zásadní.

Pro případ, že tato naše připomínka nebude akceptována a předkladatel by trval na snížení státního příspěvku, předkládáme i připomínky k jednotlivým ustanovením.

K jednotlivým ustanovením

1. Část první, článek II

Část první, Článek II včetně nadpisu zní:

„Přechodná ustanovení

Výše státní podpory u smluv o stavebním spoření, uzavřených přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se řídí podle dosavadních právních předpisů.“

Odůvodnění:

Realizací navrhované úpravy v přechodném ustanovení by došlo ke zcela zásadní změně podmínek, za kterých byly smlouvy o stavebním spoření uzavírány.

Hrubým způsobem by tak byly porušeny ústavní principy zákazu retroaktivity a předvídatelnosti práva.

Proto požadujeme, aby se výše státní podpory u smluv uzavřených přede dnem účinnosti navrhovaného zákona řídila předpisy účinnými v době jejich podpisu.

Tuto připomínku považuje ČMKOS za zásadní.

2. Část druhá

Část druhá se zrušuje.

Odůvodnění:

Zcela nepřijatelné je pro nás uvažované zdanění státního příspěvku, na který vznikl nárok v roce 2010 a připsaného na účty klientů stavebních spořitelen v roce 2011 sazbou daně ve výši 50 % za stávající situace, kdy nejvyšší sazba daně z příjmů fyzických osob je nastavena na 15 % i v případě nejvyšších ročních příjmů poplatníků této daně. Kromě toho z hlediska očekávání klientů se v případě Článku III, bodu 2 návrhu z věcného pohledu jedná o retroaktivitu.

Tuto připomínku považuje ČMKOS za zásadní.

V Praze dne 12. srpna 2010